

KÖZFOGLALKOZTATÁSI ÉVKÖNYV

BELÜGYMINISZTERIUM

2018

2018

Közfoglalkoztatási
ÉVKÖNYV

Grafikai és nyomdai munkák:
Duna-Mix Kft., Vác (www.dunamix.hu)
Felelős vezető: Szokolczai Lóránt

Tartalomjegyzék

Köszöntő	5
I. A munkaerőpiac 2017. évi folyamatainak áttekintése	7
II. Képzés és szolgáltatás a közfoglalkoztatás rendszerében	17
1) A GINOP-6.1.1-15 kiemelt projekt keretei között megvalósuló képzések	18
2) A kiemelt projekt keretében megvalósított szakmai rendezvények	23
III. A közfoglalkoztatás alapjain létrejövő szociális szövetkezetek	25
1) A közfoglalkoztatás alapjain szerveződött szociális szövetkezetek jelentősége	26
2) A közfoglalkoztatás alapjain megalakult szociális szövetkezetek helyzete	27
3) A közfoglalkoztatás bázisán létrehozott termelői, feldolgozó kapacitások mentén a már kialakult kapacitások fejlesztése, bővítése, önfenntartóvá válásának helyzete	27
4) Állami képviselői feladatok	28
5) Finanszírozási lehetőségek, támogatások	29
6) A „Fókuszban az önkormányzati tagsággal rendelkező szociális szövetkezetek támogatása” támogatási program szerepe a szövetkezetek fejlesztésében	29
7) A szociális szövetkezetek megalapításával és működésével kapcsolatos főbb eredmények, hatások	29
8) Eredményesen működő szociális szövetkezeti modellek	31
IV. Országos közfoglalkoztatók	35
1) Vízügyi igazgatóságok	36
2) Állami erdőgazdaságok	36
3) Vízgazdálkodási társulások	36
4) Nemzeti park igazgatóságok	36
5) Rendészeti szervek, katasztrófavédelmi szervek és a Magyar Honvédség	37
6) A Közútkezelő országos programjai	37
7) Magyar Államvasutak Zrt.	37
V. Speciális tevékenységet megvalósító, többszörös hátránnyal küzdő személyek bevonását elősegítő közfoglalkoztatási programok	39
1) Egyházi közfoglalkoztatás	40
2) Kulturális közfoglalkoztatás	43
VI. Jó gyakorlatok a 2018. évi közfoglalkoztatásban	47
1) Baranya megye	48
2) Bács-Kiskun megye	48
3) Békés megye	49
4) Borsod-Abaúj-Zemplén megye	50
5) Csongrád megye	51
6) Fejér megye	51
7) Győr-Moson-Sopron megye	52
8) Hajdú-Bihar megye	52
9) Heves megye	53
10) Jász-Nagykun-Szolnok megye	54
11) Komárom-Esztergom megye	55
12) Nógrád megye	55
13) Pest megye	56
14) Somogy megye	57
15) Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	57
16) Tolna megye	58
17) Vas megye	59
18) Veszprém megye	59
19) Zala megye	59
VII. Közfoglalkoztatási kiállítások	61
1) A megyei közfoglalkoztatási kiállítások	62
2) A IV. Országos Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásár	63
VIII. Interneten elérhető közfoglalkoztatási információk	65
1) Közfoglalkoztatási portál	66
2) Virtuális Közfoglalkoztatási Piac	66
IX. Közfoglalkoztatás a média tükrében	67
X. Közfoglalkoztatási kiadványok	69
1) Közfoglalkoztatási Kiállítások 2017	70
2) Közfoglalkoztatási Évkönyv (2017)	70
3) Public Employment Yearbook (2017)	70
XI. A közfoglalkoztatási támogatások szabályszerű felhasználásának ellenőrzése	71
1) Kormányhivatalok és a járási/kerületi hivatalok hatósági ellenőrzési tevékenysége	72
2) A Belügyminisztérium közvetlen ellenőrzési tevékenysége	73
XII. Zárszó	77
XIII. Start Plusz program 2018. évi díjazottjai	79

Tisztelt Olvasó!

A Belügyminisztérium különös gondot fordít arra, hogy minél szélesebb kör számára hozzáférhetővé tegye az értékteremtő közfoglalkoztatás eredményeit, tapasztalatait. Kiadványunk - immár hagyományosan - ezt a célt hivatott szolgálni.

Ismét sikeres évet zárunk. A közfoglalkoztatásban részt vevők büszkén mutatják be a 2018-ban végzett munkájukat. A közfoglalkoztatottak és a közfoglalkoztatók egyaránt megdolgoztak a kiváló eredményekért és sokat tettek, hogy programjaik, munkájuk ismertté váljon. Meggyőződésemm, hogy ez a fényképekkel és ábrákkal illusztrált, információban rendkívül gazdag kiadvány hozzásegíti a téma iránt érdeklődőket ahhoz, hogy elmélyítsék ismereteiket a közfoglalkoztatás összetett világáról. Ragadják meg a lehetőséget, hogy a megszerezhető ismereteiket felhasználva új, vagy máshol már kipróbált és eredményesen működő programokat indítsanak.

Ajánlom a Tisztelt Olvasó figyelmébe a kezében tartott kiadványt.

Dr. Pintér Sándor
belügyminiszter

A munkaerőpiac 2018. évi folyamatainak áttekintése

2018-ban a gazdasági növekedéssel párhuzamosan tovább javult a magyarországi munkaerőpiac teljesítménye. Az aktivitási ráta a 20-64 évesek között meghaladta a 77%-ot, a foglalkoztatási ráta pedig hajszálnyival maradt el a 2020-ra vállalt 75%-os célértéktől (74,4%). Ez 1,1%-pontos növekedést jelentett az előző évi, 2017. évi rátához képest. Hasonló mértékben javult az Európai Unió 28 tagállamára számított átlagos ráta: miközben az EU-28 foglalkoztatási rátája 2017-ben 72,1% volt, 2018-ban 73,1 %-osra emelkedett. (1. ábra)

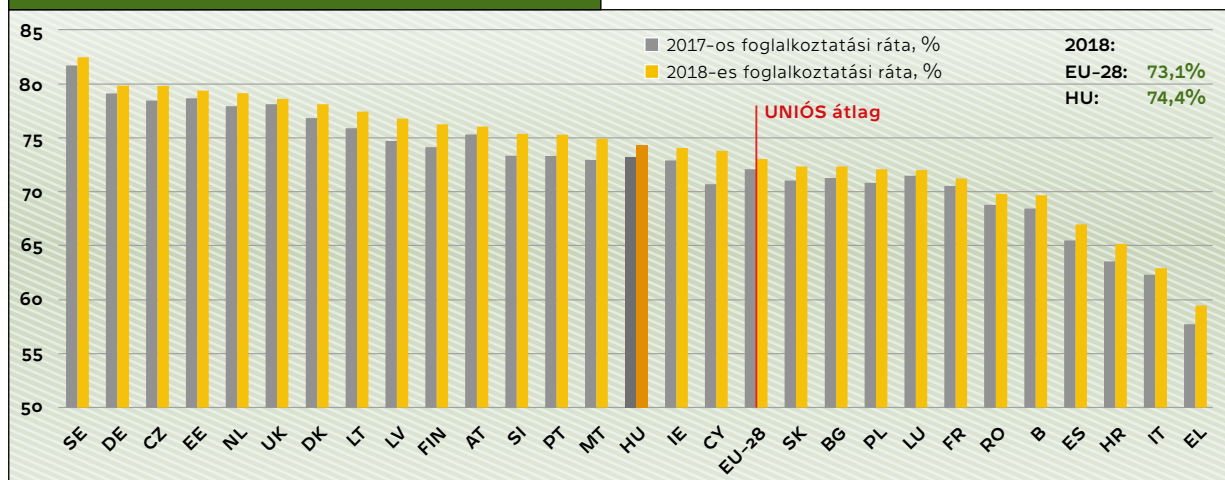
2018-ban a kiemelkedő foglalkoztatási eredmények mögött látható, hogy a fiatalok (15-24 évesek) foglalkoztatási rátája 6,4%-ponttal, az idősebbeké (60-64 évesek) 6,2%-ponttal elmaradt a 28 európai tagállam megfelelő korcsoportokra számolt foglalkoztatási rátájától. A

mértőtől (0,4%-pontos eltérés), és a nők foglalkoztatási szintje sem maradt el lényegesen az európai átlagtól (66,8% hazánkban, 67,4% az EU28-ban).

Magyarország munkaerő-piaci mutatóinak javulásával hazánk uniós tagországok közötti pozíciója is kedvezően alakult az elmúlt években. Míg nyolc évvel ezelőtt a sereghajtó országok között voltunk, az elmúlt három évben már a középmezőnyben álltunk. A 2018. IV. negyedévi adatok szerint a 28-as rangsorban jelenleg a 15. helyen áll Magyarország a foglalkoztatási rátát tekintve. (2. ábra)

Ahogy az ábrából is kiolvasható, a foglalkoztatás szintje a 20-64 évesek körében 2016. II. negyedévben haladta meg először az uniós átlagot (HU: 71,4%, EU-28: 71,1%), majd fokozatosan nőtt a különbség, a 2018. IV. negyedévi adatok szerinti eltérés mértéke 1,3 %-pont, de a férfiak körében még nagyobb, 3,2 %-pontos volt.

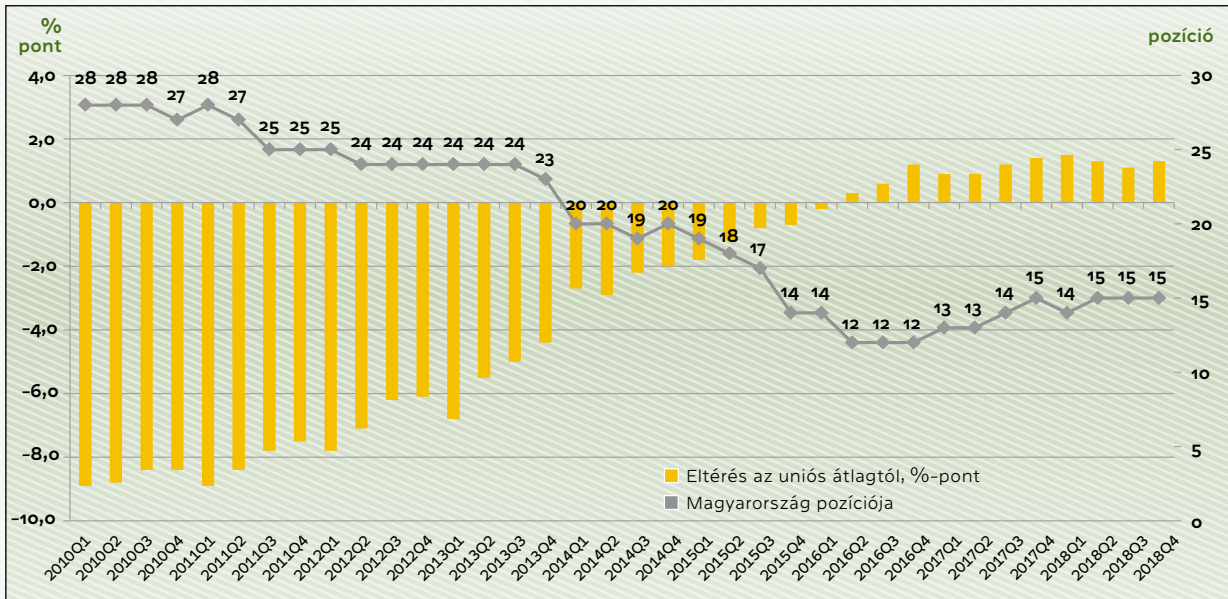
1. ábra: A foglalkoztatási ráta (20-64 évesek) alakulása az Európai Unió tagállamaiban, %. Forrás: Eurostat

két szélső korcsoport közötti középkorúak (25-54 közöttiek) foglalkoztatási szintje ugyanakkor meghaladta az európai értékeket. A magyar 40-55 éves korosztály foglalkoztatási rátája (87,5%) 2018-ban átlagosan 5,8 %-ponttal volt magasabb az EU-28 hasonló rátájának értékénél (81,7%). A 20-64 éves férfi népesség körében mért foglalkoztatási ráta 2018-ban a 2020-ra kijelölt 75%-os célértéket jelentősen meg is haladta (82,1%) és több mint 3 %-ponttal felülmúlta az uniós átlagot is. Az alacsony iskolázottságú 20-64 évesek foglalkoztatási rátája 2018-ban nem tért el jelentősen az EU-28-ban

A munkanélküliségi ráta az egyik legalacsonyabb volt hazánkban 2018-ban az uniós országok között (3,7%), ami 2-3 %-ponttal a válság előtti évek szintje alatti mértéket jelenti. 2018-ban a reálbérek növekedése rohamosan gyorsult, a feszes munkaerőpiac és kormányzati intézkedések hatására (minimálbér-emelések, közszféra bérrendezései). Összességében 2018-ban egy év alatt 11,3%-os bérnövekedést regisztrálhattunk a teljes nemzetgazdaságban, mind a bruttó mind a nettó keresetek esetében. A munkaerőköltségek a termelékenységnél gyorsabban nőttek.

I. A munkaerőpiac 2018. évi folyamatainak áttekintése

2. ábra: A magyar foglalkoztatási ráta (20-64 évesek) eltérése az uniós átlagtól és pozíciója a 28 tagállam között. Forrás: Eurostat

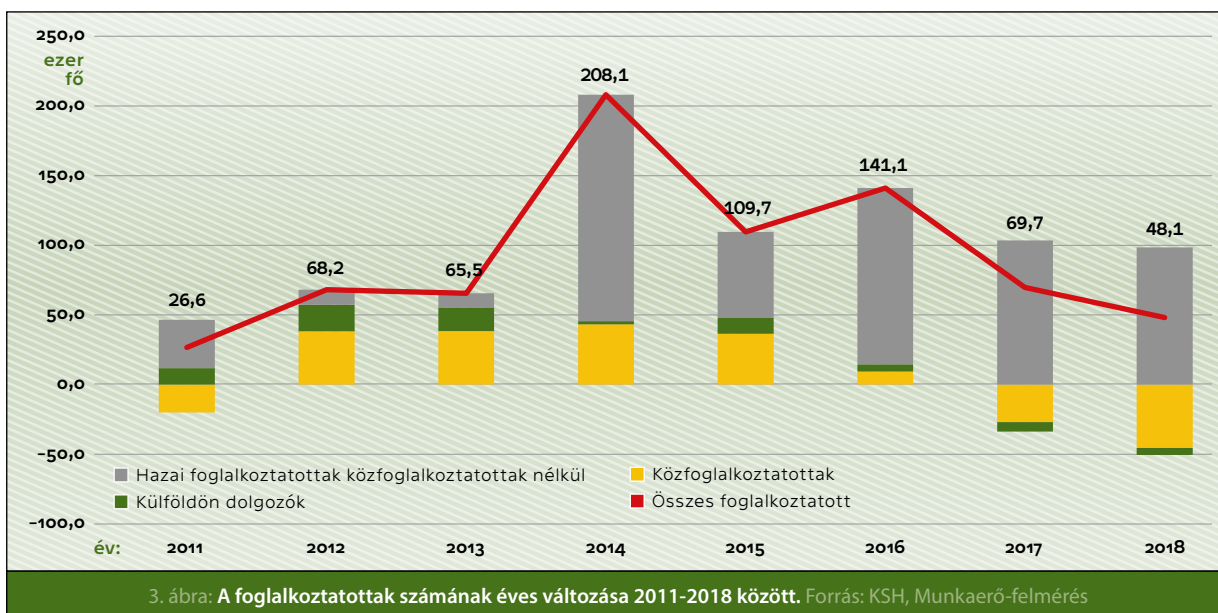
A munkaerő-piaci helyzet jelentős javulása ellenére a közfoglalkoztatás az ország leghátrányosabb térségeiben élők számára sokszor az egyetlen lehetőséget jelenti az értékteremtő munkára, ezért kiemelten fontos alapeleme a területi aránytalanságok felszámolása.

A közfoglalkoztatást a Kormány továbbra is átmeneti foglalkoztatásnak tekinti, amely segély helyett munkát és fizetést biztosít azoknak az álláskeresői csoportoknak, akik életkoruk, családi kötelezettségeik, szociális-, egészségügyi, vagy mentális akadályozottságuk miatt nem tudnak megfelelni az elsődleges munkaerőpiac munkáltatói elvárásainak.

A KSH Munkaerő-felmérés adatai szerint 2018-as év átlagában 4469,5 ezer fő dolgozott Magyarországon, számuk egy év alatt 1,1%-kal (csaknem 50 ezer fővel bővült). Az éves bővülés üteme az elmúlt években csökkenő tendenciát mutat, annak összetétele azonban fokozatosan változik. 2016-ban még valamelyest szerepet játszott a közfoglalkoztatottak számának növekedése az összes foglalkoztatottak számának emelkedésében, 2017-től kezdve azonban ennek már nincs szerepe. A közfoglalkoztatottak száma egyre kisebb, és ezt a csökkenést ellensúlyozza a hazai foglalkoztatás bővülése. Hasonló, bár kisebb számosságú tendencia figyelhető meg a külföldön dolgozók számában is. A kivándorlás intenzív szakasza a 2010-es évtized második felére lezárult és 2017-től mérséklődik a külföldön dolgozók létszáma a munkaerő-felmérés szerint. 2018-ban a hazai telephelyen, nem közfoglalkoztatottként dolgozók száma mintegy 100 ezer fővel bővült. (3. ábra)

2018-ban a közfoglalkoztatottak a teljes foglalkoztatott kör 3,3%-át tették ki, ez az arány a 2016-os, csúcspontot jelentő 5,1%-os szintről gyorsulva csökkent az elmúlt két évben.

Mivel az elmúlt évek foglalkoztatás bővülése a férfiakat jobban érintette, mint a nőket a két nem közötti foglalkoztatási rés tágult az elmúlt években. 2018-ban a férfiak (15-64 évesek) foglalkoztatási rátája 14,0%-pont-

tal volt magasabb, mint a nőké. A rés a gyermekvállalási időszak miatt a 25-39 évesek között magas a két nem között (ez részben összefügg a női rész munkaidős munkavállalás alacsony szintjével hazánkban), valamint a 60 év feletti korosztályban. A kedvezőbb nyugdíjazási lehetőségek miatt a 60-64 éves nők negyede (26,4%-a) míg a férfiak több mint fele még foglalkoztatott volt 2018-ban.

Bár uniós összevetésben továbbra is nagyobbak az egyes iskolázottsági csoportok közötti foglalkoztatási- és bérkülönbségek hazánkban, a foglalkoztatottsági szint javulása a maximum alapfokú végzettségűek körében volt a legnagyobb mértékű (ezen belül is kiemelkedően a férfiak között). A közfoglalkoztatás aktiváló szerepe ebben az alacsony végzettségű csoportban fontos, hiszen a közfoglalkoztatottak több mint fele e csoportba tartozik. 2011 és 2018 között a legfeljebb alapfokú végzettségű személyek foglalkoztatási szintje több mint 15%-pontos emelkedést jelent a többi iskolai végzettségű csoporthoz képest. A tömeges közfoglalkoztatás megjelenése előtt a foglalkoztatás növekedéséből ezek az alacsony képzettségű csoportok nem tudták kivenni a részüket, így ez a növekedés a válság előtti éveket összehasonlítva példa nélkülinek mondható.

A területi különbségek – megyei szintű – mérséklődése szintén már évek óta tartó és 2018-ban is folytatódó tendencia volt a hazai munkaerőpiacon. Ebben szintén sze-

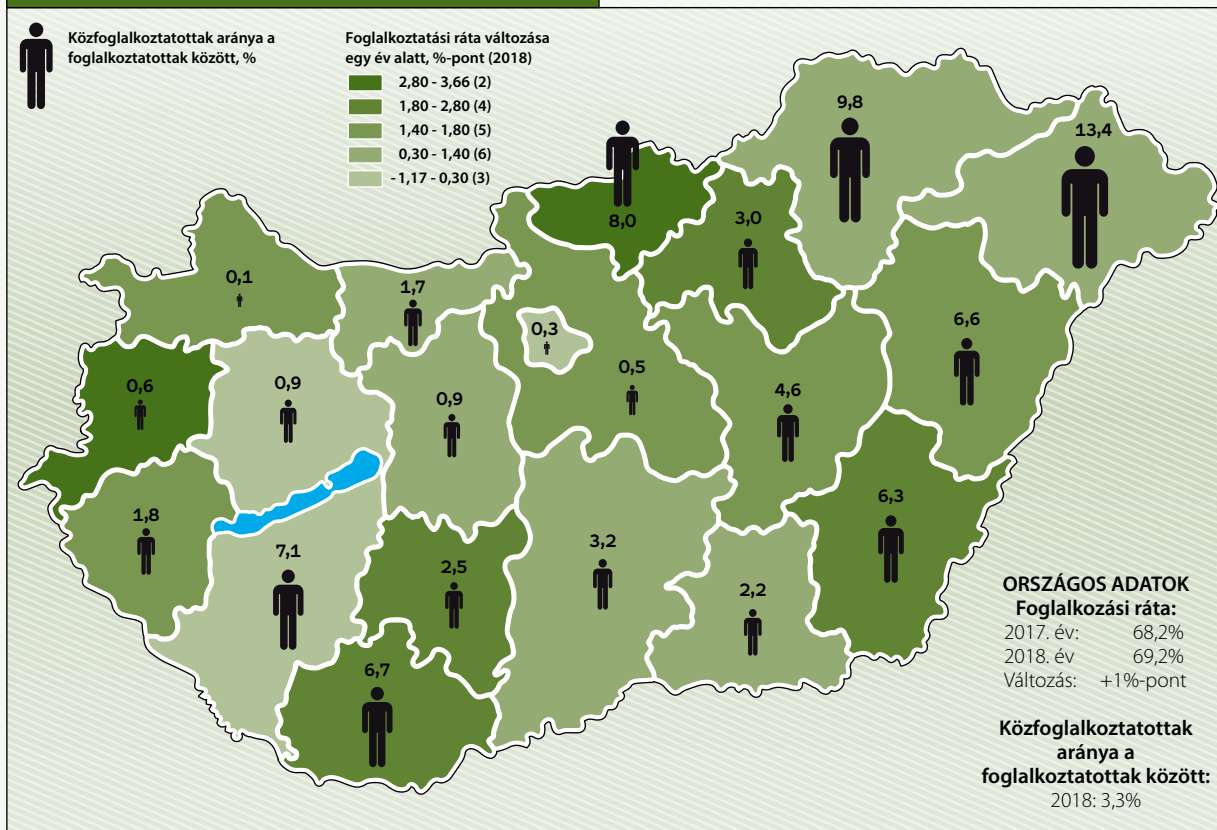
repet játszik a közfoglalkoztatás, hiszen a források munkaerő-piaci szempontból célzottak: nagyobb számosságú a hátrányos területeken az ebben a formában dolgozók létszáma, magasabb – az eleve nagyobb – álláskeresői kör közfoglalkoztatás révén történő aktiválása.

A közfoglalkoztatás súlya a foglalkoztatottakon belül mindenhol csökkent, a legmagasabb 2018-ban Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében volt (13,4%). Borsod-Abaúj-Zemplénben a munkavállalók tizede dolgozott ilyen formában. 1% alatti arányok a központi régióban valamint Fejér, Győr, Veszprém és Vas megyékben voltak jellemzőek.

A foglalkoztatási ráta éves változása -1,2% (Veszprém) és 3,9% pont (Nógrád) között szóródott a 15-64 évesek körében. 2018-ban a legmagasabb foglalkoztatási rátájú megyéket (Győr, Vas valamint Budapest) egyaránt 73% feletti ráta jellemzi, ettől Borsod-Abaúj-Zemplén kevesebb mint 10%-pontos maradt el, (64,2%) Szabolcs-Szatmár-Bereg megye pedig még kevésbé (65,1%). A korábban legalacsonyabb foglalkoztatottságú észak-keleti megyéket „megelőzve” a legrosszabb helyzetben Somogy megye volt 2018-ban, itt a foglalkoztatási ráta 60,9%-os értéket mutatott. (4. ábra)

I. A munkaerőpiac 2018. évi folyamatainak áttekintése

4. ábra: 15-64 évesek foglalkoztatási rátájának egy év alatti változása és a közfoglalkoztatottak aránya a foglalkoztatottak között 2018-ban, megyénként. Forrás: KSH, Munkaerő-felmérés

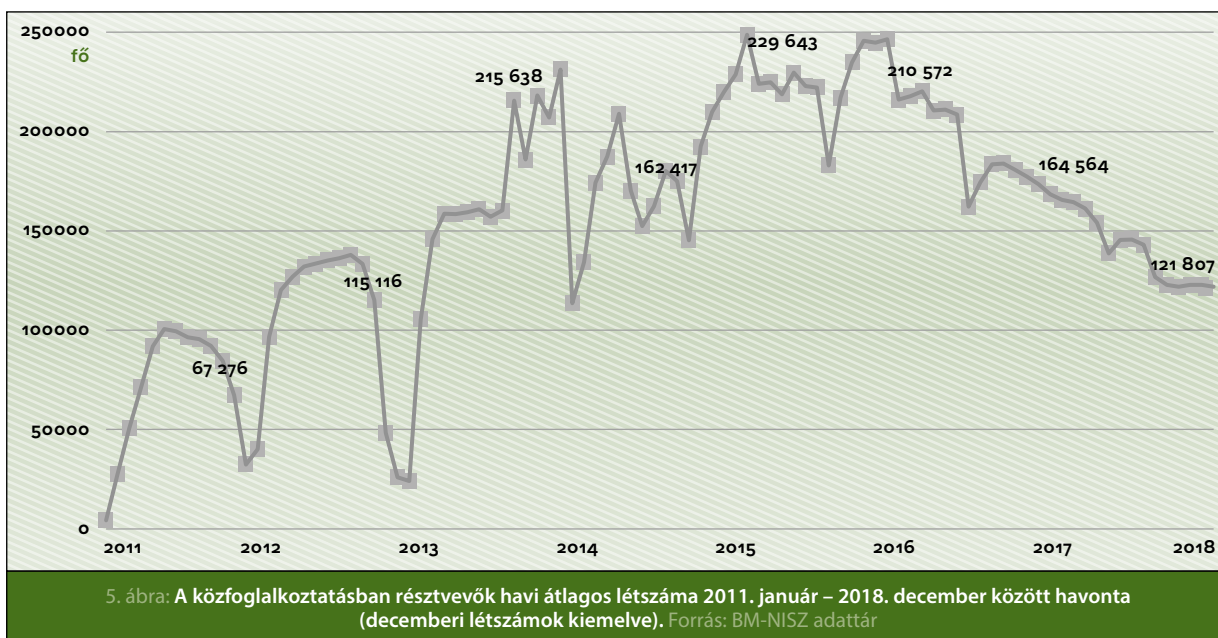

A közfoglalkoztatásban dolgozók átlagos száma a Belügyminisztérium adatai szerint 2018-ban 135,6 ezer fő volt, amely 24,4 százalékkal alacsonyabb, mint a 2017-ben és 39,3 százalékkal elmarad a 2016-ra jellemző átlagos létszámtól. (5. ábra)

A közfoglalkoztatásban résztvevők havi átlagos száma 2018-ban az év első hónapjaiban az előző évi programok kifizetésével párhuzamosan 161 ezer főről 140 ezer fő alá csökkent. Márciustól az új programok indulásával 145 ezer fő fölé emelkedett a havi átlagos létszám (április, május), majd a nyári hónapokban 122 ezer főre csökkent és az év végéig ezen a szinten maradt.

A 2018. évi új közfoglalkoztatási programok márciustól a korábbi évnél kisebb létszámokkal indultak. Ebben az évben a szerződéseken támogatott létszámok csökkenése figyelhető meg, tehát a kevesebb számú belépő okozta a havi átlaglétsszámok csökkenését.

Összességében 2018-ban 33,3 ezerrel (10,1%) kevesebb volt a közfoglalkoztatásba belépők száma, mint 2017-ben. A belépések csökkenése visszavezethető az alacsonyabb keretszámokra, tehát a programok eleve kisebb létszámmal indultak, mint az előző évi programok. E mellett jelentős volt az év során a kiáramlás. A kedvezőbb munkaerőpiaci környezet hatására magas volt a nyílt munkaerőpiacra

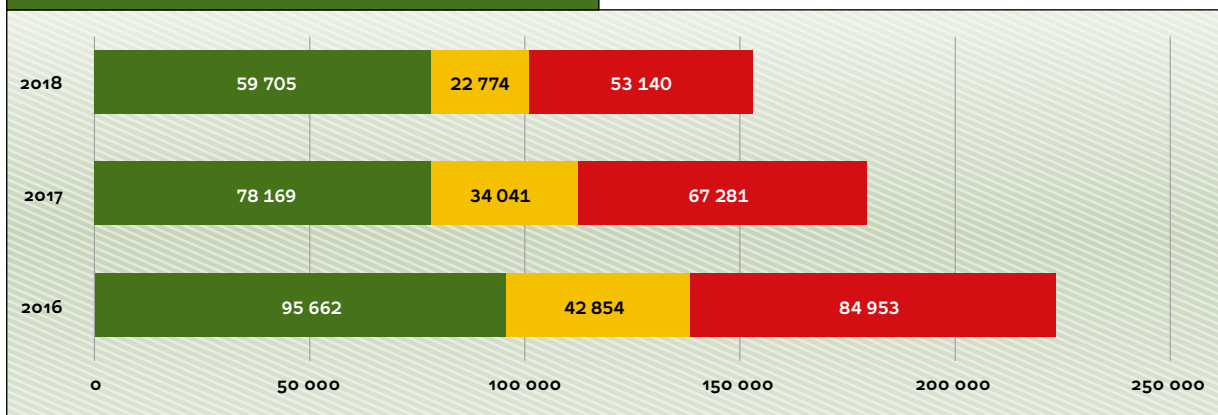

lépők száma, amit az emelkedő piaci bérek elszívó ereje is támogatott a korábbi évekkel azonos szintű közfoglalkoztatási bérekkel szemben.

Ahogy a korábbi években, úgy 2018-ban is megfigyelhető, hogy az álláskeresők és a közfoglalkoztatottak közül az elsődleges munkaerőpiacon elhelyezkedni tudók kiáramlásának eredményeképpen a megmaradó állomány összetétele a foglalkoztathatóság szempontjából romlott. Azok maradtak a rendszerben – így a közfoglalkoztatásban is –, akik kimozdítása a foglalkoztatási szolgálat részéről egyre nehezebb feladat.

A közfoglalkoztatásba belépők esetén fontos kiemelni azt is, hogy a fiatalok beáramlása 2018-ban is jelentősen, 40,6 százalékkal csökkent. A csökkenés mértéke közel akkora, mint ami 2017-ben volt látható 2016-hoz képest. Ezek hatására a 25 év alatti személyek közfoglalkoztatási belépései a 2016-os 49,7 ezer főről 2018-ra 17,4 ezer főre csökkentek. A közfoglalkoztatás egyre kevésbé szolgálja a 25 év alatti személyek foglalkoztatását. A jelenség hátterében az áll, hogy a közvetítő kormányhivatalok figyel-

6. ábra: Közfoglalkoztatás átlagos létszáma program-típusonként 2016-2018 (fő). Forrás: BM-NISZ adattár

I. A munkaerőpiac 2018. évi folyamatainak áttekintése

nek a fiatalok esetén a célzás megfelelőségére, az Ifjúsági Garancia programba vonásuk élvez prioritást és csak indokolt esetben – a fiatal saját kérésére – vonják be őket a közfoglalkoztatási programokba. (6. ábra)

A közfoglalkoztatottak programtípus szerinti megoszlásai 2016 és 2018 között csak kis mértékben változtak. 2018-ban 44 százalékuk hosszabb idejű programban, 39,2 százalékuk járási mintaprogramban és további 16,8 százalékuk országos közfoglalkoztatási programokban dolgozott

2017 és 2018 között főleg az országos programok csökkenése volt jelentős, 33,1 százalékos. A többi programelemben 21-23 százalékkal csökkent a létszám a két év között.

A Startmunka programok átlagos létszáma 2016 és 2018 között országosan 37,4 százalékkal csökkent. Heves, Somogy és Nógrád megyében a csökkenés 45 százalék feletti volt, Baranya megyében pedig 2018-ban már 54,1 százalékkal dolgoztak kevesebben járási mintaprogramokban, mint két évvel korábban. Alacsonyabb, két év alatt 30 százalék alatti létszámcsökkenés jellemezte Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Vas és Zala megye járási mintaprogramjait.

A hosszabb idejű közfoglalkoztatási programok létszám-aránya kis mértékben emelkedett 2016 és 2018 között, ebben a közfoglalkoztatási formában dolgoztak a legtöbben. Több önkormányzat a korábbi Startmunka programját ebben a formában vitte tovább, felhasználva a korábbi években megszerzett eszközöket és a megvalósított beruházásokat.

A közfoglalkoztatás területi szempontból 2018-ban is a rosszabb gazdasági – foglalkoztatási helyzetű területekre koncentrált. Szabolcs-Szatmár-Bereg és Borsod-Abaúj-Zemplén megyében él a közfoglalkoztatottak 38 százaléka, Hajdú-Bihar megyében további közel 10 százalékuk. A nyugati országrész megyéinek létszámarányai, Baranya, Somogy kivételével 1-2 százalékot tettek ki ebben az évben. A közfoglalkoztatáshoz köthető támogatások tekintetében is hasonló területi megoszlás volt látható.

A járási mintaprogramokban foglalkoztatottak 37,9 százaléka 2018-ban mezőgazdasági programban dolgozott. Ezekben a programokban a települések főként önfenn tartásukra termelnek, az ott élők ellátását szolgáló konyhák és egyéb intézmények ellátását végzik el. Magas, 20 százalék feletti volt a helyi sajátosságú terméket előállító programokban dolgozók aránya. A belterületi közutakat karbantartó programokban 15,7 százalékuk dolgozott ebben az évben. A mintaprogramokban országosan összesen 1496 település vett részt, százzal kevesebb, mint az előző évben. Mezőgazdasági programot 1076 település, helyi sajátosságra épülő programot 743 település indított. Jelentős volt a belterületi közutak karbantartására (632 db), és a belvízelvezetésre pályázó települések száma is (446 db).

A közfoglalkoztatás keretében 2018-ban foglalkoztatottak többsége, 56,4%-a nő volt. 2016-ban haladta meg először a nők aránya a férfiakét. A közfoglalkoztatottak között a férfiak száma nagyobb mértékben csökken, mint a nőké.

A résztvevők kor szerinti eloszlását tekintve látszik, hogy a középkorúak aránya alig változott 2016 és 2018 között, miközben a 25 év alattiak száma és aránya jelentősen, 10,2 százalékról 4,6 százalékra csökkent. Az idős, 55 év feletti munkavállalók száma is csökkent kis mértékben, de a teljes állománynál kisebb mértékben, Arányuk ezért 2016 és 2018 között 19,5 százalékról 24,4 százalékra emelkedett.

Az iskolai végzettséget tekintve is egyértelmű tendencia volt ezekben az években az alacsony, legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők arányának növekedése. Számuk csökkenése mellett arányuk 2016 és 2018 között 54,6 százalékról 57,6 százalékra emelkedett. Az összes, ennél magasabb iskolai végzettséggel rendelkező személy száma és aránya is csökkent a közfoglalkoztatottak között ezekben az években. (1. táblázat)

		2016		2017		2018	
		fő	megoszlás, %	fő	megoszlás, %	fő	megoszlás, %
Nem	Férfi	111 174	49,7	83 466	46,5	59 187	43,6
	Nő	112 296	50,3	96 025	53,5	76 433	56,4
	W	223 470	100	179 492	100	135 620	100,0
Kor	25 év alatt	22 880	10,2	12 950	7,2	6 179	4,6
	25-54 év	157 110	70,3	126 681	70,6	96 358	71,0
	55 év és felette	43 479	19,5	39 861	22,2	33 082	24,4
	EGYÜTT	223 470	100	179 492	100	135 620	100,0
Legmagasabb iskolai végzettség	Alapfokú	122 018	54,6	99 997	55,7	78 055	57,6
	Szakiskola, szakmunkás	58 037	26	45 173	25,2	33 727	24,9
	Szakközépiskola, technikum	20 870	9,3	16 852	9,4	11 789	8,7
	Gimnázium	16 965	7,6	13 492	7,5	9 709	7,2
	Felsőfokú	5 580	2,5	3 977	2,2	2 340	1,7
	EGYÜTT	223 470	100	179 492	100	135 620	100,0

1. táblázat: Közfoglalkoztatásban résztvevők havi átlagos létszáma, 2016 – 2018. Forrás: BM- NISZ adattár

2. táblázat: A közfoglalkoztatottak átlagos létszáma legmagasabb iskolai végzettségük és lakóhelyük helyzete szerint 2018. évben. Forrás: BM- NISZ adattár

	Hátrányos helyzetű településen élő		Nem hátrányos helyzetű településen élő		Összesen	
	fő	%	fő	%	fő	%
Általános iskolai végzettség nélküli	12 689	9,4	1 612	1,2	14 302	10,5
Általános iskola	55 091	40,6	8 662	6,4	63 754	47,0
Szaktanulmányi képzés, szakiskola	28 351	20,9	5 376	4,0	33 727	24,9
Szakközépiskola, gimnázium	15 979	11,8	5 519	4,1	21 498	15,9
Felsőfokú	1 130	0,8	1 209	0,9	2 340	1,7
ÖSSZESEN	113 241	83,5	22 379	16,5	135 620	100,0

I. A munkaerőpiac 2018. évi folyamatainak áttekintése

A közfoglalkoztatás elsődleges célcsoportjai közé tartoznak mind a hátrányos helyzetű településen élő személyek, mind pedig az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező, szakképzettség nélküli álláskeresők. 2018-ban a közfoglalkoztatottak 57,6 százalékának legmagasabb iskolai végzettsége általános iskolai, vagy az alatti volt. A területi célzást jól mutatja, hogy a közfoglalkoztatottak 83,5 százaléka hátrányos helyzetű településen élt 2018-ban.

A teljes közfoglalkoztatott létszámon belüli arányok esetén látszik, hogy 2018-ban a közfoglalkoztatottak 91,1 százaléka vagy gazdasági, foglalkoztatási szempontból kedvezőtlen helyzetű településen él, vagy alacsony iskolai végzettséggel rendelkezett. A közfoglalkoztatottak fele esetén mindkét, az elhelyezkedést erősen megnehezítő feltétel fennállt ebben az évben. (2. táblázat)

A közfoglalkoztatásból kilépő személyek esetén, minden egyes kilépésüket követően vizsgáljuk munkaerő-piaci státuszukat a támogatást követő 180. napon vonatkozóan.

Ez a mutató azok arányát mutatja meg, akik a támogatást követő 180. napon munkában álltak a kilépők közül, valamint azt, hogy mekkora részarányuk rendelkezett nyílt munkaerő-piaci jogviszonnyal. A vizsgálat alapja az adó-

hatóság által kezelt biztosított foglalkoztatottak bejelentési adatbázisa, valamint a nyilvántartott álláskeresők adminisztratív adatbázisa.

2016-ban a 371 ezer kilépés 15,6 százalékában találtuk meg a vizsgált személyeket nyílt munkaerő-piaci, bejelentett munkaviszonyban. A nyílt munkaerőpiacra kilépő és ott fél évvel a közfoglalkoztatás után is megtalálható személyek aránya a 2017-ben kilépők között 18,1 százalék, a 2018. I. félévi kilépők között pedig 18,3 százalék volt. A közfoglalkoztatásba ismételtlen visszalépők aránya 2016-tól követően csökkent, de 2017-ben és 2018. I. félévben is 50 százalék felett volt. (3. táblázat)

Jelentős különbség van a nyílt munkaerő-piaci elhelyezkedési arányban a kilépők között életkor és legmagasabb iskolai végzettség szerint. 2018. I. félévben a kilépő 25 év alattiak 24,9 százaléka volt nyílt munkaerő-piaci állásban a közfoglalkoztatást követő 180. napon, a 25 és 54 év közöttiek esetén 20,5 százalékos, az ennél idősebbek esetén pedig 11,4 százalékos volt az elhelyezkedési arány. Még markánsabb különbségek mutatkoznak a kilépők iskolai végzettsége szerint. A legfeljebb alapfokú végzettséggel rendelkezők 13,4 százaléka, a középfokú végzettségűek pedig 24,5 százaléka volt elhelyezkedő a vizsgált időpontban. Az alacsony számú felsőfokú végzettségű személy esetén az elhelyezkedési arány a 40 százalékot közelíti.

3. táblázat: A közfoglalkoztatottak nyomon követési adatai a kilépéstől számított 180. napon. Forrás: BM- NISZ adattár

Egyén támogatás vége	A közfoglalkoztatási programokból kilépők létszáma foglalkoztatási jogviszonyuk szerint a kilépéstől számított 180. napon (fő)					A kilépők közül elhelyezkedettek aránya (%)	
	Nyílt munkaerő piacra	Közfoglalkoztatásban	Álláskereső	Nem ismert	ÖSSZESEN	Nyílt munkaerő piacra	Közfoglalkoztatásban
2016	57 873	208 394	59 961	45 429	371 657	15,6	56,1
2017	63 814	183 612	59 367	44 850	351 643	18,1	52,2
2018. I. félév	36 802	104 457	35 094	24 554	200 907	18,3	52,0

A közfoglalkoztatási programok nagy része a résztvevők képességeihez, készségeihez igazodva alacsony képzettséget igénylő, szakképzettség nélkül betölthető munkaköröket jelent.

Amennyiben a három nagy programtípusban hasonlítjuk össze a betöltött munkaköröket, a toplista élén mindhárom esetben az egyéb, egyszerű szolgáltatási és szállítási foglalkozások állnak. Az egyszerű mezőgazdasági foglalkozás és a nagyobb szakértelmet jelentő munkakörök közül pedig az általános irodai adminisztrátor is ott van mindhárom programtípus leggyakoribb foglalkozásai között.

A hosszabb idejű programok esetén nagyobb, 1000 fő feletti létszámban ezek mellett különböző takarító, szemé-

gyűjtő munkakörökben foglalkoztattak és irodai, ügyviteli foglalkozásúakat, gép-motor karbantartókat alkalmaztak. Az országos programokban jelentősebb számban alkalmaztak mellettük egyszerű építőipari és erdészeti, vadászati foglalkozásúakat. Ebben a programtípusban jelentős a könyvtári, levéltári nyilvántartók, egyéb ügyintézők, valamint a kubikusok száma is. A járási mintaprogramokban ezek mellett legnagyobb számban az egyszerű építőipari foglalkozások és a munka és termelésszervezők tűnnek fel. (4. táblázat)

4. táblázat: A közfoglalkoztatás egyes típusaiban betöltött munkakörök TOP listája a 2018. évi átlagos létszám alapján. Forrás: BM- NISZ adattár. A világozöld cellák a 9-es FEOR főcsoportba tartozó, szakképzettséget nem igénylő foglalkozások.

Hosszabb időtartamú program		Országos közfoglalkoztatási program		Járási startmunka mintaprogram	
Egyéb, máshova nem sorolható egyszerű szolgáltatási és szállítási foglalkozású	32 889	Egyéb, máshova nem sorolható egyszerű szolgáltatási és szállítási foglalkozású	3 651	Egyéb, máshova nem sorolható egyszerű szolgáltatási és szállítási foglalkozású	27 144
Egyéb takarító és kisegítő	5 400	Kubikos	2 375	Egyszerű mezőgazdasági foglalkozású	10 169
Intézményi takarító és kisegítő	3 218	Egyéb egyszerű építőipari foglalkozású	2 366	Egyéb egyszerű építőipari foglalkozású	4 166
Szemégyűjtő, utcaseprő	2 154	Egyszerű erdészeti, vadászati és halászati foglalkozású	2 034	Munka- és termelésszervező	1 449
Általános irodai adminisztrátor	1 738	Egyéb ügyintéző	1 526	Egyszerű ipari foglalkozású	1 231
Egyéb, máshova nem sorolható irodai, ügyviteli foglalkozású	1 304	Egyszerű mezőgazdasági foglalkozású	1 042	Általános irodai adminisztrátor	924
Egyszerű mezőgazdasági foglalkozású	1 014	Általános irodai adminisztrátor	1 037	Kubikos	680
Mezőgazdasági és ipari gép (motor) karbantartója, javítója	1 004	Egyszerű ipari foglalkozású	866	Egyéb, máshova nem sorolható ipari és építőipari foglalkozású	471
Munka- és termelésszervező	968	Könyvtári, levéltári nyilvántartó	842	Egyéb műszaki foglalkozású	451
Egyéb ügyintéző	800	Intézményi takarító és kisegítő	804	Mezőgazdasági és ipari gép (motor) karbantartója, javítója	418
Konyhai kisegítő	772	Erdészeti foglalkozású	768	Egyéb takarító és kisegítő	377
Szociális segítő	651	Egyéb személygondozási foglalkozású	717	Szántóföldinövénytermesztő	373
Egyéb egyszerű építőipari foglalkozású	609	Munka- és termelésszervező	544	Egyéb, máshova nem sorolható szolgáltatási foglalkozású	371
Egyszerű ipari foglalkozású	608	Egyéb, máshova nem sorolható ipari és építőipari foglalkozású	318	Kőműves	344
Egyszerű erdészeti, vadászati és halászati foglalkozású	602	Adatrögzítő, kódoló	297	Szemégyűjtő, utcaseprő	311
ÖSSZESEN	59 706	Összesen	22 774	Összesen	53 140

Képzés és szolgáltatás a közfoglalkoztatás rendszerében

Magyarországon is az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők a legkiszolgáltatottabbak a képzés és általában a munkaerőpiac tekintetében. E célcsoport hozzáférése a legcsekélyebb a (további) oktatás-képzéshez, az egész életen át tartó tanuláshoz. Továbbá a részvételi arányokon belül az iskolázottsági mutatókat vizsgálva megállapítható, hogy minél alacsonyabb az egyén iskolai végzettsége, annál kisebb valószínűséggel vesz részt oktatásban, képzésben.

Ennek megfelelően, a nemzetközi szervezetek (Európai Bizottság, OECD) foglalkoztatáspolitikai ajánlásait is figyelembe véve, kiemelten fontos a közfoglalkoztatásban résztvevők számára a továbblépés, illetve az elsődleges munkaerőpiacon történő elhelyezkedés lehetőségének megteremtése érdekében a humán erőforrás fejlesztése, a képzési programok támogatása.

A közfoglalkoztatottak reintegrációjának egyik meghatározó eszköze a személyre szabott, a piaci igényeknek megfelelő alap-, illetve szak- és továbbképzésben való részvételük. A képzések rávilágítanak a tanulás fontosságára, lehetőséget biztosítanak a közfoglalkoztatottak számára, hogy a megszerzett tudással kilépjenek a nyílt munkaerőpiacra, munkához és ezzel együtt megélhetéshez jussanak.

A közfoglalkoztatást támogató képzés irányulhat felzárkóztatásra, hiányzó kompetenciák, iskolai végzettség vagy szakmai tudás, szakképzés megszerzésére, szakképzésbe való belépés előkészítésére, továbbképzésre egyaránt.

II.1. A GINOP-6.1.1-15 kiemelt projekt keretei között megvalósuló képzések

Az alacsony iskolai végzettségű közfoglalkoztatottak képzésének támogatására 2016-2019. között a GINOP-6.1.1-15-2015-00001 azonosítószámú „Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése” című kiemelt projekt (a továbbiakban: kiemelt projekt) nyújt lehetőséget. Fontos megemlíteni, hogy a közfoglalkoztatás elsődleges célcsoportjai közé tartoznak mind a hátrányos helyzetű településeken élő személyek, mind pedig az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező, szakképzés nélküli álláskeresők, melyek között jellemzően megtalálhatók a magukat roma nemzetiségűnek vallók is. A romák számossága nem a projektre vonatkozó input indikátor és elvárt célérték, de ezen adatokat a Belügyminisztérium statisztikai adatszolgáltatásaiban külön is kezeli.

A kiemelt projekt a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal – mint konzorciumvezető –, továbbá a Belügyminisztérium – mint kiemelt konzorciumi tag – (a továbbiakban: BM) és a konvergencia régióbeli 18 megyei kormányhivatal (a továbbiakban: Kormányhivatalok) – mint konzorciumi partnerek – együttműködésével valósul meg. A közfoglalkoztatottak a képzés ideje alatt közfoglalkoztatási bérben részesülnek, melynek pénzügyi háttérét a BM biztosítja.

A kiemelt projekt eredetileg 2016-2018. közötti időszakra tervezetten legalább 85 000 fő képzését biztosította – 30 milliárd Ft támogatással –, amelyből 80 000 fő alacsony iskolai végzettségű, alapfokú, vagy alsó középfokú végzettséggel rendelkező (ISCED 1, ISCED 2) közfoglalkoztatási jogviszonyban, vagy munkaviszonyban álló személy.

A magasabb (legalább középfokú – ISCED 3) iskolai végzettségűek bevonására csak csekély arányban (5,9%) nyílt lehetőség. A tanúsítványt, vagy bizonyítványt szerzők célindikátora 68 000 fő (a teljes bevonandó létszám 80%-a).

A kiemelt projektben indítandó képzéseknél elsődleges célként fogalmazódott meg a célcsoport felzárkóztatása, a szakképzés megkezdéséhez szükséges kompetenciák fejlesztése és az elsődleges munkaerő-piaci igények kielégítése. A projekt indulását követően – figyelembe véve a hazai munkaerőpiac változásait, a megjelenő munkaerőhiányra reagálva – több képzési igényfelmérés történt a BM szakmai koordinálásával, s ezekben mindig elvárásként került meghatározásra, hogy a Kormányhivatalok, illetve a járási hivatalok a képzési szakirányokat elsősorban a helyi és az országos nyílt munkaerő-piaci szükségletek figyelembevételével, az érintett helyi kamarákkal, civil szervezetekkel történő napi kapcsolattartás során feltárt képzési igények alapján mérjék fel, gyűjtsék össze. A rendszeres igényfelmérésekben megjelenő szakirányok szolgálnak az ajánlattételi eljárások bázisául, melynek eredményeként előáll az aktuális Képzési Jegyzék, ezzel biztosítva a képzések folyamatos indíthatóságát. A Képzési Jegyzék legalább évente megújul, de igény, indokoltság esetén külön eljárás keretében folyamatosan kiegészíthető, aktualizálható. A képzésekbe történő nagyarányú bevonás során a BM figyelemmel kísérte a közfoglalkoztatási programok indítását is, így a képzések jelentős része a téli időszakban valósult meg.

A 2018. év végén hatályos – 2017 novemberében megjelent, majd azt követően három alkalommal kiegészítésre került –

II. Képzés és szolgáltatás a közfoglalkoztatás rendszerében

Képzési Jegyzéken 302 féle szakirány szerepelt, ezáltal rendkívül széleskörű kínálatot biztosítva a közfoglalkoztatottak képzésére.

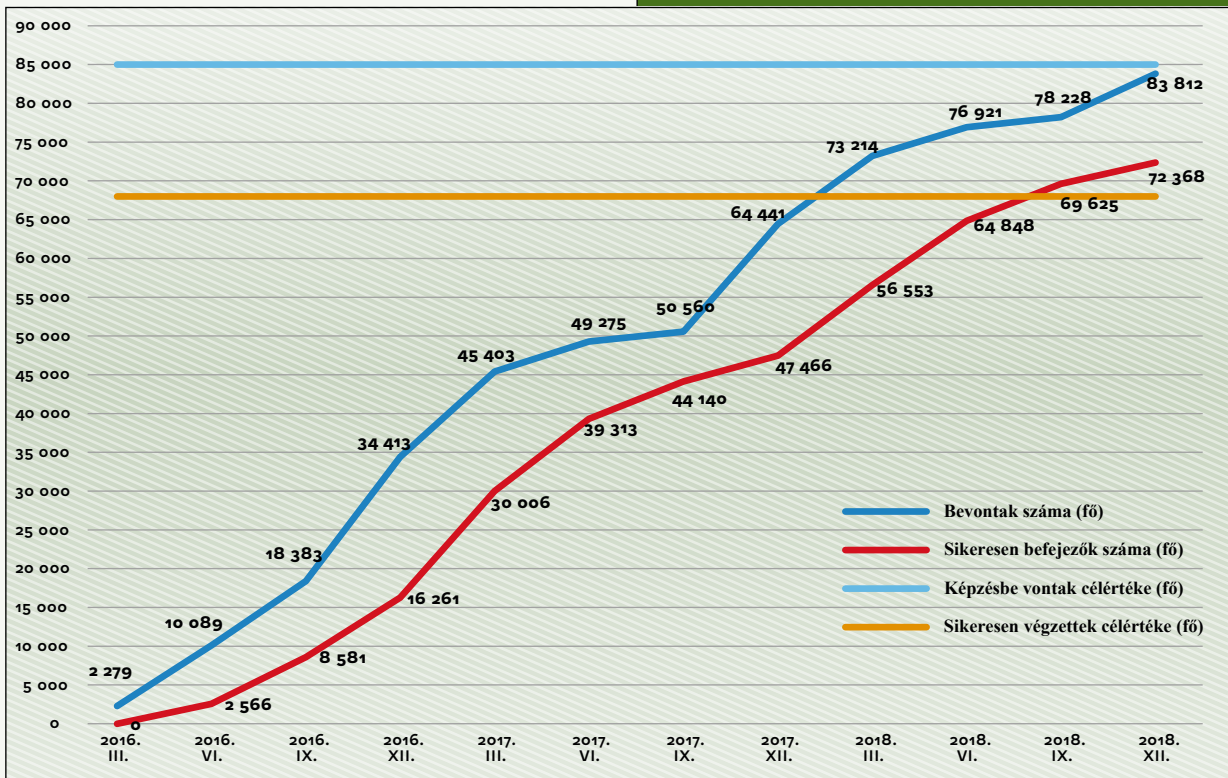
A kiemelt projekt keretében a célcsoport bevonása ütemezetten valósult meg, de – a célcsoport adottságait is figyelembe véve (kellő motiváció, kitartás- és monotonia tűrés hiánya; mentális és pszichés problémák) – inkább rövid időtartamú, a munkaerő-piaci igényekre gyorsan reagálni tudó, szakképzett munkaerőt biztosító programok indultak.

A kiemelt projektben indított képzések tényleges átlagos fajlagos költségei elmaradtak a tervértékhez képest, ezért jelentős maradványok keletkeztek. A források minél magasabb arányú lektötése és optimális felhasználása érdekében,

illetve a közfoglalkoztatottak képzési lehetőségeinek további biztosítása érdekében a konzorcium kezdeményezésére, és az Irányító Hatóság jóváhagyásával a kiemelt projekt tervezett fizikai befejezése 2019. december 31-ig meghosszabbításra került.

Ezzel párhuzamosan a GINOP Éves Fejlesztési Keretét módosító – 1545/2018. (X. 30.) – Korm. határozat alapján, a kiemelt projekt keretszege 30 Mrd forintról 31,15 Mrd forintra, a képzésben résztvevők száma indikátor pedig 2 200 fővel emelkedett. Egyidejűleg képzési tartalma kiegészült – a leghátrányosabb helyzetű kistélepülések felzárkóztatását

7. ábra: Képzésbe vontak és a képzést sikeresen befejezők számosságának alakulása. Forrás: BM-KKSZF

célzó – digitális készségfejlesztő programelemmel. A programelemhez kapcsolódó – az Innovációs és Technológiai Minisztérium és a BM közös munkacsoportja által kidolgozott – 120 órás „Belépés a digitalizált munka világába” c. képzési program, a 2018/2019 évi téli közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó Képzési Jegyzékre is felkerült.

A kiemelt projekt kezdetét követően (2016 februárjától) – változó intenzitással – folyamatosan növekedett a képzésbe vontak létszáma. 2018. december 31-ig mindösszesen 83 812 fő került bevonásra – azaz eddig 98,6 %-ban teljesült a program –, amelyből 28 447 fő (33,9%) vallotta magát roma nemzetiségűnek.

A kiemelt projekt másik legfontosabb eredmény indikátora a képzést sikeresen befejezők száma, amely 2018. év végén összesen 72 368 főt tett ki, ezzel teljesítve és meghaladva az elvárt 68 000 fős célértéket. (7. ábra)

A kiemelt projektben a konzorciumi partnerekre allokált létszámok az adott megye munkaerő-piaci mutatói és a

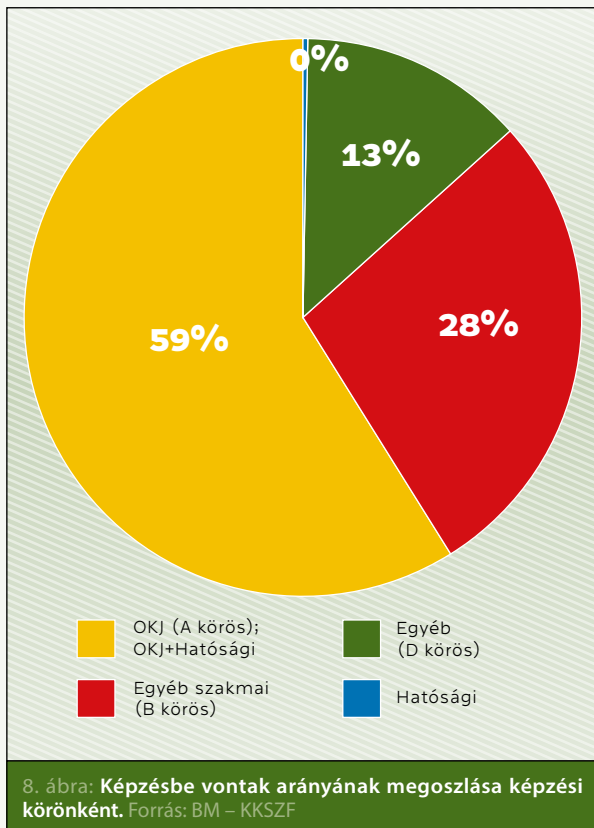
közfoglalkoztatásban lévők létszáma alapján került meghatározásra, ezzel segítve a kevésbé fejlett régiókban élő alacsony iskolai végzettségű, felnőtt személyek felzárkóztatását, munkaerő-piaci helyzetét. (5. táblázat)

A statisztikák szerint, az alacsony iskolai végzettségűek számára 2018. év végéig indított képzések egy része a célcsoport speciális adottságait figyelembe vevő, felzárkózásra lehetőséget nyújtó kompetenciafejlesztő program volt, melytől jóval nagyobb arányban valósultak meg OKJ-s és OKJ + hatósági (58,9%), illetve egyéb szakmai (27,4%) képzések (2. ábra). Ezek között a munkaerő-piaci igényeknek megfelelően a hiány-szakképesítések is megjelentek, amelyek a közfoglalkoztatottak későbbi sikeres elhelyezkedését biztosíthatják.

5. táblázat: A konzorciumi partnerekre allokált létszám megoszlása megyénként. Forrás: BM-KKSZF

Megyék megnevezése	Allokált teljes létszám 2015–2018 / (fő)	Bevontak létszáma 2018. 12. 31. / (fő)	Sikeresen végzettek száma / 2018. 12. 31. (fő)
MEGYÉK ÖSSZESEN	85 000	83 812	72 368
Bács-Kiskun	4 995	5 106	4 447
Baranya	4 945	4 808	3 829
Békés	3 870	3 930	3 519
Borsod-Abaúj-Zemplén	15 293	14 711	12 137
Csongrád	2 447	2 817	2 281
Fejér	2 588	2 309	1 932
Győr-Moson-Sopron	686	759	747
Hajdú-Bihar	8 242	8 438	6 969
Heves	4 149	3 752	3 084
Jász-Nagykun-Szolnok	5 331	5 439	4 874
Komárom-Esztergom	1 573	1 570	1 343
Nógrád	4 097	3 529	3 014
Somogy	5 240	5 399	4 585
Szabolcs-Szatmár-Bereg	14 040	14 168	13 440
Tolna	2 434	2 050	1 725
Vas	1 007	1 062	952
Veszprém	1 828	1 693	1 482
Zala	2 235	2 272	2 008

II. Képzés és szolgáltatás a közfoglalkoztatás rendszerében

A hiányszakmák közül az ipari és az építőipari (pl. gépi forgácsoló; kőműves és hidegburkoló; ács; festő, mázoló, tapétázó), illetve egyéb hiányszakmák is képviseltetik magukat a megvalósult képzések listáján (továbbá pl.: szakács; szociális gondozó és ápoló; húsipari termékgyártó; kertész). (8. ábra)

2018. év végéig a képzésbe vontak létszámát tekintve a „TOP 10” tanfolyam között a zöldterületi kisgép-üzemeltető, az alapkompentencia fejlesztés, az építő- és anyagmozgató gép kezelője, valamint a konyhai kisegítő képzésekre mutatkozott a legnagyobb számú igény. (6. táblázat)

A képzésben történő részvétel hosszabb távon az egyént fejleszti, munkavállalási esélyeit növeli. A megvalósult képzések átlagos időtartama – a célcsoport adottságait (kellő motiváció, kitartás- és monotónia tűrés hiánya; mentális és pszichés problémák) is figyelembe véve – három hónap, azonban hosszabb, legalább 1000 óra időtartamú képzések (pl. asztalos, cukrász, hegesztő, szociális gondozó és ápoló, pék, villanyszerelő) is megtalálhatóak.

A hátrányos helyzetű személyek és közfoglalkoztatottak esetében a képzési időszak alatt számos probléma veszélyeztetheti a képzések eredményes befejezését, ezért a képzések teljes időtartama alatt jelen van a mentori szolgáltatás. A kiemelt projektbe bevontak közül 2017-ben 3 133 fő (10%), 2018-ban 2 880 fő (15%) morzsolódott le. A növekvő lemorzsolódási arány okai között dominánsan egészségügyi okok, anyagi nehézségek, családi és párkapcsolati problémák, beilleszkedési nehézségek szerepelnek.

A kiemelt projektbe bevonásra kerülő ügyfelek már eleve olyan hátrányokkal indulnak, amelyek orvoslására a projekt keretében nem mindig van lehetőség, ezért van kiemelt fontossága a mentori szolgáltatásnak a képzés teljes időtartama alatt, amely a konvergencia régiók mind a 18 megyéjében jelen van.

A mentor elsődleges és legfontosabb szerepe a képzésben tartás, a képzés eredményes befejezésének segítése, a lemorzsolódás minél hatékonyabb megakadályozása, amely a képző intézmény, a járási hivatal, a közfoglalkoztató jelzése alapján, vagy az ügyfél kezdeményezésére történik. A mentorálás egyéni és csoportos formában is igénybe vehető, azonban a célcsoport nagysága és a mentorok alacsony száma miatt elsősorban a csoportos mentorálás a jellemző. Ennek ellenére a mentor az egyéneknél jelentkező sajátos problémák esetén személyes tanácsadást, szolgáltatást is biztosít.

A mentori szolgáltatás a kiemelt projekt kezdetétől 2018 decemberéig havi átlagban 118 fő mentor közreműködé-

Sorszám	Képzés megnevezése	Képzési kör	Bevont létszám
1.	Zöldterületi kisgép-üzemeltető	Egyéb szakmai (B körös)	5 728 fő
2.	Alapkompetencia fejlesztés	Egyéb (D körös)	5 298 fő
3.	Építő- és anyagmozgató gép kezelője	OKJ (A körös) + Hatósági + OKJ (A körös)	4 901 fő
4.	Konyhai kiségitő	OKJ (A körös)	3 373 fő
5.	Parkgondozó	OKJ (A körös)	3 190 fő
6.	Mezőgazdasági munkás	OKJ (A körös)	3 115 fő
7.	Bio- és zöldhulladék hasznosítás, komposztálás	Egyéb szakmai (B körös)	2 883 fő
8.	Zöldség- és gyümölcsfeldolgozó	OKJ (A körös)	2 498 fő
9.	Kerti munkás	OKJ (A körös)	2 141 fő
10.	Motorfűrész-kezelő	OKJ (A körös)	2 134 fő

6. táblázat: GINOP-6.1.1-15 kiemelt projekt TOP 10 képzése a bevont létszám szerint (az NSZFH 2018. december havi adatszolgáltatása alapján). Forrás: NSZFH/BM – KKSZF

sével valósult meg. Az egy mentorra jutó ügyfelek száma folyamatosan változott, esetenként meghaladta a 400 főt. A 2018. december 31-ig bevontak 96,7%-a, 81 039 fő részesült mentori szolgáltatásban, ebből 61 986 fő csak csoportos, 1 117 fő csak egyéni, 17 936 fő csoportos és egyéni formában egyaránt. Közülük 2018 végéig mindösszesen 8,3%, 6 751 fő morzsolódott le. A mentori szolgáltatásba bevont létszám-ból 27 296 fő hátrányos helyzetű, önkéntes nyilatkozata alapján roma nemzetiségűnek vallotta magát. (7. táblázat)

Az eddigi tapasztalatok szerint, a célcsoport bevonása és a képzésben tartása – a súlyos szociális és mentális akadályok miatt – nagy kihívást jelentett a járási hivatalok és a képző intézmények számára egyaránt, ezért a projekt befejezéséig is fontos szerepet kap a személyre szóló segítségnyújtás.

Fontos hangsúlyozni a biztosított szolgáltatást, hogy a célcsoport tagjai többszörös hátrányokkal küzdő személyek. A legnehezebb célcsoport tagok esetében a felnőtt-képzési programba vonása, a tanfolyam elvégzésének

9. ábra: A mentori szolgáltatást 2018.12.31-ig igénybe vevők hátrányos helyzetű csoportokba történő besorolása.

Forrás: BM-KKSZF

II. Képzés és szolgáltatás a közfoglalkoztatás rendszerében

segítése, a tanúsítvány, bizonyítvány megszerzésének ösztönzése, a motiváció fenntartása, valamint a hiányzások megakadályozása, a képzésben tartás a mentorok feladatát képezi. A mentori szolgáltatást igénybe vevők esetében ugyanazon bevont személy egyszerre több hátránnyal is rendelkezhet. (9. ábra)

Az adatokból megállapítható, hogy a szolgáltatást igénybe vevők közül a kiemelt projekt eredeti célcsoportja (alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők - 73 488 fő) mellett a

bevontak többsége kedvezményezett járásban és/vagy településen élő, valamint a program keretében első szakképzését szerzők nagyságrendje is kiemelkedő.

További jellemzője a szolgáltatásba bevontaknak a magukat a roma nemzetiséghez tartozónak vallók magas száma is.

II.2. A kiemelt projekt keretében megvalósított szakmai rendezvények

Az indulástól 2018 decemberéig a Belügyminisztérium összesen 27 szakmai rendezvény szervezésével támogatta a kiemelt projekt megvalósulásában közreműködők munkáját.

7. táblázat: A mentori szolgáltatás főbb adatai.

Forrás: BM-KKSZF

A kiemelt projekt mentori tevékenységére vonatkozó aktuális tényadatok	Indikátor adatok			
	2016. év	2017. év	2018. év	Kumulált
PROJEKTBE BEVONTAK LÉTSZÁMA	34 413	30 028	19 371	83 812
Mentori szolgáltatásban részesült	31 012	28 488	21 539	81 039
ebből roma	11 062	9 459	6 775	27 296
megváltozott munkaképességű	135	122	96	353
nő	18 410	15 830	13 309	47 549
férfi	12 602	12 658	8 230	33 490
Mentoráltak korcsoport szerinti megoszlása				
25 éven aluliak	5 687	4 754	3272	13 713
25-53 év közöttiek	21 299	19 825	15 202	56 326
54 év - öregségi nyugdíjkorhatárig	4 026	3 909	3065	11 000
Mentoráltak munkaerő-piaci státusza szerint				
közfoglalkoztatott	30 889	28 385	21 353	80 627
munkaviszonyban álló	123	103	186	412
lemerzsolódott	1 098	2 738	2915	6 751
csak csoportos mentorálásban részesült	23 879	21 252	16 855	61 986
csak egyéni mentorálásban részesült	247	557	313	1 117
csoportos és egyéni mentorálásban is részesült	6 886	6 679	4 371	17 936
Csoportos mentorálás alkalmainak száma (db)	6 297	8 271	7 275	21 843
Egyéni mentorálás alkalmainak száma (db)	11 424	13 320	9 203	33 947

A szakmai vezetők, megvalósítók és mentorok munkáját eszmegbeszélések, szupervíziós tréningek segítették, a résztvevők workshopokon ismerhették meg adekvát módszereket a célcsoport sajátosságaiból adódó nehézségek kezelésére. A szakmai napok keretében egy-egy meghatározó munkaerő-piaci szereplő (pl. Robert Bosch Kft., Flextronics International Kft.), illetve külső szakmai előadók (pl. Szakképzési Centrum, Kamara), a konzorciumi partner megyék képviselői számoltak be az addig elért eredményeiről, a megvalósult képzések tapasztalatairól, valamint a jó gyakorlatokról, hatékony eszmenedzselésről. A kiemelt projekt megvalósításában közreműködő, vezető konzorciumi tagok pszichés védelme érdekében kiégést (burn out) megelőző tréningek beiktatásával is gazdagodott a rendezvények palettája.

Szakmai felkészítő (2018. szeptember 11-12. Szeged)

Szakmai megvalósítói workshop (2018. április 04. Budapest)

A közfoglalkoztatás alapjain létrejövő szociális szervezetek

A szövetkezetek az európai jogrendszerekben elismert, a tagállamok gyakorlatában eredményesen működő olyan, az önségély elve alapján létrehozott különleges társas vállalkozások, amelyek más piaci szereplőkhöz képest sajátosságokat mutatnak célkitűzéseikben, működésükben és értékeikben. Az Európai Unióban folyamatos az érdeklődés a szociális gazdaság szereplői, többek között a szövetkezeti vállalkozások iránt is, amely elsősorban annak köszönhető, hogy ezek a vállalkozások egyre fontosabb szerepet töltenek be a társadalmi- gazdasági és környezeti kihívások kezelésében, az elmaradott települések foglalkoztatottsági szintjének növelésében, a helyi leszakadó térségek gazdaságfejlesztésében, valamint a társadalmi kohézió megerősítésében.

A hazánkban működő szociális szövetkezetek egy része közfoglalkoztatási alapokon szerveződött, amelyek működési feltételeinek biztosításához a Kormány az alábbi támogató intézkedéseivel megteremtette annak az esélyét, hogy a szociális szövetkezetek a helyi szükségletekre, gazdasági igényekre reagálva sikeres és versenyképes piaci szereplők legyenek

- A Kormány a 1497/2018. (X. 12.) Korm. határozatában megerősítette azon szándékát, amely szerint az arra alkalmas közfoglalkoztatási programokban támogatja a szociális szövetkezetek alakításának elősegítését, valamint a szociális szövetkezetek működési feltételeinek javítását célzó tevékenységek szakmai-módszertani támogatását, az e célra biztosított uniós források előérésének elősegítését.
- Magyarország egyes területei közötti gazdasági egyenlőtlenség csökkentéséről szóló 1743/2018. (XII. 20.) Korm. határozat szintén feladatot határoz meg a társadalmi vállalkozások – különösen a közfoglalkoztatás alapjain létrehozott szociális szövetkezetek – vonatkozásában. A már meglévő termelői kapacitást kell fejleszteni, és gondoskodni kell az integrációról, a piaci szereplőkkel történő együttműködés hatékony kialakításáról.

A Kormány törekvéseihez illeszkedve alapvető cél, hogy a - közfoglalkoztatási Startmunka mintaprogramok bázisán - meglévő és a leendő szociális szövetkezetek vállalkozásként valódi piaci szereplők legyenek, lehetőség szerint hasznosítsák és működtessék a közfoglalkoztatás keretében korábban beszerzett eszközöket (infrastruktúrát), járuljanak hozzá az elmaradott települések foglalkoz-

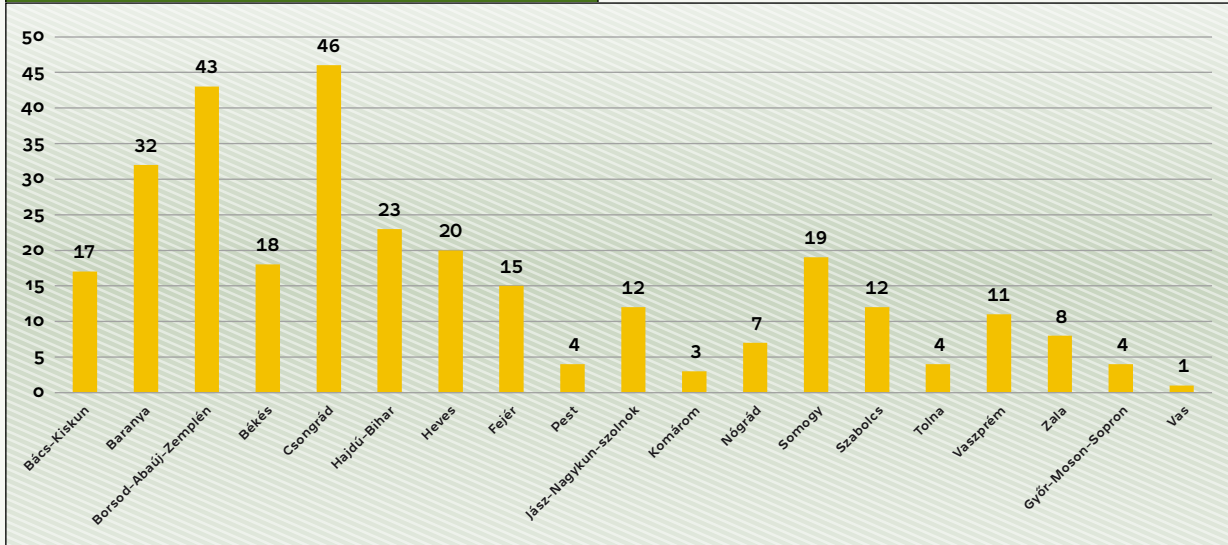
tatottsági szintjének növeléséhez, a foglalkoztatottság területi kiegyenlítéséhez, az elmaradott térségek gazdasági felzárkóztatásához.

III.1. A közfoglalkoztatás alapjain szerveződött szociális szövetkezetek jelentősége

- A szociális szövetkezetek Magyarország vidéki térségeiben a helyi gazdaságfejlesztés gesztoraivá válhatnak, különösen azokon a településeken, ahol nem működik elegendő számban a helyi gazdasági környezet élénkítésében szerepet vállaló piaci vállalkozás.
- A szociális szövetkezetek a közvetlen foglalkoztatás, illetve a tagi jogviszony révén kulcsszerepet töltenek be az elsődleges munkaerőpiacra nehezen integrálható, hátrányos helyzetű lakosságcsoportok felzárkóztatásában.
- A támogatott szociális szövetkezetek a helyi fejlesztésben gyakorlatot szerzett (szak) embereket a felzárkóztatásban érintett vidéki térségekben tartják.
- A szociális szövetkezetek befogadó munkahelyként szerepet vállalnak a hátrányos helyzetű munkaerő szocializációjában, munkaerőt nevelnek a for-profit piaci vállalkozások számára.
- A szociális szövetkezetek életképességét mutatja, hogy az alapítást követő 2-3 éven belül – a többi lábon álló, vegyes profilú szervezetek – átlagosan évi 4,5-5 millió forintos nettó árbevétel tudnak realizálni.
- A szociális szövetkezetek az előállított termékek, szolgáltatások révén hozzájárulnak a vidéki térségben élő lakosság életminőségének emeléséhez.
- A szociális szövetkezetek a helyi gazdaságfejlesztésben sok esetben az innovációk generálóiaként, közvetítőiként jelennek meg.

III. A közfoglalkoztatás alapjain létrejövő szociális szövetkezetek

10. ábra: Megyék szerinti megoszlás

III.2. A közfoglalkoztatás alapjain megalakult szociális szövetkezetek helyzete

Jelenleg a közfoglalkoztatás alapjain 295¹ megalakult szociális szövetkezet van az országban. Legnagyobb számban Csongrád, Borsod-Abaúj-Zemplén, Baranya, valamint Hajdú-Bihar megyében találhatók. (10. ábra)

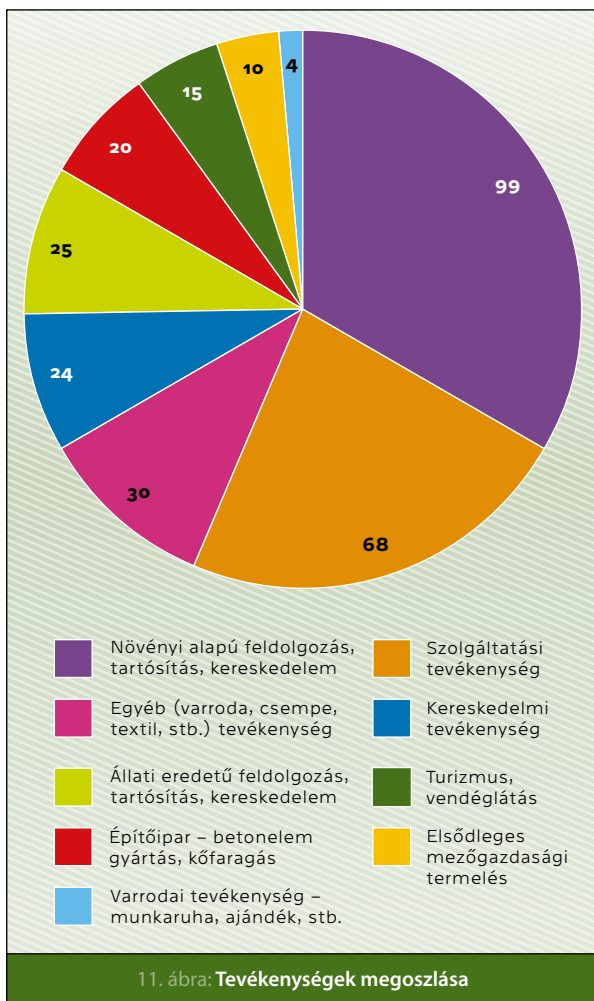
A közfoglalkoztatás alapjain szerveződő szociális szövetkezetek fő tevékenysége jellemzően élelmiszer feldolgozás, építőipar, értékesítés és szolgáltatás. Tevékenységük alapja túlnyomóan a közfoglalkoztatás támogatásából - haszonkölcsön szerződés keretében - átadott és egyéb pályázati forrásból beszerzett infrastruktúra. (11. ábra)

1 A 2019. 04. havi OPTEN-ben elérhető adatok: 1.) Érvényes adószámmal rendelkező, azaz nem törölt szociális szövetkezet: 3525 db- melyből csupán 293 alakult a közfoglalkoztatás alapjain, így a BM hatásköre mindössze a szociális szövetkezetek 10%-ára terjed ki.; 2. Működő (azaz adóbevallást benyújtó) szociális szövetkezet: 1838 db

III.3. A közfoglalkoztatás bázisán létrehozott termelői, feldolgozó kapacitások mentén a már kialakult kapacitások fejlesztése, bővítése, önfenntartóvá válásának helyzete

A szociális szövetkezetek működését illetően a kép nagyon vegyes. Alapításukhoz elengedhetetlen az indulásukat segítő, gazdaságilag mérhető produktumot előállító közfoglalkoztatás, az állami támogatások, - mint a közfoglalkoztatás rendszeréből történő többlétszámú támogatások - akár pályázati források - Fókusz/GINOP 517 pályázati program -, akár a vagyonelemek szövetkezet részére történő átadásának lehetősége. Továbbá a települési/közfoglalkoztató önkormányzat alapító tagsága meghatározó a szociális szövetkezet működése szempontjából.

Azok a szociális szövetkezetek működnek sikeresen, amelyek vállalkozásként is sikeresek lennének, mert találtak egy réspiacot, üzleti terv szerint tevékenykednek, illetve a munkatársak kiválasztásánál szakszerűsége törekedtek.

A legtöbb szociális szervezet esetében elmondható, hogy termelési kapacitásukat még nem használják ki teljes egészében - többek között - a felvevő piac korlátozottsága, és a rendelkezésre álló szakképzett és szakképzetlen munkaerő hiánya miatt.

A helyben történő termékértékesítéssel kapcsolatban gyakran felmerülő probléma a helyi fizetőképes kereslet hiánya, tekintve, hogy a szervezetek jelentős része hátrányos helyzetű települési környezetben működik. A szociális szervezetek az értékesítési csatornák bővítését kiemelten fontos feladatnak tartják, az ehhez szükséges tudás, tapasztalat infrastruktúra és kapcsolatrendszer azonban a legtöbb szervezetnél hiányzik.

Probléma a megfelelő minőségű és mennyiségű termék, a piac-, a munkaerő hiánya, az önkormányzatok kooperációs passzivitása. A piaci igények felmérése, termékértékesítés jelentős erőforrásokat és különleges kompetenciákat kíván meg, amellyel a szociális szervezetek többsége nem rendelkezik.

Jelenleg még kevés azon szociális szervezetek száma, ahol pusztán munkahelyteremtő beruházással, kapacitásainak növelésével nagyobb szervezetté fejleszthető, fejlődésük még nem tart abban a stádiumban, hogy a jelenlegi foglalkoztatási kapacitásaikat nagymértékben növeljék, tekintve, hogy a költségeik jelentős hányadát jelenleg is személyi kiadásokra fordítják.

A fenntartható működéshez további támogatás szükséges. Amennyiben az előállított termékek, szolgáltatások piaca jelentős növekedést ér el a későbbiekben, úgy hosszabb távon – a de minimis támogatási korlát figyelembevételével – alkalmasak lehetnek további néhány fős létszámbővítésre.

III.4. Állami képviselői feladatok

A közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény (a továbbiakban: Kftv.) megteremtette annak lehetőségét, hogy a legalább egy éve azonos közfoglalkoztatónál együtt dolgozó közfoglalkoztatottak, amennyiben vállalják, hogy szociális szervezet tagjaként a továbbiakban legalább két évet együtt fognak dolgozni, a közfoglalkoztatás során használt tárgyi eszközöket az általuk megalapított szociális szervezet a közfoglalkoztatótól haszonkölcsön-szerződés alapján ingyenesen használatba vehesse.

2018. január 31-ig országosan 85 haszonkölcsön megkötésére került sor, a haszonkölcsön szerződéssel átadott vagyon értéke 1 934 millió Ft. A közfoglalkoztatás alapjain szerveződő szociális szervezet részére átadott vagyon üzleti terv szerinti rendeltetésszerű hasznosítását a kijelölt állami képviselők rendszeres időközönként helyszíni egyeztetés keretében kísérik figyelemmel.

III. A közfoglalkoztatás alapjain létrejövő szociális szövetkezetek

III.5. Finanszírozási lehetőségek, támogatások

A szociális szövetkezetek gazdasági modellezése során a tevékenység és a foglalkoztatási költségek finanszírozása jelenti az egyik legjelentősebb problémát, így a források felkutatása és biztosítása elsődleges feladat. E feladat kapcsán a BM Szociális Szövetkezeti Koordinációs Osztály közreműködik a szociális szövetkezeteket érintő hazai és uniós támogatások tervezésében, hitellehetőségek feltárásában és a forrásintegráció biztosításában.

Ez évtől a közfoglalkoztatás bázisán létrehozott szociális szövetkezetek részére is megnyílt a lehetőség, hogy az Erste Bank Social Banking programjának keretében kedvezményes számlavezetési csomaghoz és egyszerűsített ügyintézésű, olcsó hitelhez juthassanak.

III.6. A „Fókuszban az önkormányzati tagsággal rendelkező szociális szövetkezetek támogatása” támogatási program szerepe a szövetkezetek fejlesztésében

A 2016-2023. év között megvalósítás alatt álló Fókusz pályázati program keretében tervezetten 193 szociális szövetkezet részesül 14 Mrd Ft támogatásban, melynek eredményeképpen 1397 fő hátrányos helyzetű munkavállaló részére jön létre munkahely. A támogatási program elsősorban a közfoglalkoztatás alapjain szerveződő szociális szövetkezetek foglalkoztatási képességének növeléséhez, önfenntartó piaci szereplővé válásához kíván ösztönzést és támogatást nyújtani.

A kedvezményezett szociális szövetkezetek átlagosan 7 fő munkavállalót foglalkoztatnak, amely mikroállalkozási kategória. A program széles körű (BM, PM, OFA Nkft, AKI) partnerségben valósul meg.

A Fókusz program megvalósítása alatt felismerésre került, hogy a szociális szövetkezetek jövőbeni szerepének erősítését, a tevékenység végzéséhez rendelkezésre álló termelői kapacitások fenntartását, illetve piaci pozícionálásukat további kiegészítő programelemekkel szükséges támogatni.

„Fókuszban a Piac” programelem: A „Fókuszban a Piac” programelem célja, hogy a kedvezményezett szociális szövetkezetek a mostanra kialakult piaci pozíciójukat megerősítsék és gazdasági eredményeiket hosszabb távon is megtartsák. További cél a marketingszemlélet meghonosítása, a megfelelő marketingeszközök használata a piacra jutás, valamint a kereslet növelése érdekében, továbbá a hálózatosodás elősegítése.

Az első körös kedvezményezettek részére meghirdetett pályázatra 2019. január 31-ig 29 pályázat érkezett, amelyből 25 szociális szövetkezet részesült támogatásban. A pályázatok többségében online marketing eszközöket és a vásári megjelenéshez segítséget nyújtó szolgáltatásokat igényeltek.

III.7. A szociális szövetkezetek megalapításával és működésével kapcsolatos főbb eredmények, hatások

Egy szövetkezet sikeressége már szinte az alapításnál eldőlhet. A szociális szövetkezet összetartó ereje a közösen felismert érdek, az alulról építkezés, a tudatos és felelős egyének társulása. Egy erős szövetkezet alapvetően a benne részt vevő egyének, tagok döntésén, hozzáállásán alapszik.

A támogatások ellenére sincs könnyű helyzetben az, aki szociális szövetkezetet alapít, tekintve, hogy egy időben kell elindítani a vállalkozást, a foglalkoztatni hátrányos helyzetű célcsoportot és a tevékenységével ugyanazon

a piacon kell megjelennie, ahol a forprofit vállalkozások működnek.

Továbbá a szociális szövetkezetek sikere nem mérhető kizárólag a gazdasági teljesítmény fogalmai szerint - ami természetesen szükséges a célok eléréséhez -, mivel ezek a gazdasági teljesítmény mellett jelentős társadalmi integrációs, illetve értékteremtő, értékközvetítő és értékmegőrző funkciót is betöltenek. Tekintve, hogy a társadalmi küldetés teljesítéséből adódóan - alacsonyabb a termelékenyséjük (5-7 év, amire eléri a fedezeti pontot), rosszabb pénzügyi mutatókat produkálnak - ezáltal kevésbé hitelképesek, és önfenntartásuk is kétséges.

A Kormány célja a szociális szövetkezeti forma elterjesztésével, hogy a szövetkezetek részt vállaljanak a gazdaság és a helyi közösség fejlődésének serkentésében, tekintve, hogy mind a társadalmi, mind a gazdasági hatásai kedvezőek.

Társadalmi hatás:

- A szociális gazdaság szervezetei által bővülnek a helyi foglalkoztatási lehetőségek, amelyek elősegítik az egyén társadalmi felzárkózását és integrációját.
- A legtöbbet a személyes kompetenciák fejlődnek, ezek átfordíthatóak a nyílt munkaerő-piaci belépésre.
- A munkalehetőség magában hordozza a település népességmegtartó képességének javulását is amellet, hogy morálisan is pozitív hatással van. Élénkíti a vidéki közösségek életét, helyben tarthatja a fiatalokat, és a termelésből származó jövedelem révén növelik a jólétet is - képesek tehát vidékfejlesztési célok megvalósítására. Megmaradnak azok a vidéki értékek, melyeket évszázadok óta őriznek az ottani emberek.
- A szövetkezeti forma megerősödésével a társadalom részéről megjelenik az öngondoskodás, az egyén tagként részese a szövetkezetben zajló folyamatoknak, ezáltal a szövetkezet hasznos értékteremtő tagjának érzi magát. Mentálisan megerősödvé vesz részt a helyi közösség életében.
- Javul az egyén és családja életminősége, biztonsága, csökken a leszakadás és kirekesztődés újratermelődésének lehetősége és az egyén kiszolgáltatottsága.
- A helyi gazdaság fejlődésében hasznosul a megnövekedett társadalmi tőke.

Gazdasági hatás:

- A szociális gazdaság szervezetei révén induló helyi gazdaságfejlesztés által felértékelődik a vidék, a vidéki települések szerepe.
- A közfoglalkoztatás alapjain szerveződő szociális szövetkezetek esetében markánsan megjelenik a gazdaságosság elve. Az állami forrás (közfoglalkoztatási támogatás) első lépcsőben a közfoglalkoztató önkormányzatnál működik, majd a közfoglalkoztatásban beszerzett eszközöket a közfoglalkoztató jogszabályban előírt módon haszonkölcsön szerződés keretében ingyenesen átadhatja a szociális szövetkezet részére, aki tovább működteti a vagyonelemeket, már gazdasági szereplőként.
- Csökkennek a makrogazdasági többletköltségek - megbetegedések, bűnözés, társadalmi konfliktusok - által okozott károk. Nő a vidék munkaerő megtartó képessége, javul az egyén környezete részéről történő megítélése.
- Növekedik a helyi szolgáltatások és termékek piaci részesedése.

Összefoglalva megállapítható, hogy a szociális szövetkezet, mint ez idáig kihasználatlan, új erőforrás, egyszerre alkalmas a munka alapú gazdaság fejlesztésére, az elszegényedés megállítására, az értékteremtő, önellátásra és öngondoskodásra szocializáló munkavégzésre széles társadalmi rétegek, így a jelenlegi közfoglalkoztatási programban résztvevők számára is. A szövetkezetek biztosítják a hátrányos helyzetű csoportok közösségbe történő integrációjának lehetőségét, a leszakadt térségek fejlesztését és nem utolsósorban az erős helyi közösségek megerősítésével a vidéki népesség elvándorlási arányának mérséklését, a demográfiai mutatók kedvező alakulását.

A Belügyminisztérium az eddigi intézkedéseivel megerősítette a helyi szociális gazdaság és közösségfejlesztés lehetőségét, de a szociális szövetkezetek életképessége, foglalkoztatási kapacitása és fenntartható működése már azon múlik, hogy a szociális szövetkezetek hogyan tudnak élni a lehetőségekkel, illetve milyen gyorsan tudnak reagálni a felmerülő problémákra.

Jellemzően a jelenleg működő közfoglalkoztatás alapjain induló szociális szövetkezetek fejlődésük során még nem

III. A közfoglalkoztatás alapjain létrejövő szociális szövetkezetek

tartanak abban a stádiumban, hogy jelenlegi foglalkoztatási kapacitásaikat nagymértékben növeljék. Inkább azzal küzdenek, hogy miként tartsák meg a munkavállalóikat, és miként tudják kihasználni és növelni a meglévő kapacitásaikat. Azonban a tevékenységek jó példaként szolgálhatnak egy komplex gazdaságfejlesztési koncepció alkalmazása során, tapasztalataik új irányként jelenhetnek meg más érintett településeken a szociális gazdaság helyi szereplőinek elindulását segítve.

III.8. Eredményesen működő szociális szövetkezeti modellek

Baranya megye | EGERÁG

Egerág Község Önkormányzata 2006-ban kezdte el kialakítani az Önkormányzat által működtetett helyi gazdaságát, majd 2016-ban a húsfeldolgozásra és értékesítésre szociális szövetkezetet hoztak létre. Az Egerági Húsfeldolgozó és Értékesítő Szociális Szövetkezet a húsfeldolgozás során kb. 40 féle, hagyományos módon előállított terméket forgalmaz. A tökehúst kizárólag a lakosság és az intézményi közétkeztetés vásárolja fel. Termékeik közül a füstölt árut a megye városaiban és az ország több pontján értékesítik. Rendszeresen szállítanak budapesti partnereiknek is.

Baranya megye | HETVEHELY

Hetvehely Község Önkormányzata kiemelt figyelmet fordít a közfoglalkoztatásra, hiszen ez a dolgozni képes és akaró lakosság szinte egyetlen lehetősége a biztos megélhetésre. A programok kimeneteként 2015-ben önkormányzati tagsággal létrejött a Hetvehelyi Erdészeti, Építő és Szolgáltató Szociális Szövetkezet. A szociális szövetkezet alapvetően erdészeti tevékenységet folytat, ezen felül pedig építőipari szolgáltatásokat, villanyszerelő, hidegburkoló, kőműves és festő szakipari feladatokat lát el. A szövetkezet távolabbi terveiben szerepel a közétkeztetési feladatokat ellátó, önkormányzati tulajdonban lévő konyha étteremként történő üzemeltetése, illetve a munkavállalók OKJ-s képzésben való részvétele. A szövetkezet hosszú távú célja a

foglalkoztatottak számának növelése és a munkaerőpiacon való megfelelés.

Bács-Kiskun megye | TOMPA

A Tompai Értékesítő és Szolgáltató Szociális Szövetkezet 2017. február 2-án alakult kilenc alapító taggal: Tompa Város Önkormányzata nyolc fő természetes személlyel. A Fókusz támogatási program keretében mezőgazdasági termelők tapasztalataira alapozva helyi termékeket dolgoznak fel és értékesítenek. A projekt keretében öt munkavállalót foglalkoztatnak.

Tevékenysége: gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás, élelmiszergyártás, valamint zöldség, gyümölcs kis- és nagykereskedelmi tevékenység.

Termékek: savanyított tisztított, vákuum csomagolt zöldség- és gyümölcs-termékek, üveges, vödörös és hordós kiszerezésben.

A szövetkezet célja a kiskunhalasi térségben élő, hátrányos helyzetű emberek, álláskeresők és inaktív munkalehetőségének megteremtése, továbbá hosszantartó foglalkoztatásuk biztosítása az élelmiszer-előállítás, - csomagolás és - feldolgozás területén. Főbb partnerek: helyi kiskereskedők, önkormányzati konyhák, valamint vendéglátó egységek.

Békés megye | PUSZTAOTTLAKA

A Bodzási-Gábori Termelő és Szolgáltató Szociális Szövetkezet elsődlegesen mezőgazdasági szolgáltatást végez: szálás takarmány betakarítása, gépi szolgáltatások biztosítása, illetve mezőgazdasági gépek javítása és karbantartása. Szervizükben a települési önkormányzat, illetve magánszemélyek részére végzik gépek szervizelését. Céljuk, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű kistelepülések közfoglalkoztatottjainak, álláskeresőinek helyben teremtse munkalehetőséget. Üzleti partnereik között megtalálhatóak a közigazgatási területhez közel működő vállalkozók és őstermelők.

A „Dolgozni Akarók” Növénytermesztő és Állattartó Szociális Szövetkezet jelenleg hús főt foglalkoztat, növénytermesztéssel és állattartással foglalkozik. 2017

decemberében a szövetkezet átvette a helyi élelmiszerbolt üzemeltetését. Az előző években hízó sertés és anyakocák tartásával foglalkoztak, emellett a 2018. évtől a Nóniusz lovak tenyésztését is feladatául tűzte ki a szövetkezet. Üzleti partnereik főként helyi őstermelők, vállalkozók, illetve a település lakossága.

Borsod-Abaúj-Zemplén megye | MÚCSONY

A tervezés alapja mindig egy ötlet, egy gondolat. Múcsonyban a „Mit gyártsunk?” gondolatébresztő kérdésre a következő elgondolás született: élelmiszert. Céljuk egy olyan gazdaság kialakítása, amely napjaink vásárlói igényeit kielégíti és fejlődőképes.

A tésztagyártó üzem a legkisebb nagyüzemi technológia használatával versenyképesen tudja ellátni a település körzetében lévő nagyüzemi konyhákat, kereskedelmi és vendéglátó egységeket egyaránt. Termékeik között megtalálható a durum, a 2-4-8 tojásos tészta egyaránt. Az üzem rendelkezik hatósági engedéllyel és HACCP élelmiszer biztonsági rendszerrel. Nyersanyag felhasználását tekintve a tojás saját tojótelepükről, a liszt még egyelőre külső forrásból származik, de a 2016-os évben megkezdtek saját malmuk kialakítását, amely két malomból áll. Ezek teljesítménye meghaladja a tesztaüzem kapacitását, mivel piackutatásuk szerint nagy igény jelentkezik az örölt termékekre. Büszkék arra, hogy minden tevékenységüket a kezdetektől közösen alakították ki, továbbá hogy minden termékük, „termőföldtől az asztalig” jutásában helyi emberek és üzemek vesznek részt.

A Mucsonyi Mezőgazdasági és Kézműves Szociális Szövetkezet a helyi erőforrásokra építve diverzifikálja tevékenységeit, többek között az ipari gépekkel felszerelt varrodája cégeket, divatárukat és multinacionális vállalatokat is kiszolgál igényeik szerint. Továbbá szervesen részt vesznek a települési lakosok életében, többek között 12 társasház házmesteri feladatait is biztosítják.

Fejér megye | ALAP

Az Alapi Munka Gyümölcs Szociális Szövetkezet zöldség- és gyümölcsfeldolgozó üzemet működtet, hat fő munkavállalóval. A szövetkezet jelenleg többféle gyümölcslel előállításával foglalkozik. A zöldség- és gyümölcsalapanyagok biztosításának érdekében a környező önkormányzatokkal és gazdákkal kötöttek megállapodást. Termékeik: almale, homoktövislé, alma –körte-, alma-barack-, valamint paradicsom-, sárgarépa-, cékla- és sütőtöklé. A szövetkezet

egyik fő célkitűzése a foglalkoztatási lehetőségek körének bővítése, leginkább a fiatalok bevonásával. Példaértékű, modern üzemükkel szeretnék képviselni a településüket, valamint az itt szerzett tudást és tapasztalatot más településsel is szívesen megosztanák, így akár a képzésnek is gyakorlati helyet adó intézmény lehetnének.

Győr-Moson-Sopron megye | RÁBASZENTMIHÁLY

Rábaszentmihály település 2013-ban kezdte meg közfoglalkoztatás keretein belül a száraztészta gyártását, 2015-ben az állattartás intenzív fejlesztésére került sor egy sertéstelep létrehozásával. A megnövekedett feladatok, a pontos munkavégzés szükségessé tette a működés magasabb szintre emelését, így 2015-ben megalakult a Rábaszentmihály Ízei Gyártó és Értékesítő Szociális Szövetkezet. A termelés gazdasági alapokra helyezhetővé vált, így a munkavállalók már nem közfoglalkoztatási jogviszonyban, hanem elsődleges munkaerő-piaci munkavállalóként dolgozhatnak. A szövetkezet fő tevékenysége a száraztésztagyártás, de tevékenységi körében szerepel az állattartás, a megtermelt áruk feldolgozása és a kereskedelem is. A szövetkezet innovatív tevékenységet folytat a tésztagyártás területén, a színes tészta gyártásának bevezetésével. 2017 márciusától a településen található húsbolt is a szövetkezet működtetése alá tartozik, ahol a hízósertések feldolgozásával minőségi hústermékeket biztosítanak a Rábaszentmihályon és a környező településen élők részére.

Hajdú - Bihar megye | BEREKBŐSZÖRMÉNY

A Berekböszörményi Prémium Kiskereskedelem Szociális Szövetkezet 2013-ban alakult. A szövetkezet főtevékenysége: élelmiszer jellegű bolti vegyes kiskereskedelem, amely kiegészült vágóponthoz és húsfeldolgozó tevékenységgel. A közfoglalkoztatási támogatásból beszerzett vágóponthoz és berendezései, valamint a hűtőkocsi, utánfutó és az élelmiszerüzlet haszonkölcsön szerződés keretein belül került a szövetkezethez. A szövetkezet az önkormányzattól, valamint őstermelőktől vásárolja a sertéseket, amelyek levágásra és feldolgozásra kerülnek a vágóponthoz és a húszüzemben. A környező szociális szövetkezeteknek és önkormányzatoknak is lehetőségük van saját termékek beszállítására a boltba. A település önkormányzati üzemeltetésű konyhájára is a szövetkezet szállítja be a feldolgozott sertéshús árut. Önerőből pedig kialakításra került egy látványpékség a bolt eladóterében.

III. A közfoglalkoztatás alapjain létrejövő szociális szövetkezetek

Hajdú-Bihar megye | POLGÁR

A Polgári CSEMETE Szolgáltató és Kereskedelmi Szociális Szövetkezetet 2013-ban alapította meg Polgár Város Önkormányzata azokkal a helyi köztisztviselőkkel, akik mind szakmai tapasztalatukkal, mind kapcsolataik rendszerükkel biztosítani tudják a szövetkezet stabil eredményes működését.

A szövetkezet munkavállalói elsősorban a halmozottan hátrányos munkavállalók közé tartoznak. A tevékenységeik bázisát a pályázatokból beszerzett, és haszonkölcsön szerződés keretében átadott eszközök jelentik. Főbb tevékenységeik: szociális tüzelőcsomag program lebonyolítása és a lakosság részére biztosított szolgáltatás, mely a lakókörnyezet rendezettségét segíti. Továbbá vállalkozóknak nyújtott zöldterület karbantartásában, és mezőgazdasági szolgáltatásban is fontos szerepet töltenek be. A zöldség-gyümölcs feldolgozó üzem új lehetőséget nyújt a sikeres gazdasági tevékenységre, a helyi konyhák és étterem feldolgozott zöldséggel való ellátásával.

Somogy megye | LENGYELTÓTI

A Lengyeltóti Unikornis Termelő és Értékesítő Szociális Szövetkezet 2015. január 5-én alakult azzal a szándékkal, hogy hosszú távra teremtsen munkahelyet azoknak a közfoglalkoztatottaknak, akik munkájukkal, hozzáállásukkal igazolták, hogy szívesen dolgoznak egy biztos megélhetést nyújtó munkahelyen. A szociális szövetkezet több pályázati és egyéb forrásból alapozta meg tevékenységét. A száraztészta készítő üzem mellett meghatározó a 700 m²-es gyártócsarnokkal, irodaépülettel rendelkező műközem. A szokásos térkő- és betontermékek gyártásán túl épületszobrászattal és műkötermékek, dísz tárgyak készítésével is foglalkoznak, ezért az üzem vezetésére főállású épületszobrászt foglalkoztatnak. A Területi Operatív Program keretében nyertes „Zöld Város” pályázatok térkő-igénye miatt a térkő- és meder elem gyártás vált mára az üzem fő tevékenységévé, de egyre nagyobb teret hódítanak a műköből készült kerti- és köztéri bútorok: grillek, padok, asztalok, szökőkutak, madáritatók, virágvázák. A megnövekedett igények kiszolgálása az

alkalmazotti létszám folyamatos növelését követeli, így mára a foglalkoztatottak száma kilenc főre emelkedett.

Veszprém megye | LOVÁSZPATONA

A Lovászpatonai Feldolgozó és Kereskedelmi Szociális Szövetkezet fő tevékenységi köre zöldség- és gyümölcs-félék feldolgozása és kereskedelme. Az alapanyagot helyi és közeli települések termelőitől és Lovászpatonai Község Önkormányzata által működtetett startmunka minta-programból vásárolják fel. A szövetkezet fő célja a helyi munkahelyteremtés, illetve hogy egészséges, lehetőleg tartósítószer-mentes termékekkel - főképp gyümölcslével - lássa el a községben és környéken élőket.

Termékeik: feldolgozott zöldség- és gyümölcskészítmények: szörpök, ivólevelek, lekvárok, befőttek, savanyúságok, aszalt gyümölcsök, szárított zöldségek, ételízesítők.

Szolgáltatásaik: zöldség- és gyümölcsfeldolgozás, zöldterület-kezelés.

Az értékesítés egy részét a helyi üzletláncokon keresztül végzik. Partnereik a Zirc-Coop Zrt. és a Kismegyery – Delikát Kft., illetve közvetlen lakossági értékesítés.

Veszprém megye | NYÁRÁD

A Bitvamenti Szociális Szövetkezet 2017 őszén a Fókusz támogatási program keretében a fejlesztésre 60 millió Ft vissza nem térítendő támogatást nyert. A vállalkozás jelenleg három telephelyen, öt tevékenységi körben, nyolc főt foglalkoztat. Tevékenységük: gabona bértárolása, zöldterület-kezelés, mezőgazdálkodási szolgáltatások nyújtása, földmunka végzése, fa-, papír- és biobrikett előállítás.

A szövetkezet működésének célja a helyi gazdaság és foglalkoztatás fejlesztése, a település népességmegtartó erejének javítása. Hosszú távú terv egy olyan komplexen működő, több lábon álló, likvid szövetkezet létrehozása, amely számos helyi lakos megélhetését - és a település élhetőségét is - biztosítja.

Főbb megrendelők: mezőgazdasági vállalkozások, környékbeli önkormányzatok, helyi és környékbeli lakosság.

IV.

Országos közfoglalkoztatók

Az országos közfoglalkoztatók olyan állami költségvetési szervek, amelyek több megyére kiterjedően folytatják tevékenységüket. Az országos közfoglalkoztatók szinte valamennyi közfoglalkoztatási munkatevékenységben részt vesznek, ebből fakadóan jelentős létszámú közfoglalkoztatottal végzik tevékenységeiket.

IV.1. Vízügyi igazgatóságok

A vízügyi igazgatóságok közfoglalkoztatási programjainak célja, hogy működtessék a kizárólagosan állami tulajdonban lévő vízi létesítményeket, gondoskodjanak a közcélú, állami és önkormányzati, továbbá saját célú vízi létesítmények fejlesztéséről, fenntartásáról, üzemeltetéséről. Közreműködnek a települési ivóvízminőség-javításában, valamint a települési szennyvíztisztítási, illetőleg vízkárelhárítási feladatokban. Az időjárás változásából eredő rendszeresen ismétlődő munkák a karbantartás, cserje-írtás, iszapolás, rézsű burkolatok tisztítása, karbantartása.

A Belügyminisztérium 2018-ban 11,7 milliárd Ft támogatást nyújtott a vízügyi igazgatóságok közfoglalkoztatási programjaihoz. A közfoglalkoztatottak a belvív csatornák és a hullámtér levezető képességének javítását, a mederben és a felrakódásokon keletkezett vízfolyási akadályok eltávolítását végezték el. Ez utóbbi tevékenység javítja a belvizek elvezetését, csökkenti a vízkárokat és növeli a természetbiztonságot. A közfoglalkoztatottak munkája tehát komoly segítséget jelent. A programokban átlagosan 17 354 fő vett részt.

IV.2. Állami erdőgazdaságok

Állami erdőgazdaságok célja a közfoglalkoztatásban az erdőterületek rehabilitációja, erdészeti sétautak, tanösvények, turista utak kijelölése, karbantartása, tűzpázták készítése, tűzmelegelőzést szolgáló feladatok ellátása, erdőterületek kommunális szennyeződéstől való megtisztítása. Feladataik közé sorolható továbbá a talaj előkészítés, ültetés, sorkapálás, parlagfű és egyéb allergén gyomnövények irtása, sarj leverés, törzs ápolás, vadszőlő eltávolítása. A 2018-as évben átlagosan 4985 fő tevékenykedett ezekben a munkálatokban a 2,8 milliárd Ft támogatási összegnek köszönhetően.

IV.3. Vízgazdálkodási társulások

A vízgazdálkodási társulatok a közfoglalkoztatás keretében is a köz érdekeit szolgáló feladatokat látnak el, melyek javítják az ország környezeti értékeit, infrastrukturális hálózatát, s igen hatékonyan bizonyultak a belvív és árvíz elleni védekezésben is. A közfoglalkoztatottak részt vettek a belvízmentesítésben és vízpótlásban, mezőgazdasági vízszolgáltatásban, csatorna-felújításban, tereprendezésben, cserje- és növényirtásban, iszap-csapolásban.

A vízgazdálkodási társulatok esetében már 2016-ban felülvizsgálatra került sor, hogy indokolt-e még közfoglalkoztatási támogatás nyújtása a tevékenységükhöz, hiszen az állami feladatok ellátásában való részvételük folyamatosan csökkent. Mivel télen is folyamatosan adódtak elvégzendő munkák, ezért szükséges volt új programok indítása, melyekben 2018-ban átlagosan 1981 fő közfoglalkoztatása valósult meg 884 millió forint közfoglalkoztatási támogatásból.

IV.4. Nemzeti park igazgatóságok

A nemzeti park igazgatóságok célja a közfoglalkoztatásban, hogy ellássák a védett és fokozottan védett természeti értékek, területek, a Natura 2000 területek, valamint a nemzetközi természetvédelmi egyezmény hatálya alá tartozó területek és értékek természetvédelmi kezelésével kapcsolatos munkálatait.

Mindezekből következően 2018-ban is természetvédelmi kezelési munkákat, tájidegen fajok irtását, allergén növények irtását, madáretetőket, nagyvadetetőket felújítását, játszóterek, tanösvények és túraútvonalak tisztán- és karbantartását, legelő és állattartás kisegítő feladatokat, valamint a nemzeti parkok kezelésében lévő épületek állagmegőrzését végezték el átlagosan 642 fő bevonásával, a programok 309 millió Ft összegű támogatásával.

IV. Országos közfoglalkoztatók

IV.5. Rendészeti szervek, katasztrófavédelmi szervek és a Magyar Honvédség

A rendészeti szervek, katasztrófavédelmi szervek, valamint a Magyar Honvédség közfeladatokat látnak el. Működési területükön a tulajdonukban, vagyonkezelésükben, valamint használatukban lévő ingatlanok karbantartása, állagmegóvása, takarítása, raktári munkák ellátása a feladatuk. Ezen feladatok színvonalas ellátására 2018. évben 3,4 milliárd Ft támogatást kaptak, ami átlagosan 5487 fő közfoglalkoztatását tette lehetővé.

IV.6. A Közútkezelő országos programjai

A Magyar Közút Nonprofit Zrt. – Közútkezelő – a kezdetektől folyamatosan részt vesz a közfoglalkoztatásban, az egyik legnagyobb létszámot megmozgató országos közfoglalkoztatóként. A foglalkoztató közfeladatai körébe tartozik az út, autópálya, híd, alagút építése, ezek fenntartásához és üzemeltetéséhez kapcsolódó közhasznú feladatok ellátása.

2018. márciustól 1500 fő bevonásával, 3,38 milliárd Ft támogatással a mezőgazdasági földterületek és a közutak között fekvő területek tisztántartására irányuló közfoglalkoztatási programhoz kapcsolódó feladatokról szóló 1887/2016. (XII. 28.) Korm. határozat alapján programot indítottak a mezőgazdasági földterületek és az állami fenntartású közutak között külterületen fekvő, állami tulajdonban lévő területek tisztántartására vonatkozóan.

Az utak mentén található vadterelő kerítések felújítása vagy telepítése a Kormány döntése alapján a jövőben új eljárás keretében történik majd, amely szerint az építéshez vagy pótláshoz, felújításhoz szükséges anyagokat a büntetés-végrehajtási intézetek gyártják, a vadterelő kerítések telepítését, karbantartását pedig közfoglalkoztatás keretében valósítható meg. Az előző évi program

eredményességére alapozva terjesztették ki a programot országos szinten.

Útkarbantartó programok.

Az elmúlt években a közfoglalkoztatás során alapvetően háromféle programtípusban valósultak meg útkarbantartásra irányuló programok, így a járási Startmunka mintaprogramok közúthálózat karbantartása programelemében, a Közútkezelő országos programjaiban, illetve az ún. Önkormányzati útör programban.

Járási Startmunka mintaprogram közúthálózat karbantartása programeleme.

A program célja az önkormányzati belterületi úthálózat karbantartása, helyreállítása, felújítása, járdák karbantartása, térkövek lerakása, ezáltal a baleseti veszélyek csökkentése. Az önkormányzatok kezelésébe tartozó bel- és külterületi kerékpárutak karbantartása és felújítása szintén a járási Startmunka mintaprogram célja és fontos tevékenysége. 2018. évtől a 2014. évben indított Önkormányzati útör és a járási Startmunka mintaprogramok tevékenységeinek összevonásával folytatódik a belterületi közúthálózat karbantartása programelem, amelyben az említett tevékenységeket végzik a közfoglalkoztatottak.

A Közútkezelő valamennyi programja során nagy figyelemmel és felelősséggel vesz részt a parlagfű-mentesítési tevékenységben is.

VI.7. Magyar Államvasutak Zrt.

A vasúti pályahálózatot működtető MÁV Zrt. a 2018. évi közfoglalkoztatási programjában - a korábbiakhoz hasonlóan - a vasúti pálya és környezete tisztántartásával, a kapcsolódó területek növényzetének karbantartásával, a vasúti üzemi létesítmények állagmegóvásával kapcsolatos tevékenységeket végzett. Tavalyi programjukat a Belügyminisztérium 764 millió forinttal támogatta, s 1400 főnek nyújtottak munkát ebben az átmeneti foglalkoztatási formában.

Speciális tevékenységet
megvalósító, többszörös
hátránnyal küzdő személyek
bevonását elősegítő
közfoglalkoztatási programok

V.1 **Egyházi közfoglalkoztatás**

Az egyházi szervezetek már 2011-ben bekapcsolódtak a közfoglalkoztatásba. Néhány év alatt ugrásszerűen megnőtt a közfoglalkoztatási programjaikba bevontak száma. Az utóbbi években a legnagyobb egyházi foglalkoztatók a Magyar Református Szeretetszolgálat Alapítvány, a Baptista Szeretetszolgálat, a Boldog Ceferino Intézet, valamint a Magyar Máltai Szeretetszolgálat.

A programok keretében többségében szakképzettséggel nem rendelkező közfoglalkoztatottakat alkalmaznak, konyhai kiegészítői, intézményi takarítói, karbantartói, szociális segítői munkakörökben, de előfordul szakképzett munkaerő alkalmazása is, elsősorban adminisztrátor munkakörben. Jellemzően a templomok környezetének, valamint az intézmények tisztántartási feladatait látják el, a temetők és épületek karbantartását, kisebb felújításokat, egyszerűbb adminisztrációs tevékenységeket végeznek. A megkérdezettek nagy része szívesen választaná elsődleges munkahelyként az egyházat. A toleráns és erkölcsi épülést segítő közeg pozitív hatással van a közfoglalkoztatottakra.

V.1.A. *Magyar Református Szeretetszolgálat*

A Református Szeretetszolgálat a kezdetektől az egyik legjelentősebb közfoglalkoztató. Az önálló projektben 2018-ban a márciustól júniusig tartó szakaszban a programban érintett 409 településen átlagosan 1809 főt vontak be 721 millió Ft közfoglalkoztatási támogatás segítségével. Júliustól 348 településen átlagosan 1657 főt vontak be 1,342 milliárd forint összegű támogatással.

Elhanyagolt temetőket, parkokat tesznek rendbe, idősgondozással, templomok, szociális intézmények takarításával, rendezvények őrzésével, gyermekrendezvények felügyeletével, a gyermekek kísérésével foglalkoznak. A szociális intézményekben jellemzően mosást, ágyneműcserét, konyhai és étkeztetési kiegészítő feladatokat látnak el.

V.1.B. *Baptista Szeretetszolgálat*

A Baptista Szeretetszolgálat évek óta jelentős egyházi közfoglalkoztató. Kiemelkedő a hajléktalan személyeket segítő tevékenységük, melyet a Belügyminisztérium a 2018. évben is támogatott. A program 53 fő közfoglalkoztatásával valósult meg 88 millió forint támogatásával.

A korábbi eredmények közül a jelentősebbek:

- a Szociális Szolgáltató és Foglalkoztató Centrum létrehozása a Budapest X. kerületben, ahol szociális mosoda, népfürdő, fodrászat és népkonyha várja a szolgáltatást igénybe vevőket,
- fafeldolgozó üzem, amely a Budapest X. kerületi rászoruló családok számára biztosít tűzfát a téli időszakban,
- a programok eredményeként egy családok átmeneti otthona (40+4 férőhelyes) és egy támogatott lakhatás (12 fős) intézmény nyitotta meg a kapuit,
- és több, új tevékenységgel biztosítják a foglalkoztatási lehetőséget a programba jelentkezők számára, mint a varroda vagy a dísztárgyak, lakástextíliák előállítás, amelyek által a szélesebb kört tudnak megszólítani a közfoglalkoztatással.

A Budapest Maglódi úti foglalkoztatási telephely működtetése és fejlesztése.

A 2018. évi program épített a X. kerületben létrehozott, hajléktalan embereket foglalkoztató telephelyre, ahol a korábbi években már kifejlesztett szociális mosoda, népfürdő, illetve a népkonyha szolgáltatás és szociális tűzifa feldolgozás tevékenységeket végeztek. A Maglódi úti telephely 38 fő hajléktalan ember számára tudott munkát és megélhetést biztosítani.

A közfoglalkoztatási tevékenységgel szoros összhangban a telephelyen támogatott lakhatási szolgáltatás is működött, ahol a beköltöző hajléktalan emberek számára a foglalkoztatás, illetve az egyéni szükségleteikre választ adó szociális esetkezelés olyan komplex támaszrendszert nyújtott, amely nagymértékben elő tudta segíteni a társadalmi reintegrációjukat.

2018-ban a telephely járdaszakaszának rehabilitációját, felújítását végezték. Egy mobil raktárt telepítettek, amely a telephelyen beszerzett eszközök és értékek megfelelő

V. Speciális tevékenységet megvalósító, többszörös hátránnyal küzdő személyek bevonását elősegítő közfoglalkoztatási programok

őrzését biztosítja. Varrandai eszközöket is beszereztek, amelyekkel egy új tevékenységet alapoztak meg.

Közfoglalkoztatás Miskolcon és Hajdúböszörményben.

A program vidéki telephelyei által a kevésbé fejlett régiókban tudtak jelen lenni, ahol a szociális intézményekben ellátásban részesülő emberek számára az országos átlagnál nagyobb kihívást jelent a munkaerőpiacon történő elhelyezkedés. A telephelyek olyan szociális és gyermekjóléti intézményekben működnek, ahol az ellátásunkban lévő – önálló lakhatási lehetőséggel nem rendelkező – rászoruló családok bevonásával a közfoglalkoztatási tevékenységek a családok élethelyzetének közvetlen és közvetett javítását célozták meg.

- Varrás: a szociális és oktatási intézményekbe lakástextíliát (ágyneműt, függönyt) varrtak, illetve az elhasznált textíliákat javították.
- Papírkosár-fonás: újságpapírból és papírhulladékból kosarak, tolltartók és tároló eszközök fonását, azok festését és dekorációját készítették. Az elkészült termékeket az intézményekben használták fel, illetve kiosztották az oktatási intézmények tanulói számára.
- Márkamentesítés: a NAV által lefoglalt hamisított márkajelzésű termékek (ruházat és lábbeli) esetében a hamis márkajelzések és címkék eltávolítása után a ruhákat szortírozták, hogy segítsék a kiosztást a rászorulóknak számára.
- Szövés: a márkamentesítés során keletkező selejt ruhákból és textíliákból rongyszőnyeg szövését végezték.
- Intézményüzemeltetés: az intézmény mindennapi életében felmerülő takarítási, üzemeltetési és karbantartási feladatokat elvégezték.

A telephelyek fejlesztése érdekében a hajdúböszörményi telephelyen az ingatlan kerítését felújították, amely révén elkülönített, biztonságos helyet tudnak biztosítani a kialakított raktárnak, amely a közfoglalkoztatási programok eszközeinek, megtermelt javainak a tárolására, és mindezek

mellett az egyéb közfoglalkoztatási programjaik regionális raktáraként is szolgál. A miskolci telephelyen levendula termesztését kezdték, amelynek a termékeit a levendula párnák gyártása során használják fel.

Közfoglalkoztatási telephely kialakítása a Csepel Művek területén.

Új foglalkoztatási telephelyet nyitottak Csepelen, a Csepel Művek területén, ahol több hajléktalan szálló is működik. A telephely 170-180 fő számára biztosít férőhelyet. A projekt keretében az alábbi foglalkoztatási és szociális tevékenységeket valósították meg:

- foglalkoztatási telephely létrehozása
 - szociális mosoda és népfürdő,
 - ruharaktár és ruhaadományozás,
 - népkonyha szolgáltatás,
 - intézményi karbantartás és üzemeltetés
- szociális tevékenység
 - hajléktalanok átmeneti szállása 180 fő számára,
 - krízisellátás a téli időszakban.

A hajléktalan emberek részére egyszerre biztosítanak lakhatási, foglalkoztatási lehetőséget és szociális segítségnyújtást.

Országos közfoglalkoztatási program.

A Szeretetszolgálat további, országos közfoglalkoztatási programja tavasszal összesen 46, majd azt követően 54 településen valósult meg, melyben a Szeretetszolgálat fenntartásában álló intézmények tisztántartási, karbantartási feladatait végzik, valamint az intézményekhez tartozó zöldterületeket gondozzák. Hozzáadott értéként a tevékenységek között megjelent a nyugdíjasok és mozgásukban korlátozott emberek segítése és életminőségük javítását célzó munkálatok elvégzése is. A programban 290 fő közfoglalkoztatási átlaglétszám vett részt, összesen 378 millió forint támogatással.

V.1.C. *Boldog Ceferino Intézet*

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia által 2014. december végén megalapított Boldog Ceferino Intézet a cigányság és a hátrányos helyzetű emberek keresztény értékeken alapuló segítségét végzi. A program gerincét azok a roma szociális segítők alkotják, akik a roma családok, közösségek részére hitelesen tudnak segítséget nyújtani az információ átadásában, tanácsadásban, mentális támogatásban. Ebben a munkában 2018. évben 46 településen márciustól júniusig átlagosan 187 fő közfoglalkoztatott, júliustól 42 településen ugyancsak 187 fő közfoglalkoztatott vett részt. Az összesen 240 millió forint támogatású programban szerepel többek között az oktatást kiegészítő tevékenység, valamint a hátrányos helyzetű családok öngondoskodását célzó háztáji gazdálkodás támogatása is.

V.1.D. *Magyar Máltai Szeretetszolgálat*

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat (továbbiakban: Máltai Szeretetszolgálat) közfoglalkoztatási programjait a Belügyminisztérium 2018-ban is támogatta. A kiemelt projektekben összesen átlagosan közel hatvan fő dolgozott közfoglalkoztatottként.

Az ország több pontján megjelennek közfoglalkoztatóként, egyik legkiemelkedőbb a Jász-Nagykun-Szolnok megye két településén, Tiszaburán és Tiszabőn megvalósuló egyéb mintaprogramjuk. Tiszaburán közfürdő-közmosodát, asztalos üzemet és varrodát, Tiszabőn pedig növénytartósító-üzemet működtetnek.

Az ország egyik legszegényebb települése Tiszabura, ahol sokan élnek telepszerű, szegregált környezetben, komfort nélküli házakban, ahol nincs mód a napi tisztálkodásra. A közfürdő-közmosoda helyszínéül – a szükséges átalakítások és felújítások után – a Tiszabura, Kossuth Lajos út 26. sz. alatt található, korábban lakásként funkcionáló ingatlan szolgál. A programhoz az ingatlant a Máltai Szeretetszolgálat megvásárolta, tulajdonjoggal rendelkezik, és azt önerőként biztosítja. A közfürdő-közmosodában összesen 16 fő dolgozott, akik közül tizen az épület kialakításában vettek részt, öten pedig a helyi lakosok ágyneműinek, ruhaneműinek, egyéb háztartási lakástextíliáinak nagy

teljesítményű mosó- és szárítógépekkel történő mosását, szárítását, tisztítását, ipari vasalását végezték. Emellett a közfürdő üzemeltetését és takarítását biztosították, ugyanakkor a létrehozott karitatív ruházati adománypont működtetésében vettek részt. Egy fő épületgondnok munkakörben dolgozott. A közmosoda az adományként juttatott ruhaneműk tisztítását is lehetővé tette, így azok az adománypontra már tisztán kerülhettek átadásra a rászorulóknak részére. A programelem 10 fő átlagléttszám közfoglalkoztatásával 70 millió Ft támogatással valósult meg.

Az asztalos üzem épületét korábban szintén közfoglalkoztatási program keretén belül újították fel. A szükséges segédmunkát közfoglalkoztatottak végezték. Az üzem felszereltsége lehetővé teszi a piacképes termelést, ugyanakkor tanműhelyként is képes funkcionálni, így évről-évre gyakorlati helyet tud biztosítani iskolarendszerű vagy iskolarendszeren kívüli asztalos képzések számára. Az üzemben elsősorban nyílászárókat, valamint egyszerűbb szerkezetű bútorokat (konyhabútor, utcabútorok) készítenek karitatív célokra. Az üzem 22 fő átlagléttszám közfoglalkoztatásával 161 millió Ft támogatással működött.

A varroda épületét is már korábban felújították, illetve felszerelték a tevékenységhez szükséges gépekkel, alapanyagokkal, így szabni, hímezni, gombozni, és szitázni is tudnak. A termelő tevékenység mellett tanműhelyként is funkcionál a női szabó képzések számára. A varrodában elsősorban ágyneműket és lakástextíliákat, valamint egyszerűbben megvarrható munkaruházati termékeket készítenek karitatív átadásra. A varrodavezetőt – egy tapasztalt üzemvezetőt – saját pénzügyi forrásból biztosítják. A programelem 20 fő átlagléttszám közfoglalkoztatását tette lehetővé 126 millió Ft támogatással.

Tiszabőn már korábban növénytartósító-üzemet alakítottak ki a Tiszabó, Fő utca 32. sz. alatt található, előzőleg ugyancsak lakóingatlanban, melyet a Máltai Szeretetszolgálat szintén önerőként biztosít.

A program hosszú távú célja, hogy fenntartható és a közösséget támogató gazdálkodásával hozzájáruljon a helyi családok szociális és munkaerő-piaci helyzetének javulásához, ezen keresztül pedig a falu egészségének fejlődéséhez.

V. Speciális tevékenységet megvalósító, többszörös hátránnyal küzdő személyek bevonását elősegítő közfoglalkoztatási programok

Savanyúságokat és lekvárokat készítenek. A termékek a karitatív tevékenységhez illeszkedően sok rászoruló ember számára jelentettek természetbeni adományt, ugyanakkor 2018. év folyamán a termékek piaci értékesítését is megkezdték.

Az üzem széles alapokat biztosít a helyi családoknak ahhoz, hogy a feldolgozandó évi 40-50 tonna zöldség és gyümölcs előállításával kiegészítő jövedelemszerző tevékenységet végezhesenek. Ennek érdekében – a programhoz kapcsolatosan – a helyi családok részvételével beindítottak egy kertészeti programot is. Az alapanyagot a helyi és a környező önkormányzatoktól, a családi gazdálkodóktól, továbbá a kistermelőktől vásárolják meg. 7 fő átlaglétszám közfoglalkoztatása 90 millió Ft támogatással valósult meg.

V.2. Kulturális közfoglalkoztatás

Évek óta sikeresen működik a kulturális közfoglalkoztatás. A program a kulturális-közművelődési területen munka nélkül maradt, közép-és felsőfokú végzettséggel rendelkező személyeknek biztosít a szakmájukban átmeneti elhelyezkedési lehetőséget. Másrészt enyhíti a települések kulturális szakember-hiányát, növeli a helyi identitást, erősíti a kisebb települések népességmegtartó képességét. 2018-ban a programokban folytatódott a kulturális és természeti értékek gyűjtése, rendszerezése.

V.2.A. Nemzeti Művelődési Intézet Nonprofit Kft.

2018-ban a Nemzeti Művelődési Intézet Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság folytatta a 2016. december 31-én jogutód nélkül megszűnt Nemzeti Művelődési Intézet által korábban megkezdett kulturális közfoglalkoztatási programot. A program célja továbbra is a közművelődési feladatokat ellátó, kulturális civil szervezetek és az önkormányzatok szakmai munkájának támogatása volt. A munka

hatékonyságának növeléséhez nélkülözhetetlenné vált képzést elsősorban on-line tartalmakkal biztosították. A korábban kiépült országos szakmai hálózat gondoskodott a folyamatos, magas színvonalú feladatellátásról.

A hátrányos helyzetű rétegek számára indítottak kézművészetre épülő közösségi foglalkoztatási programot, aminek keretében kézművészettel és néphagyományokkal kapcsolatos tudásmegosztáson vesznek részt, figyelembe véve a lakóhelyük tájegységét és adott esetben a nemzetiségüket is. Az önkormányzati partnerek mellett a közművelődési intézményeket és a közművelődési megállapodással feladatokat ellátó szervezeteket is bevonták. A programban a márciustól júniusig tartó szakaszban átlagosan 2205 fő kulturális közfoglalkoztatása valósult meg a Belügyminisztérium 1,117 milliárd Ft támogatásával. Júliustól a programban érintett hús településen 105 fő közfoglalkoztatása valósult meg 100 millió forint támogatásával. Bár csökkent a bevontak létszáma, ugyanakkor számos, magasabb iskolai végzettséggel (OKJ, felsőfokú) rendelkező egyén vett részt a programban.

V.2.b. Magyar Nemzeti Múzeum

A Közgyűjteményi Digitalizálás Stratégiához kapcsolódva, a 2018. évi kulturális közfoglalkoztatási programban sokan a digitalizálási feladatok kiemelt szakmai támogatását végezték a Magyar Nemzeti Múzeum szakmai módszertani háttértámogatásával. A program megvalósítása során márciustól júniusig 99 településen 337 fő dolgozott 168 millió forint összegű támogatással. A júliustól tartó szakaszban 96 településen összesen átlagosan 236 fő közfoglalkoztatott közreműködött az adatbázisok építésében és a publikus adatok hozzáférhetővé tételében 191 millió forint támogatásával. A könnyebb kezelhetőség érdekében kifejlesztett gyorsbeviteli rendszerekben (OnlineData rendszer, onlinedata.museumap.hu) rögzítették az adatokat. A digitalizált műtárgyadatokat a Magyar Nemzeti Múzeum MuseumMap portálján (museumap.hu és igény szerint) az Europeana portálon publikálják.

V.2.C. Országos Széchenyi Könyvtár

A kulturális közfoglalkoztatás könyvtári ága lehetőséget biztosít az egyetemi, illetve az önkormányzati fenntartású könyvtárak számára, hogy a közfoglalkoztatottak segítsék a könyvtárosok munkáját az olvasóközönség jobb kiszolgálása érdekében. A program célja, hogy megismertesse a könyvtárak korszerű, praktikus, mindenki számára hozzáférhető szolgáltatásait, amelyek az emberek tájékozódásához, tanulásához, kulturált szabadidős és közösségi tevékenységéhez nyújtanak komoly segítséget, lehetőséget. A hátrányos helyzetű településeken működő könyvtárakban a helyben olvasás mellett lehetőség nyílik az internetezésre, szövegszerkesztésre is, ennek köszönhetően a könyvtárat látogatók száma jelentősen nőtt. A Magyar Nemzeti Digitális Archívum és Filmintézet (rövidítve: MaNDA) megszűnésével az Országos Széchenyi Könyvtárhoz került a könyvtári anyagok digitalizálásának feladata. A márciustól júniusig tartó szakaszban a programban érintett 626 településen a Belügyminisztérium 530 millió forintos támogatásával átlagosan 1086 fő foglalkoztatása valósult meg. Júliustól 597 településen 691 millió forint támogatással átlagosan 827 fő támogatása történt.

V.2.D. Magyar Nemzeti Levéltár

A Magyar Nemzeti Levéltár (Levéltár) feladata a maradandó értékű történeti dokumentumok hosszú távú megőrzése. Ennek a munkának a sikerességéhez jelentős mértékben hozzájárult a BM támogatása. A beszerezni kívánt eszközök is a program hosszú távú fenntarthatóságát biztosítják. A mára rendszeressé váló adatbázis építés és digitalizálás mellett márciustól júniusig tartó szakaszban 30 településen 112 főt 57 millió forint támogatással, júliustól 28 településen 78 fő közfoglalkoztatottat sikerült számos speciális feladat ellátásába bevonni 65 millió forint összegű támogatással. Az elmúlt évek során a közfoglalkoztatott kollégák közel tizede a Levéltár közalkalmazottja lett, emellett továbbra is segíteni kívánnak a közfoglalkoztatottaknak az elsődleges munkaerőpiacon való visszajutásban. A Levéltárból kilépettek mintegy 40%-a tudott elhelyezkedni egyéb munkáltatóknál.

V.2.E. Magyar Teátrum Közhasznú Nonprofit Kft.

A magyar előadó-művészet fejlesztési törekvéseivel összhangban az ágazat kulturális közfoglalkoztatási programjának megvalósítására 2016-ban szakmai konzorcium jött létre a Magyar Teátrum Közhasznú Nonprofit Kft., a MACIVA Kft., a Nemzeti Színház, a Vidéki Színházak Igazgatóinak Egyesülete és a Magyar Teátrumi Társaság részvételével. 2018-ban a márciustól júniusig tartó szakaszban a BM 162 millió Ft-tal támogatta a programot, mely 71 településen átlagosan 328 fő foglalkoztatását biztosította. Júliustól 8 településen 67 fő közfoglalkoztatását tették lehetővé 65 millió forint támogatással. Az Előadó-művészeti Kulturális Közfoglalkoztatási Program keretében létrehoztak egy szakmai adatbázist, illetve egy előadó-művészeti hálózatot, mely alkalmas a művészeti ágazatok tevékenységének szélesebb körű megismertetésére és népszerűsítésére. A program nagymértékben megkönnyítette a Magyarországon működő előadó-művészeti szervezetek napi működését, sok esetben egyetlen lehetőségként a fennmaradásra.

V.2.F. Forum Hungaricum Nonprofit Kft.

A Forum Hungaricum Nonprofit Kft. közhasznú jogállású szervezet, a MaNDA jogutódjaként jött létre. A Nonprofit Kft. a márciustól júniusig tartó szakaszban 57 településen összesen 279 fő foglalkoztatását biztosította 144 millió forint támogatással. Júliustól 56 településen átlagosan 120 fő kvalifikált, de a munkaerőpiacon elhelyezkedni nem tudó álláskeresőt vontak be 121 millió forint támogatással a kulturális örökség digitalizálásának és archiválásának folyamatába. Tevékenységükkel jelentős mértékben hozzájárultak kulturális örökségeink digitalizálás útján való közkinccsé tételéhez itthon és külföldön is.

V.2.G. Médiaszolgáltatás-támogató Vagyonkezelő Alap

A Médiaszolgáltatás-támogató Vagyonkezelő Alap (MTVA) több éve futó közfoglalkoztatási programjaiban az archí-

V. Speciális tevékenységet megvalósító, többszörös hátránnyal küzdő személyek bevonását elősegítő közfoglalkoztatási programok

vumban őrzött médiavagyon audiovizuális tartalmának digitalizálását és feldolgozását végzi. Mivel rengeteg, rohamosan romló minőségű értékes film, illetve hanganyag halmozódott fel, szükségessé vált a megőrzésük mai, modern technológiával. A közfoglalkoztatottak által feldolgozott anyagoknak köszönhetően indult el az M3 tematikus archív televíziós csatorna, valamint a Nemzeti Audiovizuális Archívum új on-line felülete.

A 2018. évi program legfőbb célja a még mindig jelentős mennyiségben található, analóg tartalmú közzolgálati médiavagyon digitalizálása volt. Annak érdekében, hogy a dokumentumok könnyen áttekinthetővé és kereshetővé váljanak, az adatbázisokat érvényesítették, korszerű IT meg-

oldásokkal strukturálták és analizálták. A közfoglalkoztatási program három budapesti helyszínen – a Kunigunda utcai gyártóbázison, a Bródy Sándor utcai rádió épületében, valamint a Naphegy téri MTI épületében valósult meg. A Belügyminisztérium a 2017. évi program folytatásaként a megvalósításra mindösszesen mintegy 103 millió Ft támogatást biztosított, amely átlagosan 123 fő foglalkoztatását biztosította. A program 2018. június 30-át követően, 66 fő foglalkoztatásával, további öt hónap időtartamra meghosszabbításra került. A program decemberben átlagosan 35 fő közfoglalkoztatott részére biztosított munkalehetőséget, amelyre a Belügyminisztérium mintegy 8 millió Ft támogatást biztosított.

Jó gyakorlatok a 2018. évi
közfoglalkoztatásban

VI.1. Baranya megye

MAGYARMECSKE KÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZAT |

2018. évben a Belügyminisztérium az önkormányzat mezőgazdasági programjának megvalósításához 19,5 millió Ft támogatást nyújtott, melynek során 14 fő közfoglalkoztatása valósult meg. Az Ormánság peremén, az ország egyik leghátrányosabb helyzetű térségében lévő önkormányzat a közfoglalkoztatási programok indulása óta foglalkozott mezőgazdasági tevékenységgel, melynek megvalósításával egyre jobb eredményeket értek el. Kéthektárnyi területen szabadföldi és főlás zöldségfélék termesztése valósult meg. A megtermelt zöldségek nagy részét a helyi közétkeztetésben használták fel, ezzel is csökkentve az étkezési díjakat. A fennmaradó mennyiséget az időskorúak, valamint a helyi szociálisan rászorulóknak osztották szét, ezzel is hozzájárultak egy magasabb szintű életminőség biztosításához.

MINDSZENTGODISA KÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZAT |

A település önkormányzata 2011 óta foglalkozik szántóföldi kertészettel. A kézi munkaerő folyamatos csökkenése és a következő évek jövedelmezősége érdekében 2017. évtől struktúraváltást kezdtek meg, azóta 1 000 db szőlőt és 600 db rózsatövet telepítettek. A mezőgazdasági közfoglalkoztatási program megvalósításának célja az önkormányzat saját, 250 adagos konyhájának nyersanyaggal való ellátása, valamint a szociálisan rászorulóknak és az időskorúak megsegítése volt. A szántóföldi kertészetben a konyha által nagy mennyiségben igényelt kultúrákat termesztették, a fűthető fóliasátorban primőr és palánta előállítását valósult meg. A községben mind többen kezdtek bele kiskertjeik művelésébe, míg 2012-ben nyolc fő igényelte kiskertjének szántását és a talaj előkészítését, napjainkban már harmincnál is több kiskertet szántottak fel és készítették elő magvetésre. A Belügyminisztérium 2018. évben az önkormányzat programjának megvalósítására 26,8 millió Ft támogatást biztosított, 27 fő közfoglalkoztatásához.

KOMLÓ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA | Komló város, mint Baranya megye egyik legnagyobb közfoglalkoztatója a kezdetektől folyamatosan részt vett a közfoglalkoztatási programok megvalósításában. Az önkormányzat, miután a 2015. évi jogszabály módosításkor kikerült a hátrányos helyzetű célcsoport köréből, hosszabb időtartamú közfog-

lalkoztatás keretein belül, több száz fő bevonásával végezte tovább megkezdett tevékenységeit. Egyik résztvevője volt a Belügyminisztérium által 2016-2017. évben működtetett speciális közfoglalkoztatási programnak, melyben halmozottan hátrányos helyzetű álláskeresők részére biztosított munkahelyet. 2018. évben Komló Város Önkormányzat Városgondnoksága egyéb közfoglalkoztatási mintaprogramot valósított meg. A mintaprogram indításának célja, a közfoglalkoztatottak részére szociális helyiségek kialakítása, továbbá az előző években közfoglalkoztatás keretében felújított önkormányzati épületek környezetének rendbetétele volt. A program további részében a működő közfoglalkoztatási programban használt épület felújítását fejezték be, és a raktárt bővítették. A korszerűsítéssel megoldódott a közfoglalkoztatottak által előállított termékek tárolása, illetve a termék előállításához szükséges alapanyagok tárolása is. A Belügyminisztérium a 2018. évi egyéb közfoglalkoztatási mintaprogram megvalósításához 16,4 millió Ft támogatást biztosított, 15 fő foglalkoztatásához.

VI.2. Bács-Kiskun megye

BÁCCSSENTGYÖRGY KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA |

A Bács-szentgyörgyi Játékgár és Népi Iskola 2013. október elsején indult útjára kistérségi Startmunka mintaprogramként, melynek keretében 26 fő közfoglalkoztatása valósult meg. A fa, gyapjú és pamut termékekben a régi népi játékokat és a modern fejlesztő eszközöket kívánják ötvözni. Mellőzik a vegyi és mérgező festékek használatát, próbálnak csak természetes alap- és segédanyagokat felhasználni. Fontosnak tartják, hogy a termékek minél több régi népi játékötletet és díszítést tartalmazzanak, megőrizve ezáltal a hagyományokat. Termékeik természetes alapanyagból készülnek, Montessori és Waldorf mintára, gondosan ügyelve arra, hogy a népi motívum világot megőrizték.

A Játékgár másik szolgáltatása a „Népi Iskola” program, amelynek keretén belül iskolákba, óvodákba, valamint városi rendezvényekre juttatják el és mutatják be programjaikat és játékaikat. Termékeik elsősorban a gyermekek fejlődését segítik elő, ügyelve a különböző korosztály igényeire. 2018. évben a program 8 fő közfoglalkoztatott foglalkoztatásával, 12 455 543 Ft támogatásával biztosításával valósult meg. Termékeik köre folyamatosan bővül,

VI. Jó gyakorlatok a 2018. évi közfoglalkoztatásban

amely a IV. Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásáron bemutatásra is került.

DUNAPATAJ KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA | A település mezőgazdasági mintaprogramját 2013. évben indította. A megművelt terület növelésével párhuzamosan bővítették a termesztett növények fajtáit is. A megtermelt zöldségeket befőzéssel és savanyítással téli felhasználásra teszik el. Az állattenyésztés keretében háztáji tyúkokat tartanak. 2015-ben a program keretén belül a már évek óta folyó tevékenységek kibővültek (gyümölcsstermesztés, befőttek, lekvárok készítése, fűszerpaprika ültetése), fóliasátor került felállításra, amely palántanevelés és konyhakerti zöldségek termesztésére adott lehetőséget. A megnövekedett termékek tárolására 2016. évben a tartósításhoz külön helyiség és hűtőkamra kialakítására került sor.

Dunapataj település esetében az önkormányzat 2018. évben öt Startmunka mintaprogramot (illegális hulladéklerakó-helyek felszámolása, mezőgazdasági, belterületi közutak karbantartása, helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás, bio- és megújuló energia felhasználás) működtetett 32 fő közfoglalkoztatásával 88 771 314 Ft támogatás biztosításával.

Az Önkormányzat a közfoglalkoztatási programok megvalósítása során kiemelkedő szakmai munkájának elismerésül ez idáig háromszor részesült „Start Plusz” díjban.

MÁTÉTELKE KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA | Napjainkban az itt élők életének része a mezőgazdaság és az állattenyésztés. A településen sem nagyobb vállalat, sem foglalkoztató nincs, a falu legnagyobb munkáltatója az Önkormányzat, ahol a legnagyobb létszámban közfoglalkoztatás keretében történik a foglalkoztatás.

A megtermelt zöldségfélét a piaci igényeknek megfelelően alakították. 2016-ban hűtőkamrát alakítottak ki és mobil hűtőkamrát vásároltak. Ennek köszönhetően a termények betakarítás után hosszabban eltárolhatóak, megnövelve ezzel az értékesítési időt.

2015-ben a helyi sajátosságok program napenergiával működő aszaló szekrények kialakítására került sor. Kísérleti

jelleggel, saját termesztésű gyümölcs-, és fűszernövények aszalása és szárítása történt. A faipari gépeknek köszönhetően fából készült dobozok, fűszernövény-tartók készítése valósult és valósul meg napjainkban is. Beszerezték varrógépeket is, melyekkel táskák és egyéb kiegészítők varrása történik, ezeket értékesítik. Állattartás keretében juhokat, csirkéket és nyulakat nevelnek. A hosszabb idejű közfoglalkoztatási program keretében farmerből készült táskák, kiegészítők, tolltartók készítése valósul meg. Színesítve a kézműves palettát, a faipari munkák közül vázakat, kis tároló-dobozokat, keverőkanalakat készítenek. 2018. évben a mezőgazdasági program keretében 20 fő közfoglalkoztatása valósult meg, 28 916 990 Ft támogatás biztosításával.

Az Önkormányzat 2017. évben kiemelkedő szakmai munkájának elismerésül „Start Plusz” díjban részesült.

VI. 3. Békés megye

ALMÁSKAMARÁS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA |

A Belügyminisztérium által finanszírozott, konzorcium keretén belül megvalósított varrodai mintaprogramban az önkormányzat munkaruházat készítését vállalta. Ettől a varrodai programtól függetlenül a 2018. évi egyéb közfoglalkoztatási mintaprogramja keretében munkavédelmi kesztyűk varrását célozták és valósították meg 20 fő átlaglétszám foglalkoztatásával. A 34,8 millió Ft támogatásával megvalósult program során szerepet kapott továbbá a szőnyegszővés, hímzés és bőrdíszműves termékek készítése is. A BM eddigi támogatásának és egyetértésének ösztönző hatására a munkavédelmi kesztyűk gyártására az önkormányzat együttműködési megállapodást kötött a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága felügyelete alá tartozó Ipoly Kft.-vel. A teljes gyártási folyamat beindulását követően, havi szinten 2083 pár kesztyű gyártása realizálódott.

KEVERMES NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA | A 2015. évi járási startmunka mintaprogram megvalósításának elismeréseként az önkormányzat Start Plusz Díjban részesült, a támogatást egy új pékség kialakítására fordították. A projekt célja a korábban méltán elismert minőségű „Kevermesi Kenyér” elkészítésének felelevenítése volt. 2016 évben megkezdtek az épület felújítását, átalakítását, következő évben elkészült és használatbavételi engedélyt kapott az épület, ezt követően a próbasütések után beindult a folyamatos termelés és értékesítés. Az üzemszerű működés megkezdését követően eltelt időszak értékesítési adatai alapján megállapítható volt, hogy a termelés és értékesítés volumene jelentősen meghaladta az önkormányzat által éves szinten prognosztizált mértéket. Ennek következtében a pékség épületének bővítését célozták meg a 2018. évi egyéb közfoglalkoztatási mintaprogramjuk indításával. A pékség termékei a bővítést követően a helyi és lakossági felhasználáson túl a szomszédos települések önkormányzatai számára, valamint a kiskereskedői üzletekben is elérhetővé váltak. A pékség épületének bővítése 44 millió Ft támogatásával valósult meg. A program befejezését követően az 5 fő továbbfoglalkoztatását az önkormányzat már saját forrásból biztosította.

CSANÁDAPÁCA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA | Az önkormányzat a helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatási programja keretében sikeresen alakított ki és működtetett egy hidegen sajtolt napraforgó étolaj üzemet, az előállított termékeket a szociális érdektetésben hasznosították és jelentős mennyiséget értékesítettek a helyi piacon. Az étolaj üzem működtetéséhez és a szélesebb termékpaletta kialakításához, valamint a megtermelt gyümölcsök-zöldségek feldolgozásához – ivólé készítéséhez – összesen 29,5 millió Ft támogatást biztosított 2018. évben a Belügyminisztérium. A program megvalósítása során 15 fő közfoglalkoztatása valósult meg.

VI.4. Borsod-Abaúj-Zemplén megye

KELEMÉR ROMA NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZATA | Az elmúlt négy évben indított hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási program keretében a közfoglalkoztatottak vesszőből és peddignádból fonott, helyi sajátosságokra épülő kézműves jellegű háztartási eszközöket és bútorokat

készítettek, valamint brikettgyártással foglalkoztak. Naponta megújuló, egyedi, esztétikailag és minőségileg is kiváló termékeket készítenek. Az érdeklődőknek, vásárlóknak kézműves bemutatót tartanak, fesztiválokon, kiállításokon, iskolai és óvodai rendezvényeken vesznek részt.

A nemzetiségi önkormányzat nem rendelkezett saját épülettel, így az egyéb közfoglalkoztatási mintaprogram keretében olyan saját épületet vásároltak és újíttak fel két fő segéd munkás részvételével, ahol a fenti tevékenységeket nehézségek nélkül végezhetik, valamint a termékeiket, anyagaikat és gépeiket biztonságban tárolni tudják.

A program támogatási összege 3 453 104 Ft volt, amelyből az Önkormányzat az ingatlant, a felújításhoz szükséges építőanyagokat, illetve a kosárfonó tevékenységhez szükséges alapanyagokat vásárolta meg.

SAJÓGALGÓC KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA | Az Önkormányzat 2017. évben 9 fő közfoglalkoztatásával indított programot, amelyet 2018. évben ráépülő programként 8 fővel folytatott. A helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatási program keretében kézműves faipari termékeket készítenek. A programokban hagyományos kézműves mesterségre, a fafaragásra tanították meg közfoglalkoztatottakat. A kezdeti nehézségek után kiváló minőségben készítik a termékeket, használati tárgyakat, melyek értékesítésével is foglalkoznak. A helyi sajátosságokra épülő programban az említett tevékenységet folytatják 2019. évben is, szintén 8 fő közfoglalkoztatásával. A program összes költsége 12 479 992 Ft volt.

SZEGILONG KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA | Szegilong Község Önkormányzata 2015. évben a helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatási mintaprogramjában kezdte meg a tésztaüzem működtetését. Az üzemben 8, 4 és 2 tojásos, valamint tojás nélküli tészta gépi, illetőleg kézi gyártása folyik. A 19 féle termék minősége prémium szintű, gyártása magas minőségű lisztből, és a település mezőgazdasági programjában nevelt tyúkok tojásainak felhasználásával, adalékanyag hozzáadása nélkül készül. Az üzem termelése folyamatos, a megrendelők száma is növekszik. A termékeket elsősorban közétkeztetésben hasznosítják, de a lakosság körében is népszerűek, amit az önkormányzat által fenntartott kisbolt értékesítése támaszt alá. Nagyobb mennyiségben a környéken található települések élelmiszerüzletei, illetőleg éttermek vásárolják. A megrendelések növekedését tekintve az

VI. Jó gyakorlatok a 2018. évi közfoglalkoztatásban

üzem alkalmassá vált arra, hogy szövetkezeti formában működjön, jelenleg azonban gazdaságilag az egyre növekvő termelés és bevételek ellenére sem funkcionál hatékonyan, a gépek és kemencék energiaszükségletének költségtételei miatt. A költségek jelentős csökkentését az önkormányzat egyéb közfoglalkoztatási mintaprogram keretében napelemekkel biztosítja. A program célja, hogy a napelemes rendszer kiépítésével megteremtsék az olcsó energia ellátást, valamint megátolják az üzem veszteségessé válását. A programot 7 fő közfoglalkoztatásával indították, amelynek összes költsége 37 540 207 Ft.

VI.5. Csongrád megye

MAROSLELE KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA | Maroslele Község Önkormányzata 2012-ben megkezdett közfoglalkoztatási mintaprogram keretein belül olajos magvak hideg sajtolására alkalmas kisüzemet hozott létre, ahol az olajtök magjából nyert étolaj kerül feldolgozásra. A programon belül olajos magvak feldolgozása, valamint különböző magvakból készült lisztek és krémek elkészítése valósul meg. Termékeik ételallergiások, vegetáriánusok és vegánok számára is ajánlottak, mivel tej-, tojás-, szója-, glutén- és adalékanyag-mentesek, só és ízesítőket sem tartalmaznak. A program a folyamatos közfoglalkoztatás biztosítására, valamint a termelés technológiák bemutatására szolgál. Az üzem a szükséges nyersanyagokat a járási startmunka mintaprogram mezőgazdasági programelem keretein belül szerzi be. 2018. évben 15 fő közfoglalkoztatott foglalkoztatásával, 22 643 782 Ft támogatással valósult meg a program. „Maroslele aranya” elnevezéssel ismertté vált termékeik az évek során egyre bővülő áru kínálattal állnak a vásárlók rendelkezésére. Emellett az önkormányzat 2018. évben belvíz-elvezetési, bio- és megújuló energiafelhasználás és belterületi közutak karbantartási programot indított, 19 fő közfoglalkoztatásával, 25 524 327 Ft biztosításával.

Az önkormányzat a közfoglalkoztatási programok megvalósítása során kiemelkedő szakmai munkájának elismerésül ez idáig kétszer részesült „Start Plusz” díjban.

SZENTESI HAJLÉKTALAN SEGÍTŐ KÖZPONT | Szentes Város Hajléktalan Segítő Központja 1996 óta foglalkozik a hajléktalan személyek ellátásával. 2013. óta országos közfoglalkoztatási mintaprogram keretein belül valósítja meg a foglalkoztatást, 2018. évben 15 fő bevonásával, 20 310 602 Ft támogatással.

A korábbi évek programjában beszerzésre került két faház kiválóan alkalmas a projekthez kapcsolódó foglalkoztató műhelynek. Az egyik faházban rongyszőnyegkészítés feltételeit teremtették meg, három szövőszék használatával. Az elkészült darabokat elsősorban az intézmény hasznosítja faliszőnyegként, kilépőként, lábtörlőként. A másik faházban kerámia tárgyak formázásával, kerámia házszámok, sütőtálak, illetve dísz tárgyak készítésével foglalkoznak a hajléktalanok.

A központban dolgozó közfoglalkoztatottak egyre igényesebb, mutatósabb, sokszínűbb és egyre több terméket állítanak elő és ezek a termékek bemutatásra és értékesítésre kerülnek az országos és megyei közfoglalkoztatási kiállításokon.

Az önkormányzat a közfoglalkoztatási programok megvalósítása során kiemelkedő szakmai munkájának elismerésül 2017. évben „Start Plusz” díjban részesült.

VI.6. Fejér megye

SZABADHÍDVÉG KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA | Az önkormányzat a kezdetektől fogva részt vett a közfoglalkoztatási programok megvalósításában. Többek között mezőgazdasági programot is indítottak, 2018-ban már 14 hektáron termeltek zöldségféléket, valamint epret és málnát, a korábbi években gyümölcsöst és energiaültetvényt is telepítettek. A kertészeti tevékenység mind a piacon, mind a mezőgazdaságban fontos szerepet töltött be, hiszen a

fogyasztók, illetve a feldolgozó egységek igényt tartottak az első osztályú és minőségi zöldségekre, gyümölcsökre. A megtermelt javak egy részét konyhakészen értékesítették a szerződött partnereiknek, továbbá szociális étkeztetésben is felhasználták azokat, valamint a lakossági vásárlók igényeinek kielégítésére értékesítési pontot létesítettek. A kertészetben közel 70 féle kultúrnövény gondozásával foglalkoztak, a termékpalettán a friss zöldségek mellett a konyhakész mirelit zöldségek, dzsemek és savanyúságok is megjelentek. A település mezőgazdasági programjának megvalósításához a Belügyminisztérium 61,1 millió Ft támogatást biztosított, 35 fő foglalkoztatásához.

ALAP KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA | 2018. évben a Belügyminisztérium az önkormányzat mezőgazdasági programjának megvalósításához 19 millió Ft támogatást nyújtott, melynek során 10 fő közfoglalkoztatása valósult meg. Ebben az évben már 13 hektár nagyságú területen foglalkoztak szabadföldi és fóliás gyümölcs- és zöldségtermesztéssel. A megtermelt terményeket elsősorban a közétkeztetésben hasznosították, a felesleget pedig átadták az Alapi Munka Gyümölcse Szociális Szövetkezet részére, ahol 2017-ben gyümölcsfeldolgozó üzem került átadásra. Folyamatos volt az együttműködés Nagyszokoly Község Önkormányzatával is, melynek savanyító üzeme felvásárolta a megtermelt paprikát, céklát és egyéb zöldségfélét is. A néhány évvel korábban telepített levendula ültetvény termésének feldolgozása már bér munka keretében történt.

VI.7. Győr-Moson-Sopron megye

CSIKVÁND KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA | A település önkormányzata a 2016/17. évi közfoglalkoztatási program keretében zöldség- és gyümölcs feldolgozó üzemet hozott létre. A mezőgazdasági programban – mintegy 7,5 hektáron – megtermelt zöldség és gyümölcsből savanyúságokat, befőtteket és lekvárokat állítanak elő. A programban átlagosan 18 fő vesz részt, a program bővítéséhez és működtetéséhez az önkormányzat 2018 évben 29,5 millió Ft támogatást kapott. Termékeik között a sok hagyományos zöldség és gyümölcs (pl. vörshagyma, fokhagyma, sárgarépa, alma) mellett rengeteg különleges lekvár (céklalekvár, cukkini lekvár, szilvalekvár, almalekvár),

befőtt, illetve savanyúság megtalálható, melyet a helyi piacon is értékesítenek.

VI.8. Hajdú-Bihar megye

HAJDÚBÖSZÖRMÉNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

Hajdúböszörmény 2012 óta valósít meg közfoglalkoztatási programokat, és évek óta a megye legnagyobb közfoglalkoztatója. Mezőgazdasági program keretében zöldség- és gyümölcsstermesztéssel, takarmánynövény termesztéssel és állattartással foglalkoznak. A helyi sajtóságok program keretén belül 2015-ben indult a vágópont kialakítása, amely 2016-ban tovább folytatódott, illetve új tevékenységekkel bővült (drótháló készítő üzem kialakítása, szociális bérlakások felújítása és fapavilonok, egyéb fatermékek készítése). A vágópont megvalósítását követően és ahhoz kapcsolódva, egyéb közfoglalkoztatási mintaprogram keretében 240 millió Ft támogatásból húsfeldolgozó üzem kialakítására került sor. A mezőgazdasági tevékenység kiterjesztésére, összekapcsolására, a széles körű felhasználásra teremtett lehetőséget a húsfeldolgozó üzem kialakítása. A két üzem jelenleg non-profit formában üzemel, elsődleges munkaerő-piaci lehetőséget biztosítva 11 fő állású munkavállaló foglalkoztatásához.

2018. évben az önkormányzat hét programban, 780 fő átlaglétszám közfoglalkoztatásával, közel 1,2 milliárd Ft támogatással valósította meg a közfoglalkoztatási programjait.

Az önkormányzat a közfoglalkoztatási programok megvalósítása során kiemelkedő szakmai munkájának elismerésül ez idáig kétszer részesült „Start Plusz” díjban.

HAJDÚNÁNÁS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA | Hajdúnánás Város Önkormányzata kezdetek óta valósít meg közfoglalkoztatási programokat, a leginkább meghatározó a mezőgazdasági program. Őshonos állatfajok bemutató jellegű tartásával és tenyésztésével is foglalkoznak. A 2013. évi közfoglalkoztatási program keretében kialakításra került a feldolgozó üzem, amely növényi és állati alapanyagok feldolgozására egyaránt alkalmas. A 2016/2017. évben induló Startmunka program keretében a vágópont létrehozására került sor.

Az üzem, illetve az alapanyag feldolgozás szociális szövetkezeti formában működik. A feldolgozó üzem

VI. Jó gyakorlatok a 2018. évi közfoglalkoztatásban

továbbfejlesztésére öt fő közfoglalkoztatásával, újabb beruházással egy európai uniós minősítéssel rendelkező húsüzem jött létre. A kész húsárut a telephelyen megnyílt mintaboltban, illetve a megvásárolt hűtőpultos mozgóboltban értékesítik. A továbblépés érdekében tárgyalásban vannak csehországi és olaszországi vásárlókkal, akik számára szuvidálási eljárással előkészített vákuumcsomagba helyezett húsárut kívánnak értékesíteni kilenc főnek biztosítva ezzel folyamatos munkalehetőséget. 2018. évben az önkormányzat hat programban, 408 fő átlaglétszám közfoglalkoztatásával, közel 550 millió Ft támogatással valósította meg a közfoglalkoztatási programjait.

Az önkormányzat a közfoglalkoztatási programok megvalósítása során kiemelkedő szakmai munkájának elismerésül 2014. évben „Start Plusz” díjban részesült.

HAJDÚHADHÁZ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA | Az Önkormányzat a 2013. évtől kezdve közfoglalkoztatási mintaprogram keretében juhtenyésztési tevékenységet folytat. A település környékén juhvágásra engedéllyel rendelkező vágóhidak egy része kapacitás hiányában nem foglalkozik juhvágással, másik része távol esik Hajdúhadháztól. A juhok, bárányok lábbon, élő állatként történő eladása nehézkes, mivel felvásárlási pont nem működik a környéken. Piaci kereslet sokkal inkább a feldolgozott juhhús iránt mutatkozik, így a Belügyminisztérium egy 318 négyzetméteres kiskapacitású juhvágóhid kialakításra 2016. évben, két ütemben közfoglalkoztatási támogatást biztosított. A város közétkeztetésében, illetve a közeli vendéglátóhelyeknél is jelentkezik igény az egészséges, korszerű táplálkozás terjedésével, konyhakészre feldolgozott, csomagolt racka bárány- és juhhús megvásárlására. Az üzem átadására tervezetten 2019-ben kerül sor.

2018. évben közfoglalkoztatási programban 200 fő vett részt, melyhez a Belügyminisztérium közel 283 millió Ft támogatást biztosított.

Az önkormányzat a közfoglalkoztatási programok megvalósítása során kiemelkedő szakmai munkájának elismerésül 2013. évben „Start Plusz” díjban részesült.

VI.9. Heves megye

TISZANÁNA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA | Az önkormányzat 2017. évi helyi sajátosságokra épülő programjában komoly beruházással kapcsolatos érveket hozott létre, itt kezdte el többek között a település felújításra szoruló épületein, építményein elvégzendő építési munkálatokat. A program

2018. évi befejezését követően a tevékenységet nem a közfoglalkoztatás alapjain szerveződött szociális szövetkezet vette át, azonban a korábban megkezdett feladatokat magas színvonalon végezte. Az első éves működése során a szociális szövetkezet bebizonyította, hogy jól prosperál, sikeresen önálló lábra állt.

Mezőgazdasági program keretében kezdte meg az önkormányzat egy önfenntartó gazdaság létrehozását, helyi munkaerő igénybevételével. A programban többféle tevékenységet végeznek, állattartás, növénytermesztés, erdőgazdálkodás, illetve méhészet vonatkozásában. A növénytermesztésben kertészeti és szántóföldi növényeket termesztnek. Két darab fólia sátorban, 164 m²-es területen primőr árut termesztnek, amelyet a közétkeztetésben, valamint szociális célokra használnak fel. Szántóföldi növénytermesztés keretében gabonanövényeket termesztnek, amelyet az állatok (juh, sertés, baromfi) takarmányozására használnak fel, és értékesítik. A termesztett cirokból téli időszakban seprűt készítenek.

2018. évben a településen 105 fő közfoglalkoztatásával mezőgazdasági, belvív-elvezetési, mezőgazdasági földutak karbantartása, belterületi közutak karbantartása, valamint bio- és megújuló energia felhasználás programokat valósítottak meg, amelyeknek összes költsége 138 541 241 Ft volt.

BÜKKSZENTERZSÉBET KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA | Bükkszenterzsébet Község Önkormányzata szervezésében a közfoglalkoztatási program keretében évekkel ezelőtt egy falumúzeumot alakítottak ki, amelyben több mint tízezer régi háztartási tárgyat, feledésbe merült munkaeszközöket, palóc motívumokkal díszített, kézzel szőtt és hímzett la-

kástartextileket őriznek a három éve ünnepélyesen felavatott falumúzeumban, amely párját ritkítja az egész térségben. A gyűjtemény évről évre gyarapodik. A szépen felújított épületben öt helyiség kapott helyet, amelyekben nemcsak elődeink bútorai, berendezési és használati tárgyai, hanem szöttesek, világháborús relikviák, gyermekjátékok is találhatóak. A hely különlegessége, hogy mindennap ingyenesen látogatható, s különböző közösségi rendezvényeknek is otthont nyújt. Nyaranta a Múzeumok Éjszakáján batusybált rendeznek az előtte lévő udvaron. A helyiek nagyon büszkék a gyűjteményre, sokan ajánlottak fel újabb tárgyakat féltve őrzött kincseikből. (A tájházhoz vezető rusztikus utat egyébként viccesen „Putnoki sétánynak” nevezték el, mivel Putnoki Dezső közfoglalkoztatott egyedül rakta ki bontott építőanyagból.)

Ezen a településen szintén egyedülálló módon - közfoglalkoztatottak közreműködésével - felújításra került a parókia épülete, mely az önkormányzat által szervezett rendezvényeknek is helyet ad.

2018. évben a településen 30 fő közfoglalkoztatásával helyi sajátosságokra épülő és belterületi közutak karbantartása programokat valósítottak meg, amelyeknek összes költsége 38 499 566 Ft volt.

VI.10. Jász-Nagykun-Szolnok megye

BEREKFÜRDŐ KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA | Az önkormányzat 2012. évben Startminta munkaprogram keretében kertészetet hozott létre, a megtermelt zöldségfélét a közétkeztetésben használják fel, azonban a megnövekedett terménymennyiség indokoltá tette a feldolgozás szükségességét.

Az önkormányzat a közfoglalkoztatási program keretében, egy 300 négyzetméteres gyümölcs- és zöldségfeldolgozó üzem kialakítására támogatásban részesült. A feldolgozó üzem célja a feldolgozottsági szint növelése, a teljes termékpálya lefedése, valamint a fogyasztói piacon történő megjelenés biztosítása, valamint öt fő öt évig tartó továbbfoglalkoztatása. 2018. évben a mezőgazdasági programban összesen hét hektár területen szabadföldi és melegházi növénytermesztési, valamint gyümölcsfa telepítési feladatok valósultak meg, 15 fő közfoglalkoztatásával, 29 077 775 Ft támogatás biztosításával. A helyi sajátosságokra épülő programban térkő- és padkasze-

gély gyártása valósult meg öt fő közfoglalkoztatásával, 5 195 475 Ft támogatással. A program a helyi igényekre alapozott közösségi szükségletek kielégítésével hozzájárult a település fejlődéséhez.

Az Önkormányzat kiemelkedő szakmai munkájának elismeréséül 2013-ban „Start Plusz” díjban részesült.

JÁNOSHIDA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA | 2013 szeptemberében indult el a nagyobb létszámot foglalkoztató értékeremtő közfoglalkoztatás Jánoshidán. A mezőgazdasági és a helyi sajátosságokra épülő programok mellett szociális jellegű programot is indítottak, amely a település infrastruktúrájának és biztonságos működésének napi feladatait oldják meg.

Első lépésben a malom épülete került kialakításra, majd a malomból kikerülő melléktermékekre épülve egy állattenyésztési részleg is beindult. Az Önkormányzat a következő években folyamatosan fejlesztette közfoglalkoztatási programját. A malom többféle liszt előállítására alkalmas, legnagyobb vásárlója a Jászapáti Pékség. Állattartási tevékenység keretében az elmúlt hat évben folyamatosan növelték az állatállományt, jelenleg 130 anyabirka a törzsállomány, melynek bányáit folyamatosan értékesítik. Rendelkeznek fehér sertés és mangalica anyákkal, ahol szintén az élő sertés eladásból származik bevételük. Négy évvel ezelőtt engedéllyel kialakításra került egy vadfarm, amelynek keretében vaddisznó állomány tenyésztésével foglalkoznak. Jelenleg összesen 45 vaddisznójuk van.

2018. évben közfoglalkoztatás keretében öt programot működtetett az önkormányzat (a helyi sajátosságokra épülő, a mezőgazdasági, belvív-elvezetési, bio- és megújulóenergia-felhasználás és a belterületi közutak karbantartása program) összesen 54 fő foglalkoztatásával, 75 454 616 Ft támogatás biztosításával.

TISZAÖRS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA | A település 2012. évtől foglalkozik a mezőgazdasági program keretében kecsketartással, amely megalapozta a kecsketej feldolgozására alkalmas üzem létrehozását.

2016. évben a Belügyminisztérium által meghirdetésre került beruházási pilot programban Tiszaörs Község Önkormányzata tejfeldolgozó üzem kialakítására nyújtott be pályázatot, amely kedvező elbírálásban részesült. Az üzem létrehozása két ütemben valósult meg,

2016. november 1. és 2018. október 31. között 12 fő foglalkoztatásával, melynek eredményként 266 m²-es

VI. Jó gyakorlatok a 2018. évi közfoglalkoztatásban

tejfeldolgozó üzem jött létre. Az üzem alkalmas napi 1 200 liter tej feldolgozására, melyből sajt, joghurt, túró, tejföl, orda kerül előállításra. Tiszaörs településen 2018. évben közfoglalkoztatás keretében négy program működött (a helyi sajátosságokra épülő, a mezőgazdasági, az illegális hulladéklerakók felszámolása és a belterületi közutak karbantartása program) összesen 73 fő foglalkoztatásával, 98 974 789 Ft támogatással.

Az önkormányzat a közfoglalkoztatási programok megvalósítása során kiemelkedő szakmai munkájának elismerésül ez idáig háromszor részesült „Start Plusz” díjban.

VI.11. Komárom-Esztergom megye

BAKONYSZOMBATHELY KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Az önkormányzat mezőgazdasági program keretében mintegy 11 hektáron szabadföldi zöldség- (paprika, paradicsom, uborka, hagyma, burgonya, káposzta, stb.) és gyümölcsstermesztést (alma, körte, meggy, cseresznye, barack) folytat. Tevékenységüket a 2018. évben 13 fő bevonásával, 20,2 millió Ft támogatással folytatták, melyet 500 m²-es fóliasátras termesztéssel bővítettek. Elsősorban a helyi és a környékbeli lakosoknak értékesítenek, az el nem adott terményeket szociális alapon osztják szét.

VI.12. Nógrád megye

BÁRNA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA | Az önkormányzat 2015 óta folytat járási startmunka programok keretében közfoglalkoztatást.

A 2018. évi járási startmunka helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás és a belvízelvezetés programelemek keretében közel 43,6 millió Ft támogatási összeg felhasználásával átlagosan 30 fő foglalkoztatására kapott lehetőséget.

A településen 2015-ben felépült a szabadidőpark, a 2016-os évben a tájház és a teljes települést behálózó tanösvény,

2017-ben a multifunkciós közösségi színtér, mely képes helyet adni a települési rendezvényeinek, el tudja látni a termelői piac szerepét, és ezen felül közel 60 fő elhelyezésére is alkalmas. Az önkormányzat a helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás keretében 2018-ban tovább folytatta az infrastruktúrafejlesztést. Talán a leglátványosabb elem a fedett szabadtéri körszínpad felépítése volt. A program keretében az említett tanösvényt kiterjesztették a környező hegyekbe és megtisztítva ezeket az útvonal szakaszokat is. Bárna község közvetlen közelében (még a közigazgatási határain belül) az élővilág rendkívül széles szegmense figyelhető meg, továbbá a települést koronaként körülvevő négy hegycsúcsról megfigyelhetők a Mátra, a Bükk, a Karancs-Medves, az Alacsony és a Magas Tárta hegyvonulatai is. A környék forrásaihoz közel elhelyezett pihenőhelyeken információs pontokat alakítottak ki. Emellett padokat, szemetéseket, információs táblákat készítettek és megtörtént az elkészült elemek folyamatos kitelepítése. A helyi asztalos műhelyt egy másik ingatlanba költöztették és elvégezték az épület belső kialakítását, elektromos rendszerének felújítását. A felújítás részét képezte egy vizesblokk létrehozása, a belső nyílászárók javítása, festése, a belső falak felületének javítása, az épülethez vezető akadálymentesített járda kialakítása, az ereszcatorna kiépítése a padlóburkolat cseréje és a fűtési rendszer kiépítése egy saját készítésű kandalló megépítésével. Ez az épület hivatott helyet adni egy központi információs pontnak.

RÁKÓCZIBÁNYA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Az elmúlt 4 évben mintegy 450 m járda és 400 m – kerékpározásra is alkalmas – szélesebb járda, valamint a Kazári úttal párhuzamosan kerékpárút készült el a járási startmunka programelemek keretében. A településen élők biztonságos közlekedésének és komfortérzetének növelése érdekében a járdák, árkok, rézsűk, parkok, valamint a belterületi utak a hozzájuk kapcsolódó 7 km árok és 7 km útpadka karbantartása, javítása évről évre folyamatos feladatot jelent a közfoglalkoztatottak számára.

A 2018. évi járási startmunka helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás és a belterületi földutak karbantartása

programelemek keretében az önkormányzat 36,2 millió Ft támogatási összeg felhasználásával átlagosan 26 fő foglalkoztatására kapott lehetőséget. A programelemek keretében végzett áldozatos munka eredményeként több járdaszakaszközlekedést segítő korláttal egészült ki, a kerékpárút díszkerítést kapott, egyes járdaszakaszokon betongerendákkal támasztották meg a rézsű szélét, kátyúkat szüntettek meg, árkokat mélyítettek és mederlapokat helyeztek el bennük, felújították az új temetőhöz vezető utat, „sármentesítették” az Újélet és a Kertész út közötti összekötő szakaszt, kerítéseket cseréltek és 2 db pagoda is összeállításra került.

Az önkormányzat 2018-ban „Start Plusz” díjat kapott. A díjjal járó 10 millió Ft összegű támogatást a harangláb, villamos mérőhely kialakításával a sportpálya és a kerékpárút napelemes kandeláberekkel történő kivilágítására fordította.

VARSÁNY KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA | A településen a helyi adottságokat kihasználva évek óta jól működő közfoglalkoztatási programok valósulnak meg. Az önkormányzat 2018. évben járási startmunka mezőgazdasági és helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatási programelemeket indított, amihez a Belügyminisztérium 71,1 millió Ft összegű támogatást biztosított átlagosan 51 fő foglalkoztatása mellett.

2018. évben az önkormányzat 13,2 ha – saját tulajdonában lévő – földterületen gazdálkodott. A közfoglalkoztatottak málna, bodza és szilvafa csemetéket ültettek, gyümölcsöst gondoztak. A meglévő fóliasátrokban és a szabadföldi növénytermesztés keretében többféle zöldséget és fűszernövényt termesztettek. A megtermelt konyhakerti növények a 350 adagos konyha részére kerültek átadásra és a közétkezésben kerültek felhasználásra.

A helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás keretében a 2017. évhez hasonlóan varrodát, varróműhelyt, asztalos műhelyt és feldolgozó üzemet működtettek. Olyan termékek kerültek ki a közfoglalkoztatottak kezei dicsérve, mint a kiváló minőségű, főleg természetes anyagból, több színben és fazonban készülő, a teljes méretpaletta lefedő munka és védőruházat. Organikus pamutok, kötött, szőtt és nem szőtt kelmék, gyógy- és fűszernövények kreatív kombinálásával készített egyedi ajándéktárgyak és esztétikus használati tárgyak a mindennapokra. Az újra reneszánszát élő népviselet napi divatba történő betörése erősödő érdeklődést generál

az igényes, autentikus, kézi hímzéssel díszített viseletek iránt. Különös gondossággal – korabeli fényképek alapján és fennmaradt eredeti darabok másolásával, megőrizve a tájegységre jellemző motívumokat – készültek ingvállak, szütyők, szakácskák, tarisznyák, díszpárnák, falvédők, konyhai textíliák. A feldolgozó üzemben nyáron a gyümölcsök és zöldségek feldolgozása (szörpök, lekvárok, savanyúságok, szűrt, ill. rostos italok készítése), télen saját készítésű teszta gyúrása, nyújtása és méretre vágása történt.

VI.13. Pest megye

TÁPIÓSÁG KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA | Az önkormányzat a kezdetektől részt vett a járási Startmunka programok megvalósításában. A településen nagyon kevés munkahely volt, az is inkább férfiak számára (raklapgyártó üzem). Az önkormányzat a Startmunka program indításakor emiatt olyan területet keresett, ahol a nők foglalkoztatása is előtérbe kerülhet. Mivel több álláskereső varrónői végzettséggel bírt, egyértelmű volt a település vezetése számára a varroda létesítése, azon belül pedig a munkaruhavarrás. 2017. évi helyi sajátosságokra épülő program keretében kezdték meg a munkaruhagyártásra szakosodott varrodai tevékenységet. A program hat fővel indult egy viszonylag rossz állapotban lévő, 70 m² alapterületű önkormányzati épületben, hiányosságokkal a gépek és gépészeti adottságok tekintetében.

A későbbiekben a megrendelések nagy száma miatt szükséges volt bővíteni a létszámot és a gépparkot. A program már 2017. évben is jelentős bevételt eredményezett, 2018. évben nyolc fővel folytatódott. A varroda az önkormányzat leromlott állagú épületében működött, melynek szükséges volt a korszerűsítése, fejlesztése, amelyhez a Start Plusz Díj keretében elnyert támogatási összeget használták fel.

A település 2018. évben helyi sajátosságokra épülő és belterületi közutak karbantartása programot indított, amelyek támogatási összege 28 590 644 Ft volt. A programokban összesen 20 fő közfoglalkoztatott vett részt.

VI. Jó gyakorlatok a 2018. évi közfoglalkoztatásban

VI.14. Somogy megye

LENGYELTÓTI VÁROS ÖNKORMÁNYZATA | A város önkormányzata öthektáros szántóföldi és 80-90 m² fóliás növénytermesztéssel kezdte meg a mezőgazdasági közfoglalkoztatási tevékenységét 2011. évben, még kistérségi keretek között. Ez a tevékenység 2018-ban az alábbiak szerint alakult: a teljes megművelt terület nagysága már 30 hektár volt, ahol bodzát, homoktövis, búzát, kukoricát és burgonyát termesztettek, továbbá konyhakerti növénytermesztés is megvalósult. A program megvalósításához a Belügyminisztérium 70 millió Ft támogatást biztosított, 35 fő közfoglalkoztatásához. A megtermelt termények nagy részét az önkormányzat saját működtetésű konyháján használták és dolgozták fel, a felesleges mennyiséget pedig saját, valamint külső piacokon értékesítették. Tevékenységük során együttműködtek a helyi vállalkozásokkal, egyrészt szakmai tanácsokat kértek, másrészt az együttműködés révén nem váltak egymás konkurenseivé. Ezen kívül területükön különböző fejlesztő és egyéb csoportoknak kísérleti parcellákat biztosítottak.

HOSSZÚVÍZ KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA | Az önkormányzat 2017. évi helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatási programjában jól működött és sikeres volt a kézműves tevékenység, melyet 2018. évben is folytattak. A program indításának célja az volt, hogy a textil és szőnyegszövés, varrás és a vesszőből készült termékek készítésének hagyományait helyben tovább örökítsék. A közfoglalkoztatottak gyönyörű dísztárgyakat, népművészeti gyermekruházatot és rongyszőnyegeket állítottak elő. A programelem részeként az önkormányzat vásárolt egy parasztházat, melynek felújításával helyet biztosítottak a szőnyegszövőknek. A kézműves műhelyben elkészített szőnyegeket és más textil termékeket a település közintézményeinek és a hátrányos helyzetű lakóknak adták át. A termékfelesleget pedig értékesítették a környező kézműves piacokon. A programban 8 fő közfoglalkoztatása valósult meg 20 millió Ft támogatásból.

KELEVÍZ KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA | A település önkormányzata a helyi sajátosságokra épülő program-elemében évek óta kosárfonással foglalkozott, felélesztve ezzel a térségre jellemző, rég elfeledett szakmát, melynek gyakorlatát a közfoglalkoztatással érintett munkavállalók esetenként otthonról hozták. 2018. évben fűz ültetvény telepítését kezdték meg, annak érdekében, hogy a jövőben a szükséges alapanyag egy része a tevékenységhez biztosított legyen. Az értékesítés elősegítése érdekében az önkormányzat önerőből közfoglalkoztatási bemutatótermet és mintaboltot hozott létre. Terveik között szerepelt az önkormányzati ingatlanok további fűzzel történő telepítése, valamint szociális szövetkezet létrehozása is. 2018-ban a program megvalósításához a Belügyminisztérium 26 millió Ft támogatást biztosított, 15 fő közfoglalkoztatásához.

VI.15. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye

GYULAHÁZA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA | A településen a közfoglalkoztatottak munkájának köszönhetően évek óta jól működő járási Startmunka programok valósulnak meg, aminek eredményeként a hús és zöldségfélék vonatkozásában a település közelít a teljes önellátás felé.

Az önkormányzat a 2018. évben indított járási Startmunka mezőgazdasági és helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás programelemének megvalósításához 104,5 millió Ft támogatásban részesült és átlagosan 81 főt foglalkoztatott. A mezőgazdasági programelemben mintegy 10 hektáron továbbfolytatták az állattenyésztést, a kertészeti és szántóföldi növénytermesztést, 2000 m²-es gyümölcsöst műveltek, illetve egy hektáron málnát és szedret, továbbá fél hektáron almafát telepítettek. A helyi sajátosságokra épülő programjukban a faipari, építőipari, betonelem gyártási, varrodai és díszítővarrási tevékenységet folytatták. Az önkormányzat folyamatos eredményes munkájának eredményeként 2018-ban „Start Plusz” díjat kapott.

Penyige Község Önkormányzata | A korábbi évekhez hasonlóan, az önkormányzat 2018. évben is három járási Startmunka programelemet – mezőgazdasági, helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás és mezőgazdasági földutak karbantartása – indított, amelyek megvalósítása során 61,6 millió Ft támogatási összeg felhasználásával átlagosan 45 főt foglalkoztatott.

A helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatásban évek óta faipari termékeket készítenek, karbantartási munkákat látnak el. A termékpalettán megtalálható a virágláda, szemetes, fapad, lóca, kültéri wc, létra és kerítésléc. Hagyományos kézimunka keretében törekedve a keresztszemes hímzési mód alkalmazására, illetve a településre jellemző szilva motívum megjelenítésére varrott/hímzett asztalterítők, abroszok, tarisznyák, ajándéktárgyak, rongybabák, valamint rongyszőnyegek, szövött lábtörölők, horgolt termékek és díszüvegek kerülnek ki a közfoglalkoztatottak kezei közül munkájuk eredményeként.

TISZAADONY KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA | Tiszaadony Község Önkormányzata a 2016. évben beruházási célú pilot program indítására kiírt pályázat keretében 15 fő regisztrált álláskereső személy foglalkoztatására 63 534 480 Ft támogatást kapott. A Belügyminisztérium döntése alapján, ezzel a településnek – a közfoglalkoztatás keretében folytatott állattenyésztéséből származó – kecsketej feldolgozást és kecskesajt előállítását segítő kapacitás kiépítésére nyílt lehetősége.

A tejfeldolgozó és félkemény, félszíros kecske gomolyasajt gyártó üzem kialakítása két ütemben valósult meg. Az I. ütem 2016. novemberben indult és 2017. október végén sikeresen lezárult. Az önkormányzat további 63 534 480 Ft támogatási összeg mellett átlagosan 10 fő foglalkoztatásával 2017. novemberben elindíhatta a II. ütemet, amely 2018. október végén fejeződött be. Ennek során megvalósult az üzem technológia továbbfejlesztése és sikeresen lezárult a teljes program.

A beruházási célú pilot program mellett az önkormányzat a 2018. évi járási Startmunka programok keretében további négy programelemet – mezőgazdasági, belvízelvezetés, belterületi közutak karbantartása és a helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás – valósított meg 78 millió Ft támogatási összeg felhasználásával átlagosan 55 fő foglalkoztatásával.

VI.16. Tolna megye

FÜRGED KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA | A varrodai mintaprogram 2015. szeptember 1-jével indult konzorciumi keretek között négy megye nyolc településén, melynek egyik résztvevője volt Fürged Község Önkormányzata. A program elsődleges célja az volt, hogy a Startmunka mintaprogramok keretében a közfoglalkoztatotti jogviszonyban dolgozók részére a szükséges munkaruházatot megvarrják és értékesítsék az önkormányzati közfoglalkoztatók számára. A támogatás lehetőséget biztosított az érintett települések részére az öfenntartóvá váláshoz, elősegítette az új típusú szociális szövetkezetek jövőbeni működését, ezzel is helyben teremtve munkalehetőséget. 2014. évben a „MINDEN, AMI BELEFÉR” pályázat keretében fogalmazódott meg a gondolat, hogy egy közösségfejlesztő és egyben munkahelyteremtő programot lehetne megvalósítani a településen. Évente átlagosan 7-8 ezer komplett munkaruhát varrtak meg.

Még ugyanebben az évben a budapesti Medence Csoport Kft. azzal kereste meg az önkormányzatot, hogy újrahasznosított molinóból készítsenek táskákat részükre. Jelenleg is fennáll ez a munkakapcsolat, az értékesítésre kerülő termékek 60-70 %-át Fürged állítja elő.

Az itt szerzett gyakorlati tapasztalatok megszerzését követően, összesen 15 főnek sikerült elhelyezkedni az elsődleges munkaerőpiacon.

A 2018. évi mintaprogram megvalósításához a Belügyminisztérium 36,8 millió Ft támogatást biztosított, 20 fő közfoglalkoztatásához.

NAGYSZOKOLY KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA | Az önkormányzat még 2011-ben kezdett gyümölcsstermesztéssel foglalkozni a közfoglalkoztatás keretein belül. Már akkor felismerték, hogy az önellátás és a helyi termékek gyártása, népszerűsítése kiugrási lehetőség lehet a település számára. Pályázati segítséggel és összefogással létrejött a tartósító üzem. A megtermelt gyümölcsök feldolgozás során olyan hulladék is keletkezett, mely még alkalmas volt további felhasználásra. Erre alapozva a település állattartással is kezdett foglalkozni, a feldolgozóból származó sok hulladékot, nyesedéket a tyúkok etetésére használták fel. Az önkormányzat a hatalmas tojásmennyiséget további felhasználásra szánta: megépült a tésztaüzem, melyben ma már gépek segítségével, de továbbra is hagyományos

VI. Jó gyakorlatok a 2018. évi közfoglalkoztatásban

módon készítenek 8 tojasos házi tésztát. A folyamatos fejlődés, az egyre szélesebbé váló termékkála, valamint marketing és értékesítési szempontok is indokoltá tették az elkészült termékek egy márkanev alá gyűjtését. A „Szokolyi Sólyom termékek” széles választéka és népszerűsége mutatja annak az útnak a sikerességét, melyet az önkormányzat, az időközben megalakult Szokolyi Sólyom Termelő, Feldolgozó és Értékesítő Szociális Szövetkezet és természetesen a benne dolgozó közfoglalkoztatottak bejártak.

A település mezőgazdasági programjának 2018. évi megvalósításához a Belügyminisztérium közel 50 millió Ft támogatást biztosított 26 fő foglalkoztatásához.

VI.17. Vas megye

KELÉD KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA | A többszörösen hátrányos helyzetű vas megyei kistélepülés 2013. évben megkezdett mezőgazdasági programjában a térségre jellemző zöldség és gyümölcsstermesztéssel foglalkozik, napjainkban mintegy 11 hektár területen. A megtermelt alapanyagok feldolgozásához 2015-ben zöldségfeldolgozó üzemet hoztak létre. 2018. évben 41 fő közfoglalkoztatásával, 66,6 millió Ft támogatásból működtették, illetve bővítették a termékpalettát. Jelenleg az üzem 30-féle savanyúságot állít elő, éves kapacitása meghaladja a tízezer üveg mennyiséget.

VI.18. Veszprém megye

SÜMEGPRÁGA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA | Az önkormányzat 2015. évtől kezdődően a járási startmunka helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás keretében kezdte meg a településen található szabadidőpark kialakítását, ahol ma már fából készült padok, asztalok, sütőgető helyek, fedett közösségi terek találhatóak.

A parknak évről évre nagy a látogatottsága, családi esküvők és helyi rendezvények mellett országos szintű összejövetelek helyszínének is adott már otthont. Elhelyezkedése alapján a település szélén található, ezáltal közvetlenül kapcsolódik a községet körülvevő természeti környezethez. A park vonzereje a helyi és a környező települések óvodásait és iskolásait is ebbe a kellemes „pihenő ligetbe” vonzza, ahol a játszótéri részen biztonságos körülmények között játszhatnak.

A 2018. évi helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás keretében 9,1 millió Ft támogatási összeg felhasználásával átlagosan 6 fő foglalkoztatása mellett az önkormányzat a park további bővítésére kapott lehetőséget. Fontos szempont volt, hogy a nagyra nőtt lombos fák alatt, a természettel harmóniában alakíthassák tovább a parkot. A programban fából készült tárgyak, egy fészekhinta, kettő háromszög hinta, egy mérleghinta, egy gyűrűhinta és egy kétszemélyes hinta építése, valamint ülőhelyek, padok kialakítása szerepelt, illetve a játékok mellé egy babakéz megépítése, hogy a gyerekek képzeletét inspirálva, boldogan játszhassanak.

Az önkormányzat 2018-ban „Start Plusz” díjat kapott, a díjjal járó 10 millió Ft összegű támogatást a külterületen elhelyezkedő szabadidő park karbantartásához, tisztításához, kellékek szállításához használható, jól felszerelt kistraktor és további kézi szerszámok és ipari gépek megvételére fordította.

VI.19. Zala megye

TÜRJE KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA | Az önkormányzat több éve vesz részt a járási Startmunka mintaprogramok megvalósításában. A 2018. évi járási Startmunka programok keretében a településen mezőgazdasági, helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás és mezőgazdasági földutak karbantartása programelemek indultak csaknem 78 millió Ft támogatási összeg felhasználásával átlagosan 52 fő regisztrált álláskereső foglalkoztatása mellett.

A mezőgazdasági programelem 2012. évtől folyamatosan biztosít munkát a közfoglalkoztatottaknak, akik a konyhakertben, a gyümölcsösben, a szántóföldi növénytermesztés keretében és a virágkertészetben látják el feladataikat, valamint gondozzák a másfél hektáros energiafűz ültetvényt. A melegházban virág- és zöldségpalántákat nevelnek, melyeket tavasszal kiültetnek a virágágyásokba, szabadföldbe és a fóliaházakba. Munkájuk eredményeként megszépültek a település parkjai. A megtermelt zöldség- és gyümölcsfélét a település

iskolájának konyhájára darabolva, konyhakészen adják át, ahol a hosszabb tárolást is biztosítani tudják. A megtermelt gyümölcsökből (alma, sárgabarack, őszibarack) egészséges, natúr gyümölcsleveket készítenek a megépült zöldség- és gyümölcslékészítő üzemben.

Az önkormányzat 2018-ban „Start Plusz” díjat kapott, a díjjal járó tíz millió Ft összegű támogatást a gyümölcsök feldolgozásához szükséges gyümölcsprés, illetve az ültetvény gondozásához szükséges traktor megvételére fordította.

VII.

Közfoglalkoztatási kiállítások

Az értékteremtő közfoglalkoztatási tevékenység bemutatására nagyszerű lehetőséget nyújtanak a közfoglalkoztatási kiállítások. A kiállításokon a nagyközönség megismerheti a közfoglalkoztatási programok kézzelfogható eredményeit, információt kaphat megtermelt árucikkek sokszínűségéről, részt vehet az egyes termékek elkészítésében, miközben ízelítőt kaphat a kistélepülések gasztronómiai kínálatából, valamint kulturális életéből. Ugyanakkor a kiállítások remek fórumot teremtenek a közfoglalkoztatók, szociális szervezetek közötti egyeztetések, tapasztalatcserék lebonyolítására is.

A közfoglalkoztatási kiállításokon részt vevő települések termékeik bemutatásával a nagyközönség számára megmutathatják azt, hogy – bár a közfoglalkoztatás egy átmeneti foglalkoztatási forma – ezen foglalkoztatási típusban is rendkívül sokrétű, értéket teremtő tevékenységgé formálódó munka folyik. Közelebb hozza a helyi közösségekhez, a helyben lakó emberekhez a közfoglalkoztatás sokszor félreértelmezett, vagy nem kellően ismert rendszerét, az abban folyó tevékenységeket, eredményeket. E rendezvényeken való részvételi lehetőség elismerés az önkormányzatok irányába, a közfoglalkoztatásban végzett áldozatos munkáért, a közfoglalkoztatottak munkaszocializációjának elősegítéséért, a települések fejlesztésében elért eredményekért.

VII.1. **A megyei közfoglalkoztatási kiállítások**

A megyei közfoglalkoztatási kiállítás, mint rendezvény immár öt éves múltra tekint vissza. Az értékteremtés bemutatása első alkalommal 2013-ban valósult meg Békés megyében, 54 kiállító település részvételével. 2018. szeptember végével bezárólag kilenc megyei közfoglalkoztatási kiállítást rendeztek Békés, Borsod-Abaúj-Zemplén, Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok, Komárom-Esztergom, Nógrád, Pest, Szabolcs-Szatmár-Bereg és Tolna megyében. Csongrád megyében a korábbi éveknek megfelelően, az adventi időszak kezdetére, november utolsó hetére időzítették a kiállítás megrendezését. A megyei kiállításokon összesen 457 közfoglalkoztató és közfoglalkoztatás alapján szerveződő szociális szervezet vett részt. A kiállításokat a közfoglalkoztatási programokat koordináló kormányhivatalok szervezték. A rendezvények jó fórumnak bizonyulnak nem csak arra, hogy bemutatkozzanak a települések, de arra is, hogy nehézségeik, a közfoglalkoztatás gyakorlata

során fellépő problémáik, építő jellegű javaslataik, gondolataik is meghallgatásra találjanak. A kiállító települések számára elismerést jelent a részvétel, motivációt nyújt a közfoglalkoztatásban végzett tevékenységükhöz.

A Belügyminisztérium az előző évekhez hasonlóan 2018-ban is indokoltan tartotta a rendezvények szervezésével kapcsolatban felmerült költségek központi támogatását, amely alapján a kormányhivatalok a szervezési kiadásaihoz költségtámogatást vehettek igénybe.

A 2018. évben a megyei közfoglalkoztatási kiállításokat a Hajdú-Bihar megyei (Tiszagyulaháza) kiállítás kezdte meg 2018. július 28-án. Ezt követően szeptember 4-én Komárom-Esztergom megyében (Tatabánya), szeptember 5-én Békés megyében (Békéscsaba), szeptember 6-án Jász-Nagykun-Szolnok (Szolnok), Szabolcs-Szatmár-Bereg (Nyíregyháza) és Tolna megyében (Tamási), szeptember 7-én Borsod-Abaúj-Zemplén megyében (Miskolc), szeptember 8-án Pest megyében (Nagykátán), szeptember 22-én pedig Nógrád megyében (Érsekvedkert) nyitották meg kapuikat a megyei kiállítások, ahol a közfoglalkoztatók bemutatták az egész éves munkájuk eredményeit. A kiállítások sorát a Csongrád megyei (Szeged) V. Adventi Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásár zárta 2018. november 28-án és 29-én.

A kiállítások programját minden megyében szakmai fórumok, színpadi produkciók, a gyermekek részére játszótér és állatsimogató színesítették. Több helyszínen lehetőség nyílt a tájjellegű ételek főzésére, kóstoltatására is.

A megyei közfoglalkoztatási kiállításokon egyre több olyan közfoglalkoztató tud bemutatkozni, akik az elmúlt években közfoglalkoztatási forrásból, beruházási jellegű programok keretében feldolgozó üzem kialakítását valósították meg. Többek az idei kiállításokon első alkalommal mutathatták be termékeiket, amellyel nagy sikert arattak a látogatók körében.

A megyei közfoglalkoztatási kiállítások kitűnő színteret biztosítanak arra, hogy megmutassák a nagyközönség számára a közfoglalkoztatás eredményességét, a benne végzett tevékenységek sokszínűségét, településfejlesztő hatását.

VII.2. **A IV. Országos Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásár**

A Belügyminisztérium 2018. évben negyedik alkalommal rendezte meg közfoglalkoztatási tevékenységét népszerűsítő rendezvényét, az Országos Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásárt, mely a „Vidéki Hagyományok és Ízek Vására” címmel került a hirdetőfelületekre. A rendezvény helyszínét ezúttal a Millenáris Park biztosította 2018. szeptember 14-15-én.

A kiállítást Belügyminiszter úr képviselőjében Pogácsás Tibor önkormányzati államtitkár úr nyitotta meg. A kiállítás célja idén is az volt, hogy a látogatók tájékozódjanak a megújult közfoglalkoztatás értékteremtő jellegéről, sokszínűségéről, segítse a kiállító önkormányzatokat és szociális szervezeteket a kapcsolatteremtésben, egymás jó gyakorlatainak megismerésében, adaptálásában. A kiállítás ismét kiváló alkalom volt a települések bemutatkozására, a helyi gasztronómia, a hagyományok, évszázados magyar értékek bemutatására, képviselésére.

A IV. Országos Közfoglalkoztatási Kiállításon 133 kiállító mutatkozott be, melyből 103 települési önkormányzat és 30 a közfoglalkoztatás alapjain szerveződött szociális szervezet volt. Az itt kiállító szervezetek valamennyien az OFA Országos Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft. által szervezett „Fókuszban az önkormányzati tagsággal rendelkező szociális szervezetek támogatása” című pályázati program nyertesei közül kerültek ki.

A rendezvényt ezúttal is egész napos kulturális programok kísérték mindkét napon. A Családok éve alkalmából gyermekbarát módon bővültek a programok. Több neves együttes lépett fel, számos alkalommal interaktív családi show-műsor keretében, sok-sok zenével, érdekes hangszerekkel, jelmezekkel, vicces és képességfejlesztő játékokkal. A gyerekeket most is különleges népi ügyességi fa játékokkal várta a játszósarok, kipróbálhatták többek közt a kosár körhintát vagy a lovagi tornát. A programok közt új elemként jelent meg a Budapesti Rendőr-főka-

pitányság és a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság bemutatója, mely nagy sikert aratott mind a gyermekek, mind a felnőttek körében. A rendőrkutyás bemutató, a füstsátor, a tűzoltás, valamint a gépjárművek megtekintése még színesebbé tette a kiállítást, közelebb hozhatta a lakosságot e szervezetek mindennapi munkavégzéséhez.

A kiállítók lelkesedése az idei esztendőben is töretlen volt, hiszen ismét sokan döntöttek a látványfőzés és kóstoltatás mellett, ami lehetőséget adott számukra, hogy a látogatókkal megismertethessék a saját tájegységeik gasztronómiai különlegességeit. Az érdeklődők ízelítőt kaphattak lapcsánkából, vagy a slambucból, de megkóstolhatták a struccpörköltet, vagy akár a disznótokányt puliszkával.

Valamennyi kiállító emléklapot kapott a részvételről, illetve ebben az esztendőben is megválasztották a „Legszebb stand” díj első három helyezettjét. A győztes Köröszegapáti Nagyközség Önkormányzata lett (Hajdú-Bihar megye), a második helyen a szombathelyi Fogyatékkal Élőket és Hajléktalanokat Ellátó Közhasznú Nonprofit Kft. (Vas megye), míg a harmadik helyen Kelevíz Község Önkormányzata (Somogy megye) végzett. A díjakat dr. Hoffmann Imre közfoglalkoztatási és vízügyi helyettes államtitkár adta át a nyerteseknek.

A Kiállítás ebben az évben is nagy sikert aratott, közel tízezer fő látogatott el a rendezvényre. A kiállítók és a látogatók egyaránt elégedettek voltak a szervezéssel és a megvalósítással, valamint az új hellyel. A közfoglalkoztatás ismételten bizonyította, hogy fontos szerepe van a helyi értékek ápolásában, megőrzésében, a vidékfejlesztésben, a munkaerő-piaci szempontból elmaradott térségek felzárkóztatásában, a különböző hátrányokkal küzdő álláskereső személyek munkaszocializációjában, társadalmi reintegrációjában.

VIII.

Interneten elérhető közfoglalkoztatási információk

VIII.1. **Közfoglalkoztatási portál**

A Közfoglalkoztatási portál 2015 óta széleskörű információkat szolgáltat a közfoglalkoztatás rendszeréről. Tájékoztatót ad az aktuális és tervezett programokról, összegyűjti a közfoglalkoztatással kapcsolatos híreket, eseményeket és kutatási eredményeket. Folyamatosan frissülő adatok informálnak arról, hogy az egyes településeken és a járárokban hányan vesznek részt a mintaprogramokban, az országos, és a hosszabb időtartamú programokban, az álláskeresők mekkora részét aktiválja a közfoglalkoztatás, és hogyan változik az adott területen a segélyezettek és a közfoglalkoztatottak aránya. A közfoglalkoztatók, köztük az önkormányzatok, az országos hatókörű közszolgáltató vállalatok valamint a civil és egyházi szervezetek a portálon keresztül megismerkedhetnek a közfoglalkoztatás rendszerének alapvető fogalmaival, tájékoztatókat találhatnak a munkavédelmi tudnivalókról, a képzési programokról és szolgáltatásokról. Fontos tájékoztatósi feladatnak tesz eleget a portál azzal, hogy ismerteti, hátrányos megkülönböztetés esetén hová fordulhatnak a közfoglalkoztatottak jogi segítségnyújtásért. A honlapon megjelennek a Belügyminisztérium közfoglalkoztatásra vonatkozó havi és éves adatai, a főbb létszám adatok részletes területi bontásban, térképes navigációval is elérhetőek. Mindezek mellett a portál lehetőséget biztosít a közfoglalkoztatás jó gyakorlatainak bemutatására, és felhívja a figyelmet a közelgő nyilvános eseményekre – pl. közfoglalkoztatási vásárok – is. Fennállásának első évéhez viszonyítva, négy év alatt 22,8%-kal nőtt a portál felhasználóinak átlagos létszáma. Ez a szám annak ellenére is növekedni tudott, hogy 2018-ban jelentősen csökkent a közfoglalkoztatásba bevontak száma. A leglátogatottabbak a február-március, illetve a szeptember-november hónapok. Az előbbi a közfoglalkoztatási programok indulása miatt, az utóbbi pedig a közfoglalkoztatási kiállításoknak köszönhetően emeli a látogatók számát. A honlap legolvasottabb menüpontja a jelenleg 11 témakört felvonultató, 108 db gyakran ismételt kérdés-válasz (GYIK). A honlap látogatói a portálon keresztül is felvehetik a kapcsolatot a BM közfoglalkoztatási főosztályaival. A közfoglalkoztatással foglalkozó tudományos munkákban és publikációkban egyre többen és egyre gyakrabban hivatkoznak a portál információira.

VIII.2. **Virtuális Közfoglalkoztatási Piac**

A közfoglalkoztatási programokban megtermelt javak felhasználása elsődlegesen a településeken lévő intézmények közkonyháin valósul meg, esetleg szociális juttatásként kerül a rászoruló lakossághoz. Az évek során azonban az egyre hatékonyabb termelés során jelentősen megnőtt a piaci értékesítésre is felkínálható mennyiség az önkormányzatoknál. E termékfelesleg hatékony értékesítését, az önkormányzatok közötti termékcsere elősegítését szem előtt tartva a Belügyminisztérium kidolgozta a Virtuális Közfoglalkoztatási Piac elektronikus felületét.

A 2015. szeptember 16-án elindított Virtuális Közfoglalkoztatási Piac lehetőséget nyújt arra, hogy a közfoglalkoztatók rögzíthessék felületén termékfeleslegüket, illetve kereshessenek a rögzített termékek között, valamint lehetőséget biztosít a termékfelesleggel rendelkező és a felkínált termékek iránt érdeklődő közfoglalkoztatók közötti kapcsolatfelvételle.

2018. december 31. napjáig a Virtuális Közfoglalkoztatási Piac felületén a termelői tevékenységben érintett közfoglalkoztatók több mint 95%-a regisztrált, terméket a regisztrált felhasználók 56,5%-a rögzített. Az alkalmazás felületén 1047 különböző termékfelesleg rögzítése történt meg, közülük 2018. december 31. napján 370 termékből volt elérhető felesleg. A Virtuális Közfoglalkoztatási Piac használata során felmerült módosítási javaslatok alapján megkezdődött az alkalmazás továbbfejlesztése, több olyan funkció kialakítása van folyamatban, amely kényelmesebbé és hatékonyabbá teszi az alkalmazás használatát a felhasználók számára. Az új funkciók bevezetésére várhatóan 2019. második félévében kerül sor.

A Virtuális Közfoglalkoztatási Piac a

vkp.munka.hu

címen érhető el.

IX.

Közfoglalkoztatás a média tükrében

A közfoglalkoztatás rendszerét 2011-es megújulása óta kitüntetett sajtóérdeklődés kíséri. A magyarországi sajtóorgánumok elsősorban a közfoglalkoztatás szociális-, valamint foglalkoztatáspolitikai szerepét helyezik elemzéseik előtérbe. 2018-ban több száz hír, elemzés, interjú és riport jelent meg a közfoglalkoztatáshoz köthetően. A témakörök általában jól körülhatárolhatóak, a cikkek attitűdje széles skálán mozog.

A fentiek mellett a megyei és regionális napilapok is rendszeresen beszámolnak a közfoglalkoztatásról, írásaikban leginkább egy-egy település közfoglalkoztatási programjának részletes bemutatásával. Az egyes médiumok közfoglalkoztatásról alkotott véleménye apró lépésenként, de pozitív irányba változott az évek alatt. 2018 végére egyre több helyen olvasni a közfoglalkoztatás szükségességéről, a csökkenő létszámadatokat pedig egyöntetűen üdvözlük.

A leggyakrabban felmerülő témák 2018-ban

A sajtómegjelenésekben évről évre visszatér annak az alapvetően téves „torzító” hatásnak az elmélete, amelyet újságírók szerint közfoglalkoztatás rendszere gyakorol a munkaerőpiaci statisztikákra. Noha a közfoglalkoztatás nem járulhat hozzá a foglalkoztatottak számának emelkedéséhez, hiszen éves viszonylatban a programban résztvevők száma csökkenő tendenciát mutat. Ezt a folyamatot minden médiafelület pozitívan értékelte, az újabb kritikák leginkább a területi különbségek okozta egyenlőtlenségeket, valamint a befagyasztott közfoglalkoztatási bért érintették.

A közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó érdekképviselői szervezetek vezetői több kérdésben is nyilatkoztak 2018-ban. A

szakszervezetek mellett a pénzügyi intézetek is napirenden tartották a közfoglalkoztatási eredmények és a várható változások elemzését.

Az országos, mértékadó médiumok meglepően keveset számoltak be az országban zajló, közfoglalkoztatás mentén szerveződő jó gyakorlatokról. Velük ellentétben a megyei napilapok rendszeresen tudósítanak a városok, falvak közfoglalkoztatásban elért sikereiről, önfenntartóvá válásuk útjáról, fejlődésük egy-egy kiemelkedő állomásáról.

A közfoglalkoztatási kiállításokat évről-évre rendkívüli médiavisszhang övezi, bár az országos lapok érdeklődése – a korábbi években is megfigyelhető trendeknek megfelelően – 2018-ban is csökkent. A kiállításokról szóló híradások zászlóshajói a megyei lapok, amelyek pozitívan értékelték ezeket a közösségi eseményeket.

Az utóbbi években soha nem látott méreteket öltött Magyarországon a munkaerő iránti kereslet növekedése, amely a közfoglalkoztatást is érintette. A megyei napilapokban 2018 második felétől rendszeresen megjelentek olyan cikkek, amelyek arról szóltak, hogy egy-egy településen nem találnak elég közfoglalkoztatottat, vagy éppen meg is szűnt a közfoglalkoztatás a létszámhiány miatt.

A Kormány 2018. november 1-jétől megduplázza az elhelyezkedési juttatását azoknak a közfoglalkoztatottaknak, akik sikeresen helyezkednek el a versenyszférában. Varga Mihály pénzügyminiszter az MTI-nek adott nyilatkozatában bejelentette, hogy a munkabér mellett járó elhelyezkedési juttatás havi 45 600 forintra emelkedik, így még jobban motiválhatják a közfoglalkoztatottakat, hogy az elsődleges munkaerőpiacon találják meg a boldogulásukat.

Televízióadók	Rádióadók	Országos napi-, heti- és havilapok	Online lapok, hírportálok
RTL Klub,	Kossuth Rádió	Magyar Nemzet	Index
TV2	InfoRádió,	Magyar Idők	Origo
M1	Klubrádió,	Népszava	hir24
Hír TV	Lánchíd Rádió	Napi Gazdaság	hirado.hu
EchoTV		Világgazdaság	atv.hu
ATV		Vasárnapi Hírek	VS.hu
RTL II		HVG	MNO
		Figyelő	Portfolio
		168 óra	168 Óra
			Abcug.hu
			444
8. táblázat: A közfoglalkoztatásról legtöbbet hírt adó médiumok 2018-ban.			mandiner.hu
			figyelo.hu

X.

Közfoglalkoztatási kiadványok

2018

X.1. **Közfoglalkoztatási kiállítások 2017**

Megjelenésének éve: 2018

A kiadvány a 2017. év országos és megyei közfoglalkoztatási kiállításainak tapasztalatait összegzi. Bemutatja a közfoglalkoztatás rendszerét, annak sikereit, jó gyakorlatait, a megvalósult programok eredményeit.

X.3. **Public Employment Yearbook (2017)**

Megjelenésének éve: 2018

A közfoglalkoztatás 2017. évi megvalósításának, főbb eseményeinek, programjainak, tapasztalatainak összegző évkönyve angol nyelven.

X.2. **Közfoglalkoztatási Évkönyv (2017)**

Megjelenésének éve: 2018

A közfoglalkoztatás 2017. évi megvalósításának, főbb eseményeinek, programjainak, tapasztalatainak összegző évkönyve.

A közfoglalkoztatási támogatások szabályszerű felhasználásának ellenőrzése

A Belügyminisztérium a közfoglalkoztatás szakmai irányítójaként kiemelt figyelmet fordít a közfoglalkoztatási támogatások szabályszerű felhasználásának ellenőrzésére, valamint a programok előrehaladásának vizsgálatára. Emellett ellátja a kormányhivatalok és járási/kerületi hivatalok hatósági ellenőrzési feladatainak szakmai irányítását és számonkérését. Ellenőrzi a közfoglalkoztatási jogviszonyra vonatkozó feltételek fennállását, továbbá a hatósági szerződésben vállaltak teljesülését, valamint a közfoglalkoztatási programokban a munkavégzés helyszíni megvalósítását. Részt vesz a kormányhivatalok munkájának szakterületet érintő átfogó ellenőrzésében, saját hatáskörben téma- és célvizsgálatokat folytat, amelyek során a szakmai irányítás érvényre jutását, a meghatározott feladatok teljesülését ellenőrzi.

Az ellenőrzésre a felhatalmazást a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény, az állami foglalkoztatási szerv, a munkavédelmi és munkaügyi hatóság kijelöléséről, valamint e szervek hatósági és más feladatainak ellátásáról szóló 320/2014. (XII. 13.) (korábban 323/2011. (XII.28.) Korm. rendelet, valamint a 11/2018. (VI.12.) (korábban a 15/2014 (IX.5.) BM utasítás) adja.

A közfoglalkoztatási programok egységes munkaerőpiaci ellenőrzési gyakorlatának biztosítása érdekében a Belügyminisztérium eljárásrendet adott ki 2015. évben, amelyet évente a jogszabályváltozások alapján aktualizál. Egyidejűleg meghatározta a kihelyezett költségvetési forrásra vetített elvárt ellenőrzési mértéket is. Az év közben keletkező speciális ellenőrzési feladatokhoz módszertani útmutató biztosításával segíti az egységes eljárást.

XI.1. Kormányhivatalok és a járási / kerületi hivatalok hatósági ellenőrzési tevékenysége

A Belügyminisztérium, mint a közfoglalkoztatás szakmai irányítója minden év február 28-ig összeállítja és közzéteszi a 66/2015. Korm. rendelet 7. §. (4) bekezdés alapján a fővárosi és megyei kormányhivatalok, valamint a járási/kerületi hivatalok által lefolytatott, a közfoglalkoztatási programokra irányuló 2018. évi ellenőrzésekről szóló országos beszámolót.

A jogszabályok és eljárási rendek figyelembevételével a fővárosi és megyei kormányhivatalok, valamint a járási/kerületi hivatalok a 2018. évben indított közfoglalkoztatási programok hatósági szerződésai közül a tárgyévben összesen 3 484 szerződést érintően végeztek ellenőrzést. Az ellenőrzött szerződések kötelezettségvállalása megközelítette a 81 Mrd forintot, amely a 2018-ban megkötött összes hatósági szerződés szerinti kötelezettségvállalások összegének 42,87%-a. Az ellenőrzések mind országos, mind megyei szinten meghaladták a Belügyminisztérium által meghatározott mértéket.

2018. évben a fővárosi és megyei kormányhivatalokhoz, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalokhoz összesen 124 megkeresés érkezett panasz (27), vagy közérdekű bejelentés (97) formájában a közfoglalkoztatási programokra, a közfoglalkoztatókra, illetve a közfoglalkoztatottakra vonatkozóan.

A panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló 2013. évi CLXV. törvényben foglaltak szerint a korábbival azonos tartalmú, ugyanazon panaszos vagy közérdekű bejelentő által tett ismételt panasz vagy közérdekű bejelentés vizsgálata mellőzhető, valamint az azonosíthatatlan személy által tett panasz vagy közérdekű bejelentés vizsgálatáról az eljárásra jogosult szerv saját hatáskörben dönthet.

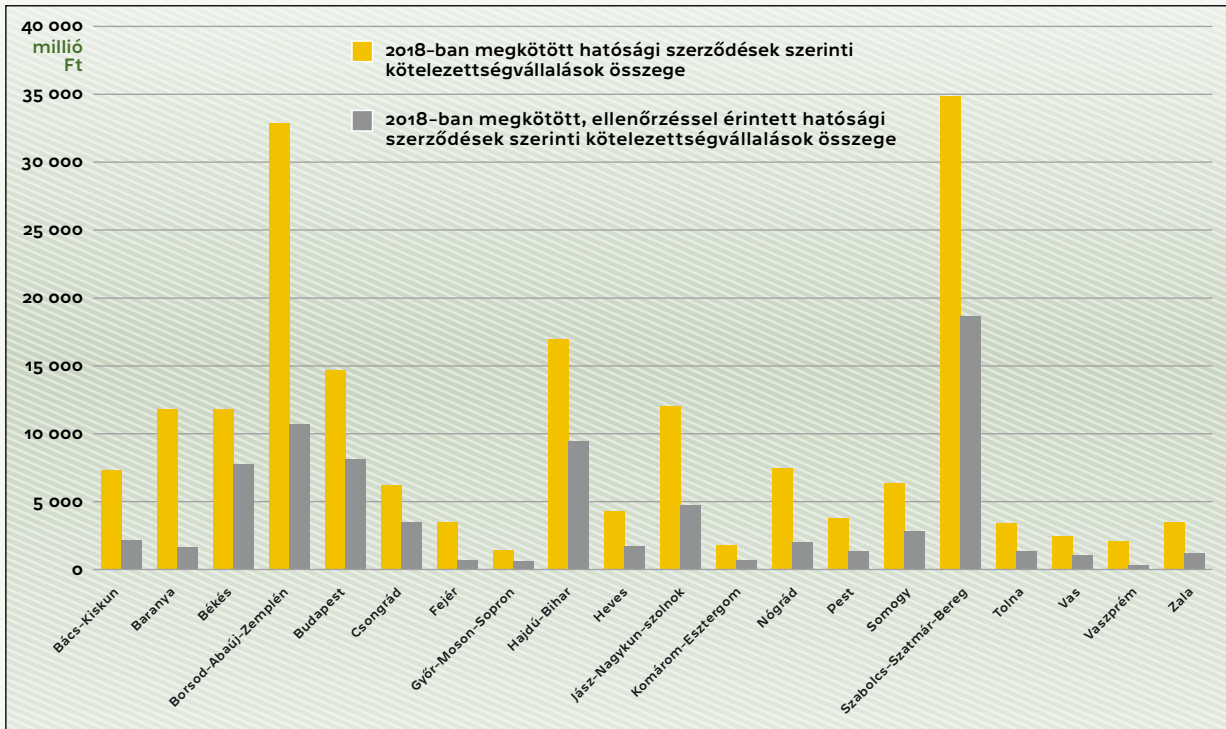
Ez alapján a 124 bejelentésből 118 eset került kivizsgálásra, amely az esetek 95,16%-a. Tartalmi azonossága miatt nem indult vizsgálat 5 bejelentés esetében, míg 1 esetben a vizsgálat lefolytatása 2019. évben történt.

A kivizsgált 118 bejelentés 72,88 %-a, – azaz 86 ügy – megalapozatlan volt. A bejelentések 11,02%-ánál, azaz 13 esetben a vizsgálat eredménye a bejelentés alaposágát támasztotta alá, továbbá 16,1%, vagyis 19 esetben részben alaposnak bizonyultak a bejelentésekben leírt állítások.

2018-ban az ellenőrzések 9 megyében, 33 közfoglalkoztatót érintően tártak fel hatósági szerződésszegést, amely a közfoglalkoztató által a hatósági szerződésben vállalt feladatok és kötelezettségek részben vagy egészben történő nem teljesítése miatt került megállapításra.

Ezekben az esetekben – közigazgatási hatósági eljárás keretében – visszafizetési kötelezettségről született határozat, amely alapján a már kifizetett támogatási összeg részben, vagy egészben történő visszakövetelésére került sor, országos szinten összesen 130,55 millió forint összegben.

XI. A közfoglalkoztatási támogatások szabályszerű felhasználásának ellenőrzése

11. ábra: A 2018-ban megkötött hatósági szerződések és az ellenőrzéssel érintett hatósági szerződések szerinti kötelezettségvállalások összegének megoszlása.

2018-ban a kormányhivatalok, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalok ellenőrzéseik megállapításai alapján 4 megyében, 8 közfoglalkoztatót érintően tettek feljelentést ismeretlen tettes ellen.

A feljelentések okai:

- költségvetési csalás büntettének megalapozott gyanúja,
- hamis magánokirat felhasználás vétsége,
- csalás vétsége,
- hanyag kezelés vétsége.

XI.2. A Belügyminisztérium közvetlen ellenőrzési tevékenysége

A Belügyminisztérium közvetlen ellenőrzési tevékenységét elsősorban országos közfoglalkoztatási programok vonatkozásában, valamint panasz és közérdekű bejelentés kivizsgálása ügyében folytat.

Ennek keretében kiemelten vizsgálta az országos vízügyi program teljesülését vízügyi igazgatóságoknál összesen 58 helyszínen, vízgazdálkodási társulatoknál 24 helyszínen. Az ellenőrzések összesen 4574 fő foglalkoztatását érintették.

Az ellenőrzések kiterjedtek a program keretében történő foglalkoztatás szabályosságára, a garantált közfoglalkoz-

tatási bérrel foglalkoztatottak besorolásának jogszerűségére, valamint a helyszíni munkavégzésre és ezen belül a munkateljesítmények vizsgálatára.

Össességében a vizsgált programokra jellemző volt, hogy a programtervnek megfelelő helyszínen történt a munkavégzés, a közfoglalkoztatottak tevékenysége dokumentált, foglalkoztatásuk szabályai többségében betartásra kerültek, a teljesítmények dokumentáltak és nyomon követhetők voltak.

A feltárt hiányosságok:

- a biztosított munkaruha- és védőfelszerelés nem teljeskörű hordása,
- elmaradt foglalkoztathatósági szakvélemény (1 fő),
- elavult/hiányos közfoglalkoztatási jogviszony létesítésére vonatkozó szerződések hatályos (jogszabályoknak megfelelő aktualizálás),
- a végzettséget igazoló dokumentumok a helyszínen nem álltak rendelkezésre,
- a munkaköri leírás pontosításra/kiegészítésre szorult (2 közfoglalkoztatott),
- az Mt. 46. §-ában meghatározott írásbeli tájékoztatási kötelezettségének csak részben tett eleget a közfoglalkoztató,
- a munka-, tűz- és balesetvédelmi oktatás dokumentációját a közfoglalkoztató nem tudta bemutatni (1 szakaszmérnökség),
- a szabadság-nyilvántartó dokumentáció hiánya (1 szakaszmérnökség),
- a fizetés nélküli szabadságok kiadása felülvizsgálatra szorult (1 szakaszmérnökség),
- a munkanapló és a jelenléti ív nem volt megtekinthető a helyszínen (2 brigád),
- hiányos/hiányzó jelenléti ív és munkanapló,
- a brigádvezető írja alá a jelenléti ívet (2 brigád).

A kiterjesztett utólagos vizsgálatok megállapításai alapján elszigetelten, 1-1 helyszínen fordultak elő, amelyek megszüntetésére az érintettek megtették a szükséges intézkedést.

Panasszal, közérdekű bejelentés 2018. év során 26 ügyben érkezett közvetlenül a Belügyminisztériumhoz.

A panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló 2013. évi CLXV. törvényben foglaltak szerint 3 ügyben - amelyeket a bejelentő a területileg illetékes kormányhivatalnak is megküldött - nem történt vizsgálat, 9 esetben a bejelentésben leírtak kivizsgálására a Belügyminisztérium nem rendelkezett hatáskörrel, így azt áttette a bejelentő értesítése mellett a hatáskörrel rendelkező közigazgatási szervnek.

A vizsgált ügyek közül 1 panaszos bejelentése volt megalapozott, 6 esetben részben volt igazolható a bejelentés. 7 ügyben a bejelentő állításait az ellenőrzés nem támasztotta alá. Mind a megalapozott, mind a részben megalapozott ügyekben a Belügyminisztérium kezdeményezte a területileg illetékes kormányhivatal intézkedését a feltárt probléma megszüntetésére.

Kiemelt vizsgálati feladat volt 2018. évben egyes civil szervezeteknél, alapítványoknál, szövetségeknél a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási támogatás nyújtásának jogszerűsége. Az ellenőrzések megállapították, néhány esetben alaptevékenységre került a támogatás megállapításra. Előfordult olyan civil szervezet, ahol a taglétszámhoz viszonyítva nagy létszámú közfoglalkoztatási program indult, de nem voltak adottak az eredményes munkavégzés feltételei, így ez esetben is felmerült annak gyanúja, hogy alaptevékenységbe kerültek bevonásra a közfoglalkoztatottak. Az ellenőrzések megállapításai alapján a támogatások felülvizsgálatra kerültek, és a létszámok a tényleges kiegészítő tevékenység szükségletéhez csökkentek.

A közfoglalkoztatási szakterületet érintő átfogó ellenőrzés 2018. évben a Miniszterelnökség időbeni ütemezésével és koordinálása mellett 5 kormányhivatalt érintően került megtartásra.

Az átfogó vizsgálat a támogatásnyújtás és kezelés, valamint az elszámolás jogszerűségét érintette, ami kiegészült a támogatásban részesült közfoglalkoztatónál a nem csatlakozó, de besorolást és támogatás jogszerű felhasználást alátámasztó dokumentumok ellenőrzésével.

Össességében a vizsgált kormányhivatalok és járási hivatalok – mint első fokon eljáró támogató hatóságok – közfoglalkoztatási feladatellátása a jogszabályoknak megfelelően.

XI. A közfoglalkoztatási támogatások szabályszerű felhasználásának ellenőrzése

Ugyanakkor eljárásaik nem minden esetben követik a szakmai irányító Belügyminisztérium utasításait. Az egyik járási hivatal úgy engedélyezett járási közfoglalkoztatási mintaprogramban módosítást, hogy azt előzőleg három alkalommal már elutasította a Belügyminisztérium, és a fel nem használt forrás elvonását is kezdeményezte. Az ügyben a BM munkáltatói intézkedést, a Miniszterelnökség 2019. évre utóellenőrzést kezdeményezett.

Egy másik kormányhivatal esetében a munkáltatónál tartott kiegészítő vizsgálat tárt fel foglalkoztatási szabálytalanságot. Az önkormányzati fenntartású közfoglalkoztató költségvetéssel engedélyezett közalkalmazotti és munka törvénykönyve alá tartozó státuszokat zárolt és töltötte fel azokat közfoglalkoztatottakkal. A kormányhivatal intézkedett az eset ismétlődésének feltárása és megszüntetése érdekében és ennek eredményéről határidőn belül megküldte a jelentését.

XII.

Zárszó

A Kormány az 1139/2017. (III. 20.) Korm. határozatban döntött a közfoglalkoztatás fokozatos, 2020. december 31-ig történő 150 000 főre csökkentéséről. A kormányzati elvárásoknak megfelelően a közfoglalkoztatottak átlagos létszáma 2017-ben 179 492 fő volt, **2018. év átlagában pedig már 135 620 főre mérséklődött.**

A gazdaság élénkülésével 2018. évben a nyílt munkaerőpiacon jelentős munkaerő-kereslet lépett fel.

A Kormány 2018. szeptember 6-i ülésén áttekintette a közfoglalkoztatással összefüggő egyes kérdéseket. A kormányülésen Miniszterelnök úr feladatban határozta meg egy olyan **gazdaságfejlesztési koncepció** összeállítását, mely **eredményesen segítheti a kedvezményezett helyzetű térségek felzárkóztatását.** Az elkészült előterjesztés javaslatot tett e térségek gazdaságfejlesztésére vonatkozó kormányzati intézkedésekre, a megvalósítás lehetséges módjára, eszközrendszerére, ezáltal elősegítve Magyarország egyes területei közötti gazdasági egyenlőtlenség csökkentését. **A 2019. év egyik kiemelt feladata lehet a közfoglalkoztatás számára a gazdaságfejlesztési koncepcióban megfogalmazott feladatok végrehajtása.**

A gazdaságfejlesztést végrehajtani a kedvezményezett térségekben munkahelyteremtéssel, helyi gazdaságélénkítéssel, helyben végezhető, a helyi adottságokhoz igazodó tevékenységek kialakításával lehetséges. Ezt a leggyorsabban az érintett térségekben a **közfoglalkoztatás során létrehozott termelői kapacitásokra építve, azokat fejlesztve, esetleg irányított módon működtetve lehetséges elérni.**

Összegezve az elmúlt esztendő eredményeit megállapítható, hogy sikeres évet zárt a közfoglalkoztatás támogatási rendszere. A gazdasági életben bekövetkezett pozitív változások mellett a közfoglalkoztatási támogatások rendszere továbbra is segítséget nyújt azoknak a többszörösen hátrányos helyzetű embereknek, akik a nyílt munkaerőpiacon nem tudnak elhelyezkedni.

Tisztelt Olvasó! Kiadványunkban igyekeztünk bemutatni a közfoglalkoztatás igen széleskörű rendszerét, eredményeit, amely jelentős hatást gyakorol a helyi közösségekre, személyekre. Elmondható, hogy napjainkban a közfoglalkoztatás, mint támogatási rendszer társadalmilag elfogadott normává vált, még azok számára is akik kritizálják, mert jelentős számú álláskereső számára biztosított megélhetést.

XIII.

Start Plusz program 2018. évi díjazottjai

BÁCS-KISKUN MEGYE

Kunadacs
Farkas Ildikó

Madaras
Juhász István

BARANYA MEGYE

Vajszló
Horváth István

Solt
Kalmár Pál

BÉKÉS MEGYE

Békéscsaba
Szarvas Péter

Ecsegfalva
Kovács Mária

BARANYA MEGYE

Baranyahidvég
Nagy Csaba

Beremend
Theisz Ferenc

Kondoros
Ribánszki Péter

Körösladány
Kardos Károly

BÉKÉS MEGYE

Méhkerék
Tát Margit

BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYE

Karcsa
Milinki László

Makkoshotyka
Kántor Ferenc

BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYE

Encs
Szeles András

Erdőhorváti
Takács Gábor

Pusztafalu
Takács Viktor

Sajóalgóc
Jaskó Péter

Hejce
Lévai István

Hejőszalonta
Anderkó József

Sátoraljaújhely
Szamosvölgyi Péter

Semjén
Setét Béla

BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYE

Szentistvánbaksa
Rontó István

Tarcal
Butta László

FEJÉR MEGYE

Sáregeres
Tiringér Mária

Tiszalúc
Majdanics László

FŐVÁROS

Baptista
Szeretetszolgálat
Hány Tibor

Magyar Máltai
Szeretetszolgálat
Kozma Imre atya

CSONGRÁD MEGYE

Csanádalberti
Csajnyik Zoltán

Ópusztaszer
Makra József

XIII. Start Plusz program
2018. évi díjazottjai

GYŐR-MOSON-SOPRON MEGYE

Kisalföld Zrt.
Orbán Tibor

HAJDÚ-BIHAR MEGYE

Nagyhegyes
Bajusz Istvánné

Nyíradony
Kondásné Erdei Mária

HAJDÚ-BIHAR MEGYE

Fülöp
Hutóczki Péter

Földes
Jeneiné Dr. Egri Izabella

Püspökladány
Kiss Zsigmond

HEVES MEGYE

Görbeháza
Giricz Béla Lászlóné

Konyár
Víg Szilárd

Egerbakta
Varga Tibor József

Tenk
Szopkó Tamás

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYE

Fegyvernek
Tatár László

Hunyadfalva
Vékonyné Házi Eszter

Csécse
Barna István

Rákócziánya
Jakab Gábor

Jászladány
**Bertalanné Drávcz
Katalin**

Mezőtúr
Herczeg Zsolt

Sóshartyán
Tóth Gabriella

Tiszafüred
Ujvári Imre

Tiszaszentimre
Koczurné Tóth Ibolya

PEST MEGYE

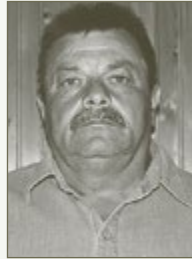
Tápióság
Halasi Anita

XIII. Start Plusz program
2018. évi díjazottjai

SOMOGY MEGYE

Bárdudvarnok
Mester Balázs

Mosdós
Keresztes József

Somogyudvarhely
Kiss Kornél

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYE

Csenger
Forján Zsolt

Gyulaháza
Bárdi Béla László

Kállósemjén
Belicza László

Kölcse
Balku Pál

Nyírbogát
**Dr. Simonné
Dr. Rizsák Ildikó**

Nyírbákó
Sipos Miklós

Nyírparasznya
Szabó János

Nyírtass
Jenei Erzsébet

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYE

Ramocsaháza
Ragányi Róbert

Tiszabercel
Szántó Zsolt

Nagyszokoly
Bors Bálint

Tamási
Porga Ferenc

Tiszabездéd
Daku Attila

Tiszadob
Bán György

Tiszavid
Szűcs Bertalan

TOLNA MEGYE

VAS MEGYE

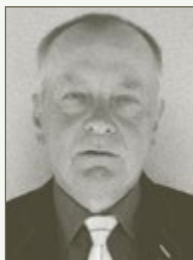

Vasvár
Tóth Balázs

VESZPRÉM MEGYE

Sümeprága
Hujber Csaba

Nyárád
Pajak Károly László

ZALA MEGYE

Türje
Nagy Ferenc

Zalacomár
Csárdi Tamás

